

HRISTOS A ÎNVIAT!

Flacăra

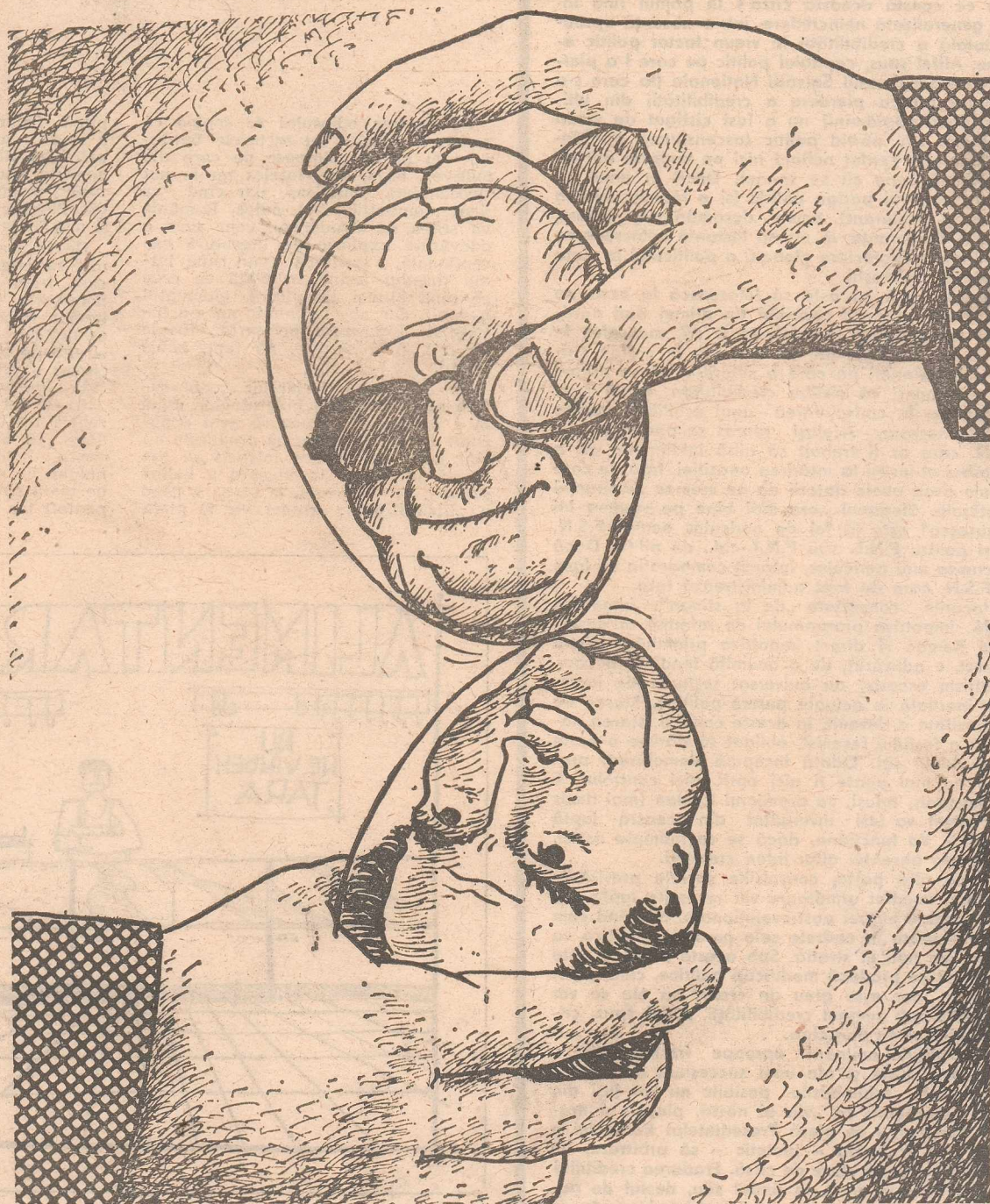
SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL • ÎNFIINȚAT ÎN 1911

Cum
ne transformăm
în cenușă

pag. 9

pag 11
Casele morților
din România

Paștele în familie...

Desen de AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

MOROMETII LA EI ACASĂ

pag 6

ANUL LXXXI

Nr. 15

10-16 APRILIE

1991-BUCUREȘTI

George Arion

Ziarul de trei pagini al domnului prim-ministru

Intr-o povestire a unui cunoscut prozator contemporan un erou vizitează împreună cu soția lui expoziția de pictură. Din păcate, femeia și-a pierdut vederea și bărbatul este nevoit să-i explice în detaliu ce reprezintă fiecare tablou. Pentru a menaja sensibilitatea nevastei și a-i crea în permanență o stare de confort sufleteș, acesta descrie numai peisaje încântătoare, chipuri de o frumusețe nemaivăzută, întinări pline de farmec ale unor obiecte, toate fără nici o legătură cu pinzele expuse pe pereți.

Mi-am adus aminte de această scriere în seara când domnul prim-ministru a declarat la televizor, într-un interviu în care de fapt dînsul a condus ostilitățile, că primește în fiecare dimineață ziarele și revistele, dar n-are timp să le parcurgă pe îndelete. E și firesc. Cineva însă îi întocmește o informare pe trei pagini pornind de la presa din ziua respectivă. Deci, există o persoană care poate să-i prezinte cu exactitate puzderia de publicații care se tipăresc azi, dar poate și să selecteze dintr-o publicație numai articole sumbre, pentru a o compromite, sau, numai articole flatante pentru a-i măguli orgoliul, sau, de ce nu, articole insignifiante. Respectivul funcționar are oricând posibilitatea, fie din nepricepere, fie din rea-voință, să deformeze imaginea despre realitate a unui înalt demnitar, de care depinde destinul altor oameni. Acesta poate să nu mai aibă răgaz să-și formeze idei proprii și să le accepte pe ale altcuiva fără să le analizeze mai profund.

Apelînd doar la o astfel de sursă de informare poți să te mîngii cu dulci iluzii despre starea de beatitudine în care se află națiunea, așa cum au pățit-o atîția, și să nu mai bagi de seamă cum, la un moment dat, freamătul existenței se estompează și în jurul tău e tot mai copleșitoare singurătatea. Pentru a nu ajunge în situația asta, e nevoie și de a patra pagină a ziarului. Cine o scrie pentru domnul prim-ministru?

zona de tandrețe

Sindromul sertarelor goale

Ion D. Goia

Pe vremea odiosului se șoptea că scriitorii români au sertarele burdușite cu opere valoroase pe care din motive lesne de înțeles nu le pot deocamdată publica, dar cînd va veni momentul, cînd, adică, România va scăpa de Ceaușescu, vom avea o adevărată explozie de literatură excepțională, scriitorii vor rupe înima tirgului ieșind în piață cu ceea ce pînă atunci tănuiseră. Momentul a venit, dar absolut nimic nu s-a întimplat. Literatura de sertar fusese un mit, prin sertare, de fapt, bătea vîntul.

De sindromul sertarelor goale suferă acum rafturile magazinelor. Pînă la 1 aprilie se spunea că gem depozitele de mărfuri, dar că produsele nu sînt puse în vînzare intrucît se așteaptă intrarea în vigoare a noilor prețuri, prin trecerea la etapa a doua a „liberalizării”. Atunci va fi piața

plină. Scump-scump, dar belșug. Și a venit 1 aprilie și rafturile magazinelor au rămas la fel de goale. Depozitele pline în așteptarea „momentului” prielnic au fost tot o legendă. Penuria este tot așa de mare ca și mai înainte.

De ce s-a întimplat așa? Îmi permit să citez dintr-un comentariu pe care l-am publicat la începutul lui noiembrie, cînd a demarat prima etapă a liberalizării prețurilor: „Dacă pe piață se dau zilnic, să presupunem, o sută de tone de carne, dar sînt necesare o mie de tone, în zadar vom ridica prețul carnilor de la 36 de lei la 109 de lei kilogramul, carnea va acoperi tot o zecime din nevoi; atîta doar că omul necăjit nu va mîncea deloc carne, sau va mîncea numai în preajmă alegerilor. Dacă pe piață sînt un milion de perechi de pantofi iar nevoile sînt de 5 milioane

urcarea prețului de la 360 de lei la 1000 lei perechea nu va încălța pe mai mulți, ci va face numai ca accesul la pantofi noi să fie posibil numai pentru anumite categorii de cetățeni”. Așadar, despre lipsa de produse e vorba, în limbaj comercial „lipsă fond marfă”. De ce? În principiu, fiindcă întreprinderile producătoare de bunuri de consum — le avem în vedere acum doar pe acestea —, deosebit de o multime de greutăți obiective, începînd cu lipsa de materii prime și de energie și terminînd cu greșită înțelegere a democrației de către clasa muncitoare aplică și ele regula bisnifei — încă sîri cît mai mari pe produse cît mai puține, prin umflarea exagerată a prețurilor. Acest procedeu nu este altceva decît un mod de a-ți fura singur căciula. Fîndcă atîta timp cît nu se va munci foarte mult și nu se va produce foarte mult, sărăcia se va ține scai de noi. Prețurile mari în condiții de penurie nu înseamnă decît inflație și scăderea catastrofală a nivelului de trai al celor mulți.

Greșeala, am spus-o și cu alte prilejuri, vine de acolo că inițiatorii reformei noastre economice — n-are face că ei n-o numesc așa — au pus căruța înaintea cailor. Mai întîi trebuiau realizate reîmproprietărirea țărănilor și privatizarea în industrie și comerț, ca bază solidă pentru determinarea unui boom al producției de bunuri de consum, și abia pe urmă „liberalizarea” prețurilor. Să ai, adică, la ce să liberalizezi prețurile, pe ce să pui eticheta cu noile prețuri. Asa, n-a ieșit decît o sumprie cumpilă a puținului existent.

Foarte interesant este că de rolul și importanța producției ca premisă pentru reușita trecerii la economia piață, pentru creșterea nivelului de trai, factorii guvernamentali, în frunte cu domnul prim-ministru Petre Roman, sînt pe deplin conștienți și convingiți, dar se referă la această problemă cu detașarea observatorului din afară ba chiar cu aerul de a reproșa altora că de ce nu procedează cum trebuie. Dar cine trebuia să organizeze întregul proces dacă nu însuși guvernul? A o face pe miratul că nu s-a găsit nimeni care să se ocupe serios de producție, lucru ce era și este în realitate de competență și de datoria guvernului, echivalează nu doar cu o glumă de 1 aprilie, ci, mai rău, cu o bătaie de joc la adresa cetățeanului.

În totului-tot, cadoul pe care guvernul l-a făcut poporului român de Paști 1991 ne umple inimile nu de mîndrie patriotică, ci de neliniște, de apăsare și tristețe (și de minie?).

Un an și jumătate – lumină

23 de ani-lumină, în timp ce abia ne tiram zilele în foame și frig, la intervale savant calculate, Ceaușescu ne povestea, la televizor, cum nivelul nostru de trai a mai făcut un salt spectaculos.

Fidel principiului — sănătos, dealtfel — că nu trebuie să lași niciodată să se piardă o experiență valoroasă, domnul Petre Roman, primul nostru ministru, a făcut vineri, 29 martie, la televizor, o afirmație uluitoare, din

care am aflat, precum domnul Jourdin care a făcut proză o viață întreagă fără să știe, că anul trecut am mincat... foarte aproape de standardele... Dar, să-i dăm cuvîntul domnului Petre Roman, cu specificația că punctele din textul citatului marchează pauzele declarației:

„Noi trebuie să fim siguri că într-un termen scurt hrănim populația aceasta favorabil. Cum am hrănit-o, în 1990, de exemplu. Destul de... foarte

aproape de standardele... Nu în ce privește varietatea, în ce privește corpul în sine”.

NU știm ce înseamnă în opinia domniei sale „corp în sine”, dar dacă laptele, brînză, smîntîna, ouăle, carnea și mezelurile sînt incluse în această noțiune, atunci rău trebuie să fi sărăcit țările la ale căror standarde se referea.

Iar dacă țările respective nu sînt pe marginea prăpastiei — și nu sînt! — atunci înseamnă că în România nimic nu s-a schimbat.

ROXANA PAICU ■

Criza politică

Constantin Dumitru

Cei mai pesimiști pot spune că în criză politică se află România cam de mulțor și că — acum — se poate vorbi doar de o agravare a acesteia. Totuși, odată cu etapa a doua a liberalizării prețurilor și cu modificările sensibile determinate de fricțiunile interne din cadrul partidului de guvernămînt, criza politică devine — prin masiva sa percepție socială — paralizantă. Ceea ce ar fi putut să pară, pînă mai ieri, o luptă politică de hărțuială între o opoziție fărîmitată și insuficient pregătită pentru a oferi o alternativă puterii, pe de o parte, și o formațiune politică supraevoluată electoral, prea puțin dispusă să renunțe la inerția prerogativelor partidului unic, pe de altă parte, își dezvoltă, în aceste momente, resursele dezintegratoare în planul general al vieții noastre politice.

În ce constă această criză? În primul rînd într-o generalizată neîncredere, într-o absență aproape totală a credibilității în vreun factor politic a-nume. Altfel spus, capitalul politic pe care l-a pierdut constant Frontul Salvării Naționale (la care s-a adăugat bruscă pierdere a credibilității din ultimele două săptămîni) nu a fost cîștigat de vreun alt factor sau partid politic (ascensiunea partidului domnului Verdet nefiînd nici pe departe atît de semnificativă pe cît se spune). Dacă în urmă cu un an, oamenii pariau politic (și o făceau adesea violent și intolerant), acum dezamăgirea, teama, rușinea, indiferența, în ultimă instanță neîncrederea semnifică o depreciere globală a politicului în viața societății românești.

Desigur, fără ca asta să folosească la ceva, se pot aduce reproșuri opoziției (în primul rînd partidelor reprezentate în parlament) că, mai ales în ultima jumătate de an, nu a reușit, în nofida strivitoare, înfrîngerii pe care a suferit-o, să se afirme mai pregnant, să cîștige credibilitate, astfel încît să asistăm la consolidarea unui echilibru politic atît de necesar. Acelasi reproș se poate face și F.S.N. care ar fi trebuit să aibă inteligența de a contribui el însuși la întărirea opoziției, fată de care oricum avea unele datorii de pe vremea campaniei electorale. Sloganul „era mai bine pe vremea lui Ceaușescu” este la fel de periculos pentru F.S.N. ca și pentru P.N.L. sau P.N.T.-c.d., de pildă. Dacă nu cumva mai periculos, intrucît comparația se face cu F.S.N. care de fapt administrează țara.

Atacurile concertate „de la stînga” împotriva F.S.N., împotriva programului de reformă al guvernului Roman și direct împotriva primului ministru suspect, e adevărat, de o anumită tendință de autoritarism excesiv, au bulversat resturile de încredere inertială în actuala putere politică. Starea de perplexitate a devenit, în aceste condiții, starea naturală a fostului fesenist, obligat să dărîme o parte dintre idolii săi. Odată începută demolarea, procesul nu mai poate fi nici oprit, nici controlat. E de presupus, totuși, că premierul Roman (mai decis să cîștige) va ieși învingător din această luptă intestine. Va funcționa, dacă se va întimpla astfel, și obsesia absenței altor lideri credibili.

Pe de altă parte, convulsile sociale previzibile în etapa imediat următoare vor resuscita lupta politică proprie etapei postrevoluționare. Neavînd cum să funcționeze în cadrele sale normale, politica va coborî din nou în stradă. Sub aceste presiuni, este posibil să se producă modificări politice, chiar semnificative, dar este greu de crezut că ele se vor desfășura sub semnul credibilității. Altfel spus, criza politică se va perpetua.

În condițiile aminării aproape iresponsabile a alegerilor locale și ale unei succesiuni de demisii caragialești, schimbările posibile nu vor ieși din zodia convingerii că „vin ai noștri, pleacă-ai noștri...”. Desigur, i se oferă Președintelui României o șansă; el ar putea — ipotetic — să arbitreze, fie și parțial, această stare de criză. Erodarea creditului său politic este, însă, la rîndul său, destul de puternică. Dincolo de erorile mai vechi (mineriada, în primul rînd), izolarea președintelui (potențată și de bănuita rivalitate politică directă cu primul ministru) reduce mult din șansele sale de intervenție în actuala criză. Posibilele mutări inteligente, pe care le-a ratat F.S.N., care ar viza atragerea opoziției la o viață politică reală i-ar oferi domnului Iliescu, totuși, o șansă. Vremea dialogului nu este niciodată absolut depășită. Și partidele de opoziție ar putea acționa în acest sens, fără teama de a fi acuzate de pactizarea cu puterea. Dar, fiind atît de singur și (auto)izolat, președintele s-ar putea să nu găsească în timp util mijloacele de comunicare necesare. Cînd sînt scrise aceste rînduri, nimeni nu știe rezultatele vizitei (nu foarte oportune!) la Moscova. Deși ele nu sînt de neanticipat. Oricum, dacă, simțînd o firească nevoie de sprijin și înțelegere, președintele Iliescu le va căuta la Moscova, aceasta va fi ultima sa eroare politică.

CALENDARUL REFORMEI

Duelul „Alfa” — Guvern continuă

Alternativa pe care cartelul sindical „Alfa” o propune în raport cu varianța de reformă economică a guvernului a fost prezentată cu ceva timp în urmă de revista „Flacăra” și se înțelege de ce nu vom mai intra acum în detalii tehnice.

De pe aceeași poziție care, evident, nu ține să fie partizană, ne interesează de data aceasta situația la zi sau felul în care specialiștii din jurul acestui cartel apreciază posibilitățile ca alternativa „Alfa” să devină realitate.

Interlocutorul nostru este unul dintre acești specialiști, doctorul în economie

GHEORGHE P. NISTORESCU

— Alternativa „Alfa” se luptă în continuare cu acuzația de populism. Știu că ați răspuns de mai multe ori, dar aș zice așa: mai răspundeți o dată, că poate nu strică.

— Sorgința acestei opinii s-ar afla în opțiunea noastră, ca realizarea economiei de piață în România să se facă prin trecerea gratuită în proprietatea cetățenilor a capitalului acumulat în anii regimului comunist. Deci ca trecerea acestui capital în proprietatea individuală a cetățenilor români să nu se facă în mod esențial prin vânzare, cum propune guvernul. Dar trebuie știut că alternativa „Alfa” exclude de la această improprietărire o parte din cetățeni, cum sint trădătorii de neam și țară, hoții, sabotorii și alții asemenea lor. „Alfa” propune ca improprietărirea să se facă prin luarea în considerare a unor criterii bine stabilite, precum numărul anilor de muncă, gradul de instruire, domeniul de activitate etc. Deci nu poate fi vorba de egalitarism populist, deoarece prin aceste criterii se ajunge inevitabil la o diferențiere și la recunoașterea cantitativă și calitativă a contribuției fiecăruia: nimic a adus nimic ia, dar dacă mult a adus, mult ia! Or, ce constatăm? La polul opus se află guvernul, deoarece a făcut propunerea, iar parlamentul a aprobat, ca să se ia în considerare un singur criteriu: vîrsta (toți cetățenii care la sfîrșitul lui decembrie '89 aveau 18 ani). Să lăsăm deoparte că guvernul are în vedere distribuția doar a 30 la sută din capital, dar ce ne facem cu unii care nu numai că nu au contribuit cu ceva la constituirea patrimoniului național, dar nu și-au asigurat nici propriul consum, și ce ne facem cu alții care nu s-au mulțumit a exista pe seama celor ce munciau, luîndu-le din avut, ci i-au mai și umilit, creîndu-le statut de sclavi. Fiecare are partea lui, călăi și victime laolaltă, pentru că fiecare buletin de vot contează și la alegeri se numără voturile iar nu numărul anilor de muncă sau de studii... Prin urmare, unde e populismul? Nu cumva avem a face cu o simplă — fie și complicată — diversivnă?

Direcția Academiei, înainte marș!

— Proiectul așteptatei legi a privatizării, se știe, a fost definitivat de guvern și în curînd el va fi discutat de Parlament. În aceste condiții, alternativa „Alfa” nu riscă să rămînă o alternativă pe hîrtie?

— Că n-avem parlament propriu-zis, din moment ce n-avem opoziție, e clar. La toate legile care au fost trecute prin parlament, opoziția n-a contat. La fel va fi și cu asta dacă lucrurile nu vor lua o altă întorsătură, și anume dacă opoziția extra-parlamentară nu-și va spune cuvîntul. Iar în cadrul acestei opoziții, chiar cartelul „Alfa”.

— Cartelul a depus două petiții: una la Parlament, alta la președinție. Președinția a dat un răspuns. Cîm îl apreciați?

— Președinția a expediat cartelul „Alfa” să discute cu Academia. Și știm ce economiști avem acolo. Că dacă aveam vreunul mare, s-ar fi implicat. Dar nici unul din economiștii Academiei nu s-a pronunțat în această problemă fundamentală. Încasează indemnizația la grasă, stau numai în protocol și numai în reprezentări și nu se implică. Or, domnul președinte ne trimite să discutăm acolo. Ca să facem o dezbatere cu acești oameni care ne-au învățat numai economie comunistă. Iar între timp guvernul trece prin parlament Legea privatizării.

— Ce economiști avem noi în Academie?

— De domnul Bîrlădeanu nu mai discut, pentru domnia sa e un caz știut de toată lumea. Domnul N. N. Constantinescu. Pe care, dacă ar fi să folosesc o expresie foarte dură, l-aș numi autorul principal al mutilării gîndirii economice din România.

— Într-adevăr? Dar cum? De ce?

— Nu numai că a trebuit să promoveze, să prezinte niște idei în calitate de dascăl ca să-și ia leafa, dar a întreprins acțiuni pline de zel, a demonstrat superioritatea extraordinară a proprietății colective și în special a întregului popor, adică a nimănui. Toată teoria valorii-muncă îi aparține, adaptată aci.

— Aci, unde?

— Comunismului din România. Totul, luați toate cărțile

sale, și dacă găsiți una din care să avem ceva de învățat, util pentru ce vrem, să-mi spuneți și mie.

— Mă faceți curios. Alți „nemuritori”?

— Emilian Dobrescu. Domnia sa, ca să ajungă președinte la fostul Comitet de Stat al Planificării, a scris cartea aceea celebră „Optimul economic”. Prin care, de fapt, ne-a trimis în mod științific în foamete, în întinerie, în mizeria din care încercăm să ieșim. Pentru că a demonstrat științific că este bine să crească mult rata acumulării, cum vroia cizmarul nostru paranoic. Domnul Dobrescu este unul dintre teoreticienii de frunte ai acestei tragice erori.

— Și noi, ăștia alții, ignoranți, nici nu știam ce eforturi științifice se depun, ca iclele, pentru ca peștele gras al comunismului să răsară în cele din urmă la suprafață cu burta-n sus, mort.

— Da... Și mai e și domnul Ion Romănu, bunăoară. El a demonstrat justetea nemaipomenită a marilor investiții socialiste făcute în România. Petrochimia etc. Aceștia sint academicienii noștri în ale economiei. Și eu îi cred că pot fi și valori. Dar din 22 decembrie 1989 și pînă acum, oare să nu fi avut nimic cu care să ne arate că ne pot fi de folos? Deocamdată, noi, economiștii, nu avem dreptul moral să ocupăm un fotoliu în Academie.

— Pînă se vede ce are fiecare de spus.

— Numai pe văzute, de-acuma. Cu lucrarea și cu fapta. Și ca să ajungi în Academia Română, contribuția ta nu trebuie să se mărginească la nivelul unui doctorat. Să fim cinști: de 40 de ani, școala românească n-a mai scos nici un mare economist. Păi dacă în A.S.E. s-a scos din programa de învățămînt istoria gîndirii economice,

ce, vă dați seama de amploarea tragediei?

— Ajunge gîndirea tu' odiosu'.

— Da, și-a sfetnicilor lui într-ale științei economice.

Liderii sindicali nu sînt singuri

— Tristețea este că avem totuși economiști de valoare, un Vasile Bogdan, un Aurel Iancu, un Daniel Dăianu și alții, dar nu sint implicați în reformă pentru că acei foști economiști de la „Ștefan Gheorghiu” s-au constituit într-o peliculă prin care nu se poate trece. Au monopolizat pur și simplu tot ce se numește aparat tehnic la guvern-parlament-președinție. Și pînă nu se va scăpa de această plagă, puțin probabil să se facă ceva.

— Și cum întrevedeți această posibilitate?

— Păi chiar prin ceea ce face cartelul „Alfa”.

— Dar nu oprindu-se la revendicări economice, nu? De altfel, cartelul „Alfa” a fost acuzat că face tot mai accentuată o anume poziție politică. Ce ziceți?

— Și de ce nu? Trebuie să mai explicăm legătura dintre economic și politic? E de ajuns să spunem că noi nu ne punem în slujba nici unui partid anume sau a unei personalități politice. Sindicatele nu sint interesate de culoarea guvernului care e la putere. Pe ele le interesează doar ca guvernul acela să țină cont de interesele țării și ale sindicatului. Face politică sindicală. Atît.

— Simplu, dar unii se fac că nu pricep.

— Fiîndcă le convine acest joc. Deci, trebuie creat cadrul ca să apară poziție și opoziție, și atunci noi stăm liniștiți și nu ne mai interesează. Dar a-

bia atunci! Fiîndcă marea pagubă la alegerile de anul trecut e că n-am izbutit să avem o opoziție puternică, o opoziție care să fi avut 2-3 rînduri de guverne gata pregătite și capacitatea să țină sub control pe cei de la putere.

— Alternativa „Alfa” e cîră, pentru cine vrea s-o cunoscă. Dar între timp Parlamentul adoptă legi cărora trebuie să ne supunem. Nu cumva, tot făcînd planuri cum să ajungem și noi în capitalism, există riscul să fim obligați să o luăm iarăși în altă direcție? Bunăoară spre o „democrație originală” cu cozorocul speciei clar orientat spre stînga, acolo unde — pe sub cozorocul respectiv — unii tovarăși zăresc „valorile umaniste” ale comunismului?

— Dacă se face cum zice „Alfa”...

— Un sindicalist ar zice scurt: cum facem să facem ce zice „Alfa”?

— Aveți explicația reacției muncitorilor. Pentru că trebuie să știți: nu liderii de sindicat au declanșat această campanie. Ei au fost organizatori ai mitingului și marșului din 20 martie, nu inițiatori. Liderii au declanșat această acțiune datorită presiunilor venite de jos. Și acum se fac presiuni. Există unități din București și din provincie care amenință că vor ieși în stradă și fără să mai organizeze ceva ei, liderii. Oamenii de-abia sint ținuiți în friu. Asta trebuie să se înțeleagă.

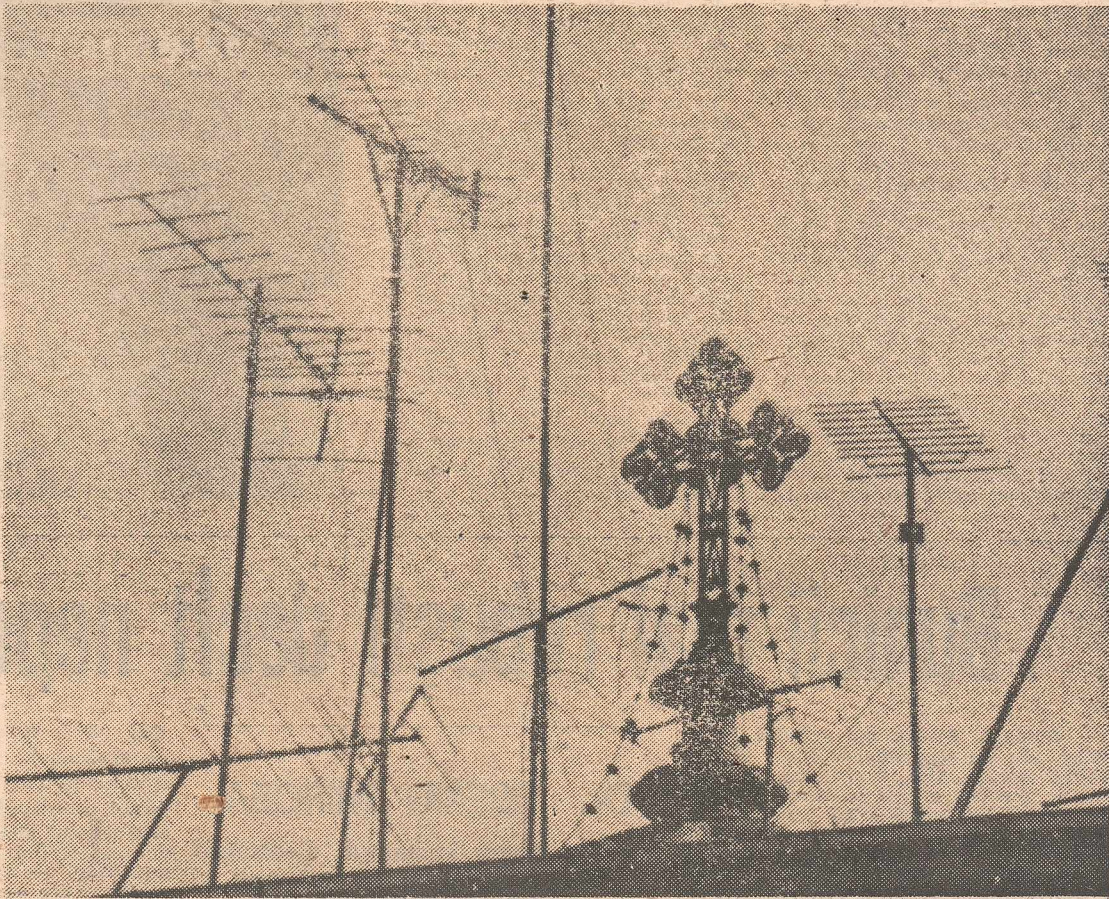
— Alternativa „Alfa” este, într-adevăr, atît de bine cunoscută?

— Da. Muncitorul a simțit că i se face dreptate și că alternativa aceasta îl protejează.

— Și dacă alternativa aceasta nu se aprobă, ce să zic așa?

— Probabil că în loc de 100 000 vor ieși un milion de oameni. E previzibil. E de așteptat.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

RAȘU, 1991

Fotografie de PAUL AGARICI ■

„F.F. Secret” S.R.L.

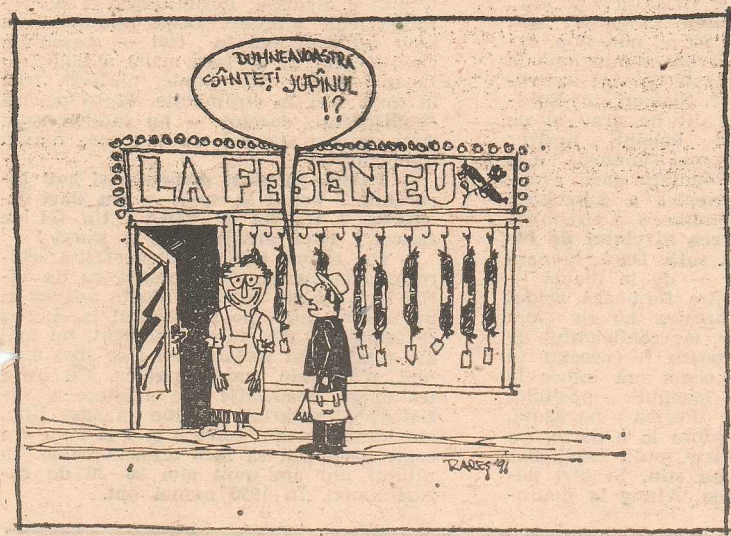
Deplasîndu-mă la Hotel Intercontinental pentru a mă documenta în vederea unui articol, m-am adresat celui aflat la recepție. După ce, în prealabil, m-am legitimat, i-am solicitat respectivului ajutorul, care ar fi constat în consultarea registrului de evidență a turiștilor. Am fost refuzat destul de brutal, pe motiv că „asta nu e treaba voastră!”, adică a noastră, a jurnaliștilor. Încercînd totuși să-i explic că, prin statutul reprezentanților de presă, este chiar obligat să nu refuze și să nu ascundă informațiile profesionale, individul s-a infuriat de-a binelea și a devenit din ce în ce mai agresiv, urlînd după portar să vină și să mă

dea afară. În acel moment însă a sosit șeful de tură care, pe un ton împăciuitor și scuizîndu-și colegul pentru modul în care găsise de cuviință să se manifeste, s-a interesat de motivul prezenței mele acolo. Răspunsul meu nu a avut darul să îl bucure. Devenind, brusc, grav, d-l șef de tură mi-a explicat că nu ar risca să-mi livreze datele solicitate fiîndcă numai „șeful cel mare” este în măsură să îmi furnizeze „ceea ce este de cuviință” și că, cel mai bine ar fi să trec dimineața și să vorbesc cu boss-ul...

Oare ce ar putea fi atît de secret în activitatea celor de la recepția Interului, dacă numai

șeful cel mare poate furniza niște biete date înscrise în registrul de cazare? Trebuie să recunosc că, o clipă, am avut impresia că am incurcat clădirea și am nimerit, printr-un joc al întîmplării, fie într-un local al SRI-ului, fie al Inspectoratului General al Poliției, fie al Consiliului Superior al Armatei, fie al nu mai știu cărei Arhive ultra-secrete, de importanță națională. Pînă una-alta, Intercontinentalul stă foarte subred înfipt în solul patriei, pe umerii unor „băieți” firavi, ce așteaptă sosirea salvatoare a șefului cel mai mare...

PAUL VINICIUS ■

COPILĂRIA CA

Inspectoratul merge la grădiniță

Cineva acolo sus

Inspectorul general adjunct Nicolae I. Nicolae vorbește cu cinism demn de o cauză mai bună. În viziunea dumisale — desemnat anul trecut pentru compartimentul învățământului prescolar — Grădinița 133 din strada Icoanei a fost printre puținele „boierești”, atît personalul, cît și micile chiriși „lăfăindu-se” pînă nu de mult. Cum există un Dumnezeu, s-a restabilit însă dreptatea tradițională care vizează fără preget și capra vecinului: copiii li s-a restrîns spațiul fiind inghesuiți la etajul unu, unde s-a ajuns ca aceeași încăpăre să capete triplă funcționalitate: clasă, sală de mese, dormitor. Dl. Nicolae nu-și face griji pentru vecinii săi și ne lănuirește candid că directoarea grădiniței este subordonată Inspectoratului școlar al Municipiului București — proaspăt instalat la parterul clădirii sus-numite — deci oricum n-ar fi avut de ales.

Motive care să explice situația ar fi, acte doveditoare mai puțin. Primăria a pus în vedere Inspectoratului încă de la 1 ianuarie 1991 să elibereze spațiul pe care îl împărțeau frățește de ani de zile. Inspectoratul a căutat, a încercat să-și recupereze clădirile acaparate de tot soiul de instituții și în disperare de cauză — subliniază dl. Nicolae — și-a adus armele și bagajele în Grădinița 133. Că primarul general Oporoi a rămas rece la rugămintile Inspectoratului nu poate fi pus la îndoială, dar este oricum suspectă usurința cu care un părinte ocrotitor al preșcolarilor privește situația creată, evitînd să prezinte hirtia pe care a parafat-o cu argumentul irezistibil: „n-am document, încă n-am despachetat”.

Probabil în virtutea fantului că pe timpuri clădirea discordiei a aparținut Inspectoratului școlar al Județului Ilfov, mutarea petrecută va fi la fel de provizorie ca și celelalte nenorociri naționale. În orice caz, oamenii s-au pus pe treabă, au desființat oficiul unde li se aducea grupelor de la parter mîncarea, au înălțat chiuvele de tristă amintire, au parchetat. În contradicție cu iluziile directoarei — cărcia i s-a promis că peste trei luni Inspectoratul se mută în Piața Cosmonauților, iar copiii își vor recă-

păta spațiul ciuntit — dl. inspector general adjunct Nicolae informează că vor găsi pentru copii fie un locșor, fie mai multe, împrăștiindu-i pe la grădinițele din împrejurimi, iar dumealor, atît de strimțorați astăzi în cîteva birouri, vor stăpîni întreaga clădire. Pe cine să mai crezi? Interesant punctul de vedere al domnului inspector: dumealui este indignat de nemulțumirea educatoarelor care „se vaită că muncesc mai mult, iar la ioamnă pot să rămînă fără slujbă”. De ce? Uite-asa! Ori desființează Inspectoratul grădinița, ori se destramă de la sine datorită preconizatorilor dublari — dacă nu triplari — ale taxelor lunare. Așa că ar trebui să se consoleze cu situația actuală datorită cărcia — slavă Domnului! — n-a ajuns nimeni în stradă.

Interesul poartă fesul

Seninătatea olimpică a inspectorului-șef adjunct ar putea să te amăgească în cazul în care nu ai curiozitatea să urci pînă la etajul unu, ba chiar ai putea rămîne cu senzația că acea anumită parte a soacei de care se teme domnul prim-ministru nu s-a mai săturat să facă din tințar armăsar. Totuși cazul Grădiniței 133 reușește să fie simptomat pentru boala societății românești: Primăria se leacă de Inspectoratul școlar care a încercat să aparțină doar Ministerului Învățămîntului, punîndu-i lucrurile în usă: domni inspectorii apelează la o unitate pe care o au în subordine, neștiindu-se să-și motiveze invazia prin logica de tip absurd „ce se plîng părinții și educatoarele cînd mara majoritate a grădinițelor n-au unde să arunce un ac?”, raționament necules pentru cei ce sînt obligați să amelioreze starea învățămîntului, nu s-o întunece în puținele locuri în care condițiile se apropie de mult-visatul standard al normalității! Tot astfel, directoarea Valeria Simion, primărea timerață presa și nu ridică glasul decît imnativă primarului general al Capitalei, care joacă rol de tap isprăvitor. Împreună, acestea însumează verigile unui balcanic lanț al slăbiciunilor, care ruginește temeinic la încheieturile mentalității generale.

Hai la groapa cu furnici, ba-i aici, ba nu-i aici!

Pînă în 15 martie, la parterul clădirii veneau zilnic trei grupe de copii. Aici aveau săli de clasă, un oficiu, grup sanitar și dormitoare. După data fatidică, cei 120 de copii ai grădiniței s-au restrîns în 5 încăperi la etajul unu, beneficiind de generozitatea Inspectoratului care le-a permis totuși accesul la toaleta parterului și le-a oferit paturi pliante. Nu-i nimic! Bune și paturile pliante, doar că ele sînt depozitate pe una din scări.

cearceafurile împachetate înăuntru și se întîmplă — nu prea rar — ca așternuturile să nimerescă prin rotație la alt copil. Se necăjește cineva? Asistența medicală, Maria Lupulescu, dar dumeai o fi supărăcioasă din fire căci o nemulțumesc și altele. De exemplu halatele soioase ale femeilor de serviciu care așa pun și string masa, așa așază și ridică după-amiaza paturile, așa mătură și șterg praful.

Pliantele sînt transportate în camerele din care abia s-a ridicat aburul mîncării și, pentru că snatiul este insuficient, copiii dorm și cîte doi, chiar dacă doamna directoare nu dorește să recunoască. Paturile celelalte au fost urcate în pod, așteptînd hotărîrea definitivă a mutării. Sau de revenire.

Alte dezavantaje nu sînt. Doar că gimnastica de înviore a personalului este zilnică. Apoi una din grupele mijlocii își desfășoară activitatea într-o cămăruță de 2/3 m; o parte din copii coboară în fugă pentru a ajunge la toaleta de jos; tavanul duie sub zdupălele copiilor, tulburînd birourile inspectorilor; telefonul sună în grădiniță cerînd Inspectoratul, curtica din față nu mai aparține copiilor — e greu să-i antrenezi la joc printre solicitanții permanenți care vin într-ale lor —, iar leagănele sînt ocupate cînd și cînd de cîte un șef care cîtește absorbit ziarul...

OLTEA MUTULESCU ■

Bunicii mai robuști decît nepoții

— Domnule doctor, am senzația că ne aflăm într-un mic infern. Sau într-un posibil infern. Aici se tratează și (uneori) se vindecă partea nevăzută a copiilor noștri. Se lucrează cu creierul, cu toate spaimele, șovăiele, devierile, gîndurile pe care le iscă el. Cu echilibrul fragilei ființe umane. Jocul cu șansa de a trăi normal (sau de a trăi pur și simplu) nu are rapiditatea și precizia din chirurgie, ci durează obositor de mult, mizînd pe știință, dar și pe intuiția unor deficiențe insondabile. În plus, ne mai aflăm — din cîte știu — într-un complex de tratament unic în România. Iată de unde am putea începe discuția.

— Mă voi referi întîi la ultima dv. afirmație, fiindcă cea dintîi (un posibil infern al copilăriei) va presupune o seamă de nuanțe și precizări. Știu că, în general, amănuntele plictisesc. Deci, pe scurt: centrul acesta e o creație, în adevăr, unică în țară (și printre puținele de acest tip din Europa) a dr. Eliza Ionescu. Are deja 31 de ani de existență și tratează mii de copii din întreaga țară, într-un complex terapeutic vast: Clinică de neuropsihiatrie (condusă de dr. Constantin Lupu), laborator de sănătate mintală, secție de spitalizare cu 100 de paturi, servicii de psihologie, de defectologie, de recuperare motorie, de recuperare psiho-senzorială, de psiho-pedagogie, de asistență socială, comisie de expertiză medicală, un staționar de zi și un cabinet al noilor născuți cu risc. E interesant de știut că avem și o școală a noastră (Școala Generală nr. 17) aflată în incinta clinicii, școală unde învață

Dr. TIBERIU MIRCEA, medic primar în cadrul Centrului de neuropsihiatrie pentru copii și adolescenți din Timișoara

copii cu inteligență normală, (dar care au suferit unele afecțiuni neuropsihice), după o metodologie pedagogică adecvată lor. Nu e o școală „ajutătoare”, ci una — repet — normală, în care copiii sînt îndrumați, în plus, să-și învingă neclăritățile, ezitățile, teama. Dacă vreți, e o experiență.

Riscul de a te naște într-un continuu genocid

— Vorbeați înainte de un cabinet al noilor născuți cu risc. De ce și cît de frecvent nașterea e un risc?

— Nașterile cu risc sînt cele cu indicele Apgar sub 8. Indicele Apgar este în dese cazuri sub 8. De ce? Din cauza fragilității biologice a mamelor. La generațiile României din ultimii treizeci de ani se constată o tot mai accentuată fragilitate biologică. Hrana precară, lipsa vitaminelor, stress-ul, nervii, toate acestea au, la nivelul unei generații, urmări extrem de grave. Cine se hrănește nor-

mal, (de la lapte și verdețuri pînă la carne și fructe), cîntă trăiește — psihic — normal, în țara noastră, acum? Foarte puțini oameni. Adevăratul genocid al comunismului aici a fost. Din milioanele de nașteri din ultimele trei decenii, tot mai multe — s-au soldat cu decese ale copiilor, dar — lucru necunoscut populației — peste o treime din oamenii acestor generații sînt bolnavi sau predispuși oricărui boli, inclusiv celor psihice. Noi și copiii noștri sîntem foarte vulnerabili. Imaginați-vă! Să ai cazuri de hemoragie cerebrală la vîrsta de 12 ani! Asta înseamnă că vasele sanguine sînt incredibil de fragile! Să ai, non-stop, cazuri de hemoragii cerebro-meningiene la naștere, acum, cînd nașterile sînt controlate de obstetricieni! Nicăieri în Europa fenomenul nu e atît de grav și de frecvent. Uitați-vă la bătrînii noștri: sînt mult mai activi, mai sănătoși, mai optimiști decît noi. Populația țării a suferit o scădere progresivă a capacității ei biologice. Deproteinizarea a însemnat, în mod direct, scăderea nivelului de inteligență cu 20—30 la sută. Dacă, la naștere, copilul nu are — de la mamă — proteinele valorice care formează acidul ribonucleic (ARN), acestea nu se mai pot „adauga” ulterior, iar coeficientul de inteligență nu mai poate fi corectat în mod substanțial. Și acum mă întorc la ceea ce spuneți la început: posibilul infern al copilăriei. Partea nevăzută. Creierul. Lăsînd metafora la o parte, ați rostit un adevăr. Foarte mulți copii sînt bolnavi psihic, dar nu știu. Și nici părinții nu-și dau seama. Ajung la neuro-

log sau la psihiatru abia cînd simptomele sînt evidente, iar boala e într-un stadiu avansat.

Moartea nu poate fi oprită. Minuni nu i se întîmplă oricui

— Bine, cu risce sau — aparent — fără risc, copilul s-a născut. Cum îl putem ajuta? Cum ne putem da seama ce e cu creierul lui, cînd putem veni să întrebăm „ce se întîmplă, doctore?”

— Frecvent, după nașterile cu risc copilul intră în sindroame convulsive. Aceasta e o reacție a creierului, care nu înseamnă încă epilepsie, ci dovedește că există o leziune organică. E cazul infecțiilor meningo-encefalice, al traumasmelor craniene sau al unui început de tumoare cerebrală. Unele se pot trata pînă la vindecare. Dar, de regulă, în aceste cazuri o parte din substanța creierului e distrusă. Posibilitățile ei de refacere sînt limitate. Dacă țesuturile nu s-au refăcut pînă la trei — maximum cinci — ani de la faza acută a bolii, nu se mai poate face nimic, nicăieri. Nici în țară, nici în străinătate. Mulți părinți — disperați, desigur — nu înțeleg asta. Aici, uneori, timpul nu vindecă, timpul imbolnăvește.

— Există, în acest domeniu, și boli incurabile? Vreau să spun — din start incurabile? Un fel de SIDA? Un fel de cancer? Fără absolut nici o șansă?

— Da. Există PESS. Panencefalită sclerozantă subacută. O encefalită cu un virus lent, de tip rujeolic. Poate apărea la un an-doi după pojar. Copilul începe să se împiedice des, devine neatent, nu mai are randament școlar, apoi i se zbat mînilor, picioarele, încep crizele... Cu orice tratament nespecific (de creștere a rezistenței), moartea survine în șase luni, maximum un an. Între 3 și 7 la sută din copiii țării pot să facă această boală. În ultimii ani am avut cîte 20—30 de cazuri anual. În 1990 numai opt.

UN INFERN

— Cînd te-ai culcat prima dată cu un bărbat ?
— La 13 ani.
— Acum o faci pentru bani ?
— Nu, din plăcere.
— La școală de cînd n-ai mai fost ?
— De 6 săptămîni.
— Și ce-ai de gînd ?
— Să mă îndrept.
— Ai mai promis asta. De ce ai fugit iar de acasă și unde ai fost în aceste 10 zile ?
— La Sinaia.
— Cu ce bani ?
— Din economii.
— Pe certificatul ăsta scrie că ai tricomonas. Știi ce-i asta ?
— O boală...
— Ai mai avut vreodată ?
— Da.
— Dar de sifilis și de SIDA ai auzit ? Știi că se pot lua prin contact sexual ?
— Da.
— De unde-î „agăți” pe cei cu care te culci ?
— Din baruri, din pizzerii...
— La vîrsta la care tu umbli prin baruri, fugi de acasă cu săptămîni și te prostituezi, ceilalți copii învață. Crezi că are vreo importanță să înveți la vîrsta asta ?
— Da, fără carte nimica nu se face.
— Și tu cum te consideri : copil sau femeie ?
— Totuși, mă mai consider copil...

La cei 14 ani abia împlinîți, Monica B. are tot dreptul să se considere copil, așa cum și arată de altfel : cu un corp neîmplinit, aproape băiețesc, cu o expresie candidă, nevinovată, încă de viciu. Dialogul dintre ea și ofițerul de poliție mi se pare halucinant, pentru că nimic din trăsăturile acestei fete nu trădează îndelungata viață de prostituată. La Poliție a fost adusă de mama ei, care nici nu mai ține minte a cîta dată face acest lucru. A dus-o întîi la medic, care a constatat că are tricomonas. La întrebările ofițerului de poliție, mica prostituată răspunde lapidar, mecanic, asemenea unui școlar tocilar ce reproduce un text străin din înțelegerea lui. Nu pare nici timorată, nici jenată, nici naivă. Refuză să dea detalii despre anturajul și escapadele ei.

DESPRE MONICA, CU DRAGOSTE ȘI ABIECTIE

Rămîn singură cu mama Monicăi, o femeie foarte îngrijită, cu miini muncite și cu ochii uscați de suferință. Evnzătoare, la o cofetărie din cartier. Are un bărbat bețiv și scandalagiu, dar cu fata nu e sever, mai a-

les de cînd aceasta i-a aruncat în obraz că vrea să devină „curva curvelor”. Inexplicabil, tatăl este foarte aspru, chiar violent cu băiatul, un copil foarte studios, foarte corect, ce-și dorește cu ardoare să reușească la facultate. Cu cit „renumele” surorii lui se întinde, cu atît crește și ambiția lui de a salva prestigiul familiei și se agită de cărți ca de singurul punct de sprijin. Cei doi frați nu se iubesc, Monica fiind invidioasă și răzbunătoare, iar el furios și violent de fiecare dată cînd ea se întoarce dintr-o escapadă. Iar în ultima vreme, a fugit tot

acasă, trage la bunicul ei, căruia îi bate în geam la ore tirzii din noapte și el, de rușinea vecinilor, o primește în casă. Nu-i pasă nici de vîrsta, nici de rangul lui (e colonel în M.Ap.N.). La el nu zăbovește mult, numai cît să se spele, să se odihnească cîteva ore și să-l buzunărească. Are și dosar la tribunal : a fost și arestată, cînd a fost surprinsă ieșind dintr-un vestiar din pasajul metroului, unde se culcase cu unul care juca „albaneagra” și care o plătise cu o bancnotă de 100 de lei... falsă. Anchetatorul mi-a spus că nu i s-a mai întîmplat în cariera

ce pretext, în cimitirul Ghencea. Din dosul unei cruci a apărut un băiat (ulterior am aflat că și el și Americanca sînt țigani), i-a pus Monicăi cuțitul la gît și... s-a folosit de gura ei, sub privirile amuzate ale Americancei, autoarea acestui scenariu macabru. Gigi Lamă (nu știu dacă e nume sau poreclă) s-a lăudat cu isprava aceasta și așa se face că a aflat și băiatul meu, iar Monica mi-a confirmat că așa s-au petrecut lucrurile. Gîndiți-vă că ceea ce povestesc e despre copilul meu și nu mă întrebați cum de n-am

țin vreo predică, ci pur și simplu să o înțeleg, deslușesc în ochii ei o licărire de încredere. O întreb ce dramă din existența ei a aruncat-o pe acest făgaș și-mi răspunde plîngînd : „Totul a început cu un viol”. Aflată la țară, la bunicul dinspre mamă, s-a lăsat ademenită de un tractorist, care a plimbat-o cu tractorul, apoi a invitat-o în vestiar să asculte muzică; acolo mai erau 5 tractoriști, dar numai doi au violat-o. Mamei nu i-a povestit imediat, pentru că i-a fost rușine. Cea de-a doua experiență sexuală s-a consumat în cimitirul Ghencea și următoarea în pasajul Universității. Poate că tocmai această latură abiectă și animalică a sexualității cunoscute la numai 13 ani i-a pervertit simțurile, de a ajuns ca acum să caute ea însăși astfel de experiențe tari. Ce e de-a dreptul înspăimîntător, este că Monica nici nu realizează cît de oribile și de cumplite sînt întîmplările trăite de ea : realitatea aceasta scabroasă este pentru ea un univers familiar. Imi spune senin : „Frate-meu zice că s-curvă și că l-am făcut de ris; dar să știți că nu m-am culcat cu nici un băiat de la liceul lui”. De ce fuge de acasă ? Pentru că la ei în casă, în afara de scandaluri și bătăi, nu vede nimic. După părerea ei, tatăl e singurul vinovat și mama e o victimă, dar, deși îi este milă de ea, nu poate suporta să stea acasă mai mult de cîteva zile. Dacă nu evadează, se sufocă. „Fratele nu pleacă din mîndrie, dar și el s-a săturat, de aceea s-a învățat pe rupe, ca să uite : într-un fel, și el fuge”. (Remarca Monicăi mi se pare de o mare acuitate psihologică). Ce-și dorește ea mai mult e să-și găsească repede ceva de lucru și să fie primită într-o echipă de fotbal feminin. Pe măsura ce discuția noastră alunecă în chestiuni mai „normale”, sînt tot mai conștientă că am în față un copil care a greșit nu dintr-o pornire interioară, ci împinsă de condiții exterioare : atmosfera din familie, lipsa de comunicare în plină criză de maturitate, anturajul neșters. Ne desprindem cu promisiuni : ea să reziste tentației de a fugi din nou de acasă, eu s-o mai caut.

EPILOG

Am căutat-o pe Monica a doua zi, dar n-am mai găsit-o. Fugise imediat ce ne-am despărțit.

VALERIA DORNEANU ■

Prostituată la 13 ani

mai des de acasă și nu s-a mai dus la școală. Părinții au luat-o și cu binele și cu răul, mama ei a mers pînă acolo încît i-a fagăduit s-o accepte cu un amant. „Cînd se întoarce acasă după cîte o „ieșire”, vine murdară, jigărită, extenuată. Mi-e și frică să nu ne aducă cine știe ce boală. În scurtele perioade în care stă acasă e de nerecunoscut : face curățenie, spală, ia lecții de engleză și, cînd te aștepti mai puțin, dispare din nou. De multe ori, de frica fratelui ei, nici nu mîi trece pe

lui să aibă de-a face cu un infractor atît de abil ca acest copil de 13 ani : atîta l-a învățat și l-a sucit, încît a reușit să-l facă neidentificabil pe coruptor.

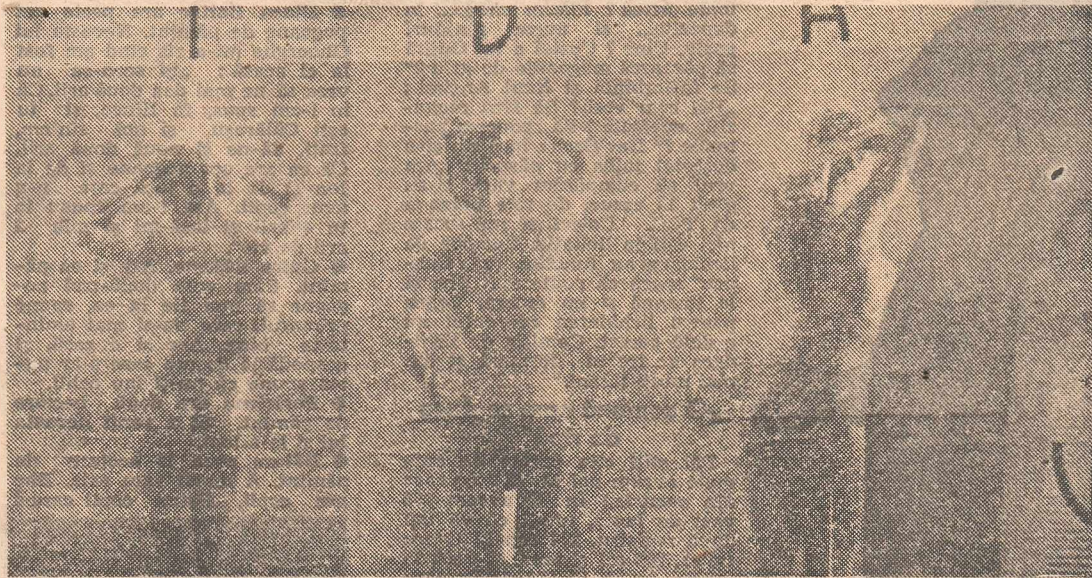
GINDIȚI-VĂ CĂ CEEA CE POVEȘTESC E DESPRE COPILUL MEU !

Anul trecut își făcuse o prietenă, poreclită Americancea. Erau nedespărțite. Într-o zi, Americancea a dus-o, nu știu sub

luat-o razna pînă acum. Toți copiii fac pozne, mai mult sau mai puțin grave, dar copilul meu este eroul unor orori inimaginabile.

MONICA SE SPOVEDEȘTE : „TOTUL A ÎNCEPUT CU UN VIOL”

Cînd îi spun că nu intenționez nici să o invinovățesc, nici să-i smulg promisiuni sau să-i

— Se mai întîmplă, aici, și minuni...

— Da, dacă puncti termenul în ghilimele. E adevărat că au venit copii orbi și surzi care au plecat acasă perfect sănătoși. De curînd am revăzut o fetiță din Hunedoara, zburdînd cu colegii ei prin curtea școlii. E în clasa întîi și învață foarte bine. Mi-am amintit, o clipă, cum am cunoscut-o, acum patru ani. În urma unei meningito-encefalite, a intrat în comă timp de o lună și jumătate. I-a fost atins nervul optic și cel auditiv. Fetița a surzit și a orbit. Împreună cu colegii mei, am găsit tratamentul antiinflamator la creierului și al nervilor. A reintrat în clasa de învățare „sănătății”, copilul a învins boala, și-a recăpătat simțurile și capacitatea cerebrală. Nu e singurul caz, dar nu e nici vreo „minune”. E doar un tratament adecvat, într-o situație cînd pacientul e recuperabil.

— Pacientul... Sună aproape imperșonal. Ce ați simțit cînd ați revăzut-o ?

— Bucurie. Încredere. Nu știu... Sînt clipe impresionante, singurele care te fac să lupți — cum bine spuneai — cu infernul. Și mai sînt cazurile celelalte, vindecate prin medicamente și sugestie. Îți vine un copil paralizat, nu poate vorbi, nu se poate mișca și, treptat, îi sugerezi că e perfect sănătos, că trebuie numai să vrea să vorbească, iar el nu poate, dar începe să vrea, începe să aibă încredere, vezi că e nemîșcat dar că se luptă, trec zile și săptămîni, nu știi dacă se mai poate face ceva dar nici nu renunți, continui pînă la ultimul capăt de șansă și, într-o zi, copilul te strigă : „Domnule doctor !”. Înlemnești. Simți că ai cîștigat, că s-a produs deblocarea psihică și îți vine să-i dai o bătaie bună și să-i spui : „Păi vezi că poți ? VEZI CĂ POTI ?!”.

Pentru Dumnezeu, dați-ne medicamente !

— Dar, nu se rezolvă totul prin sugestie. Mai trebuie și medicamente. Ce vă lipsește ?

— Totul. Ne lipsește totul. Mai trăim, încă, din ajutoare. Dar nici astea nu prea mai sînt. Fiecare rețetă e o dramă. Știi că o singură combinație de medicamente poate opri boala și mai știi, în același timp, că părintele nu va găsi aceste medicamente, că se va întoarce să-i prescrie altceva — ce altceva ? —, că te vei chinui să cauți „inlocuitori” și că, în cel mai bun caz, se va găsi doar o parte din medicamente, deci tratamentul nu va avea eficiență. Căci, domnule, nu se găsesc nici medicamente elementare. N-avem neuroleptice, haloperidol, vitamine (B1, B6, B12, C etc.), pyracetam... N-avem ACTH, care e un medicament absolut obligatoriu în afecțiunile neurologice și are un efect de regenerare a sistemului nervos. Mai mult, se preconizează scoaterea din producție a acestui medicament, pe motiv că nu folosește nimănui !

— Domnule doctor, nu e momentul să glumim, dar cei care gîndesc așa poate că sînt bolnavi și cu puțin ACTH, cine știe... poate se mai regenerează...

— Nu sînt — cum bine știți — nici antidepresive.

— Știu. Sînt foarte căutate. Toată lumea ia antidepresive. Nu prea mai suportăm...

Cînd vom redeveni normali ?

— În primul rînd, chiar părinții iau antidepresive.

— Da, aici intrăm în alt domeniu. Reacțiile și comportamentul părinților sînt foarte importante. În general, mulți nu

trec de o prejudecată. Cum, domnule, să-mi duc eu copilul la psihiatru ? Ce, e nebun ? Iertați-mă, dar aici mai avem multe de învățat. În Occident, a consulta un psihiatru e nu numai o necesitate, dar și o dovadă de distincție. Cîți știu că, la noi, cam 34 la sută din copiii școlari au probleme de comportament din cauza unor boli psihice neobservate ? Unii nu au capacitate de concentrare, unii nu rețin, unii sînt „răi” fiindcă nu stau o clipă locului. Adică sînt hiperkinetici. Nici pe departe nu sînt „nebuni”. Dar e mai bine să fie tratați decît bătui sau lăsați în pace „fiindcă-s proști”. Nu-s proști deloc, dar, din motive psihice „pierd ritmul” și deviază comportamentul. Nu avem o pedagogie adecvată pentru aceștia. Admir școala elvețiană, unde copilul merge de la ora 9 la ora 17 și unde învață, face înot, ski sau tenis, ascultă muzică, își face lecțiile, iar la ora 17 e liber, se reîntîrnește cu părinții care au ieșit de la serviciu, nu mai e stresat de tome pe care să le facă acasă și se află, non-stop, sub supraveghere. A investi în învățămînt e o necesitate acută pentru noi. E o investiție în propriul nostru viitor. Ne trebuie școli, terenuri de sport, grădinițe bine dotate, locuri de joacă. Generațiile care vin trebuie să reducă din handicap. Să redevină normale.

— Vorbeați de numeroșii copii hiperkinetici. În calitate de pedagog (sînteți și șef de lucrări la Institutul de Medicină Timișoara) ce le recomandați, în acest domeniu, părinților și studenților ?

— Copiii aceștia suferă de o ușoară iritare corticală — probabil consecință a unei nașteri cu risc. Esențial este să nu fie ținuți în casă „fiindcă sînt răi”, ci dimpotrivă, să fie lăsați în colectivitate, să fie dați la sport. Încă de la 3-4 ani copiii pot începe sportul. Cel mai indicat este inotul, care reglează respirația, mărește capacitatea pulmonară, oxige-

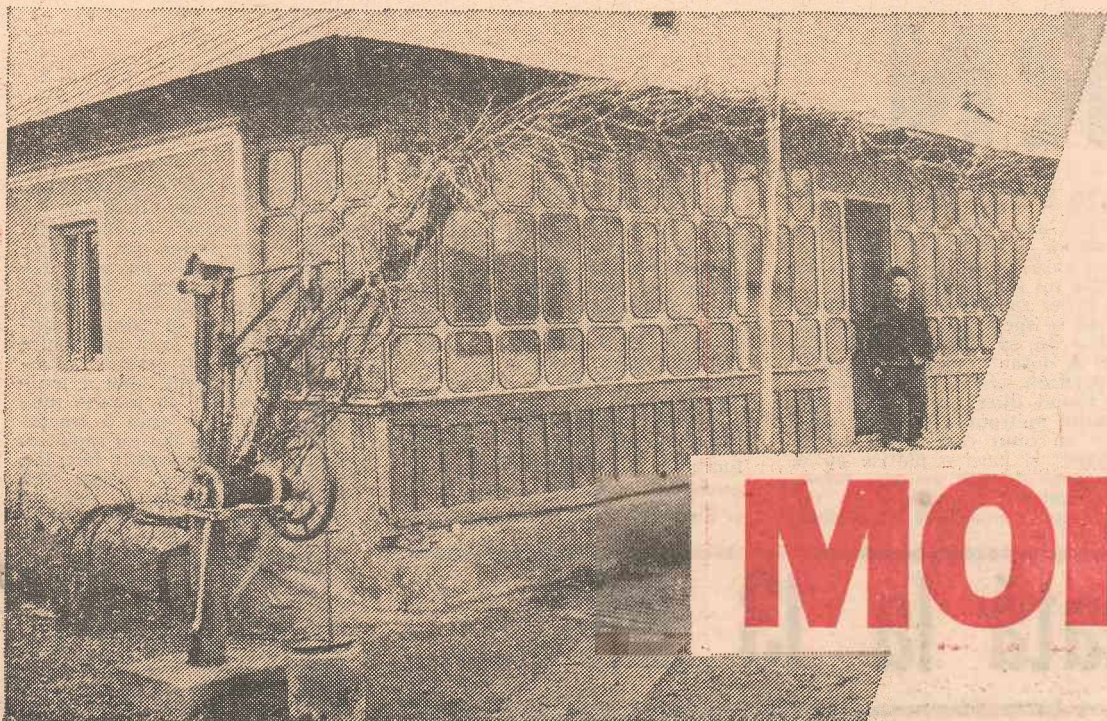
nează creierul, implică întreaga masă musculară. E bun și alergatul, și mersul cu bicicleta (sigur : uade să alege, unde să faci ciclistism ? Asta e altă problemă). Un fenomen psihic important este frica. Un copil fricos poate deveni, la 10-11 ani, fobic. Poate ajunge să nu suporte întinericul, spațiile închise, anumite obiecte sau animale. Părinții trebuie să sesizeze imediat asemenea simptome. De asemenea, să se renunțe la argumentul că, în mașină, în tramvai sau la televizor copilul „stă cuminte” deci nu e hiperkinetic, e perfect sănătos dar „rău”. E fals. Copilul e „cuminte” fiindcă el nu mai trebuie să se miște, se mișcă spațiul din jurul lui sau imaginea pe care o privește. Important este nu să fie atenți la activități plăcute, ci să-și poată concentra atenția la activități impuse.

— Înțeleg că e vorba de o fundamentală schimbare de raporturi ale familiei față de medicul psihiatru.

— Exact. Dar nu numai atît. Chiar în sistemul medical trebuie schimbate niște raporturi. E absurd să ai de zece-cinci-sprezece ori mai mulți psihiatri pentru adulți decît psihiatri pentru copii. Pentru simplul motiv că toate bolile neuro-psihice încep din copilărie. Prin intervenția psihiatrilor în școli, s-ar putea avea sub control generațiile următoare. E nevoie de mult mai mulți medici și de cadre medii în acest domeniu, care nu mai poate fi marginalizat. Pentru școală și pentru familie, psihiatru trebuie să devină o prezență obișnuită. Nu e un capriciu, nu e un lux. E un factor care contează în recuperarea randamentului psihic al generațiilor de azi și de mîine.

— Vă mulțumesc. Și sper că interviul să ajungă în miinile celor cărora le e adresat.

RADU CIOBOTEA ■

MOROMETII

În Siliștea, calul e la bun preț

Deși în sat mai sînt puține pluguri și unelte pentru lucrul pământului, mai mulți silișteni s-au învățat de niște prășitori. Mai există, la gospodari, aproape o sută de atelaje. Siliștenii sînt foarte interesați să cumpere cai. Un cal, după stirpe, gabarit și înfățișare, poate costa, în tirgul de cai, 50.000—100.000 sau chiar 120.000 de lei. Tirgul de cai se ține, în fiecare săptămînă, în mai multe locuri: între Siliștea și Balaci, la Slăvești miercuri, la Roșiori vinerea. Cei mai mulți care vor lua pămîntul înapoi și-l doresc să-l muncească individual. Sau, în alt caz, într-o asociație familială, cu rubedenii, nași și apropiați ai casei. Cele mai frecvente nemulțumiri oamenilor le au în privința viilor. Înainte vreme, sub stăpînire comunistă, vile se luau de la cei care nu erau în C.A.P., sau de la deportații de canal și se dădeau la cei care lucrau în „colectivă”. Tocmai pentru împăcarea certurilor în comună s-a înființat o comisie comună pentru restituirea drepturilor de proprietate și împărțirea terenurilor. În urma discuțiilor (aprinse și de loc lesnicioase) vile au revenit în majoritate, ca un act cu brumă de dreptate, vechilor proprietari. Cei care au avut însă vie pusă de mai bine de 5 ani au rămas, totuși, în stăpînire a ei.

Cui să ceară sămînță cei de la oraș?

Comuna numără, astăzi, 3.700 de suflete; în acte apar numai 3.050. S-au mai reîntors din orașe, dar nu s-au trecut la primărie, pe noul domiciliu. Și-au luat și pămîntul în folosință; siliștenii cred că va rămîne nemuncit o bună bucată de pămînt, mai ales cel aparținînd „orășenilor”. Primăria încearcă s-o brodească așa cum s-o putea și să le dea și familiilor ori urmașilor celor săraci, care n-au avut pămînt și-au intrat în colhoz doar cu mîinile goale, măr car cinci mii de metri pătrați, să nu rămînă săraci lipiți pămîntului. Cînd am intrat în Primăria comunei, înăuntru erau strînși la sfat primarul, secretarul și vreo zece țărani în putere, care erau membri ai comisiei comunale pentru reconstituirea dreptului de proprietate, care cu greu s-au hotărît să-și desceșteze fălcile și să-și spună păsul. Secretarul comisiei ne-a spus: „Pînă nu se va cultiva griul anul ăsta, pînă nu trec și vara, n-o să se poată reveni cu-adevărat la vechia proprietate. Mai ales cu ăștia de la oraș care stau acolo și au luat pămînt aici, cred c-o să rămînă și pămînt nesămîntat. Că de unde să aibă sămînță cei de la oraș?” Și-i și scumpă, sare un țaran mai vîrșnic cu gura, 27 de lei kilogramul de sămînță de porumb. Comuna

a pierdut, prin negura comunistă, mare parte din islazul comunal. Acolo acum sînt sonde și a fost amenajat sectorul zootehnic. „Mai înainte de venirea, continuă secretarul (Tudor Aristide), trimiserăm niște oameni pentru sămînță. Abia am ajuns să avem islaz vreo două sute și ceva de hectare. Ne zbatem pe suprafața asta și au fost luate de la noi 59—60 ha de armată, că la noi aici s-a făcut aerodrom și pe urmă pămîntul

a fost dat la I.A.S. Dobrotești. Am făcut adresă la Prefectură și adresă la MAPN. Am scormonit prin arhivă și n-am găsit nici o formă legală de luare a păsunii noastre. Primăria n-a primit nimic în schimb pentru asta.” Nu-și termină secretarul bine vorba și pe ușa năvălește un țaran voinic, roș în obraz, Sache, cum îi spun oamenii, pe numele său adevărat Tudor Tănase. Sache își cere scuze, și după un întortocheat și filozofic captatio benevolentiae moromețian, ne spune: „Legea e bună, domnu' reporter, da' nu se respectă. Pînă la Dumnezeu, te mîncă sfinții. N-avem pe ce face cereri. Griul se va da, nu se va da. Să plătești manopera: arat, semănat, discuit. Sînt și de cei care nu urmăresc destrămarea vechii conduceri. Se fură ca-n codru, griul nu se ia.

Costel a lu' Guliță să păzească magaziele de griu?

Cîte mii de kile de struguri? 2000, dom'șef la cooperativă! S-au tăiat prunii din spatele construcțiilor. Am angajat brigadier constructor, dar nu avem muncitori constructori. Inginerul zootehnist și economist zootehnist rup prunii să facă foc. „Aici, în acest monolog dramatic asemuitor cu panorama de sărtăciunilor, intervine și președintele C.A.P.-ului, Emil Anghel, cu o replică: „Livada de pruni e de doi ani intrată în defrișare.” Sache continuă: „cine cîștigă de pe urma la toate ăstea? Plătim chirie... la depozite... și avem grajduri goale. Cine? Costel a lu' Guliță să păzească magaziele de griu?” Se infierbintă și Emil Anghel: „Pai cum vrei? Să stea magazinele nepăzite? Să reducem posturile?” Dar Sache încă nu și-a desțartat tolba cu păsuri: „Am vrut să cumpărăm vaci. S-au găsit 14 cazuri de vite bolnave de TBC. Colectiva nu scoate nici caii la licitație. Comisia de lichidare nu funcționează. Ceapău' speră că poate mai ține și la toamnă și nu moare. Legea pentru lichidarea ceapăului nu e dată corect. Comisia de lichidare ar trebui formată și din mai mulți țărani.”

„O comună care se duce de ripă”

Pai știți cîte capete de animale aveam noi în '45? (O voce din comisie.) În '45 aveam 258 vaci de lapte, uitați că vă iau după registru, 276 capete tinere (vite), 292 cai și iepe, și 4.000 de capete de oi. Și 500 de hectare de pășune comunală, din care acum mai avem 50 de ha, cu ce mai luăm anu' ăsta, abia 200 de ha. Nu putem asigura nici pășunatul animalelor. Acu' avem abia 250 de bovine, 3500 de oi, 500 caprine, 100 de cai și vreo 800 de porci. „Am amenajat anu' trecut 42 de ha de pășune. Acum am fi avut 62 de ha de pășune. Da' oamenii au stricat-o, au intrat pe pășune și au vrut să mă bată cînd m-am dus să-i dau afară. (Primarul, Petrescu.) „Nimeni nu venea să ia viteii de la ceape să-i crească, ci ca să-i taie” (Secretarul, T. Aristide.)

Ce mai fac „Moromeții”?

● Tudor Călărașu, adică Ilie Moromete, a avut pămînt puțin, înglobat la Călărașu Tudor Joița, mama lui Niculae Moromete, care, de fapt, ea a avut pămînt mai mult, Tudor Călărașu fiind aproape sărac. Așa cum se poate vedea consultînd registrele de rol dintre anii '56—'58 și '59—60. În total, familia Moromete avea cam 6 pogoane de pămînt, adică 3 hectare fără ceva. La împărțirea pămînturilor, acum, în 1991, pămîntul Moromeților a fost revendicat de Călărașu Gheorghe, frate după tată al lui Niculae, Baltac Ilinca, soră, și Sae, fratele lui Niculae, Alexandru Preda de la Bacău, pensionar. Pe registrele

După Revoluție, în Cîmpia Dunării, timpul nu mai avea multă răbdare. La Siliștea — Gumești, oamenii se frămîntă. Gospodăria colectivă își trăiește, spasmodic, ultimele clipe. Registrele de rol, din 1948, pe care sînt înscrise care cum au avut un petec de stare, s-au aflat. Dintre țărani bătrîni, puțini mai au pluguri. Sentimentul de independență cu care se mindrea atît Ilie Moromete se simte din ce în ce mai puternic în cugetele teleormănenilor de la Siliștea Nouă. Am poposit aici într-o dimineață ploioasă de la sfîrșitul lui martie, străbătînd pileul de plopi străjuitori de-a lungul șoselei, pe care, probabil, ades, i-a văzut Marin Preda în întoarcerile sale acasă. Cineva, un poet binecunoscut și apropiat mie, care îl însoțea uneori pe Preda în descinderile sale în comuna de baștină, îmi povestea că lui Preda nu-i făcea (ori părea să nu-i facă) plăcere să se întoarcă în satul natal, eînd ajungea aici devenind irascibil, morocănos. Acum, după un deceniu de la moartea sa și după șase decenii de la începutul cunoscutei saga moromețiene, ne am întrebă ce fac „moromeții” în anul de grație 1991.

de rol figurează și locul unde au avut Moromeții pămînt, în „vatra satului vechi”, în „Pămînturi” (vă amintiți nuvela?) „la frunzar” și în „Tudoria”. După obiceiul pămîntului, oamenii aveau pămînt în Siliștea în funcție de zestre și cumpărau, orientîndu-se după fertilitatea solului.

● Gheorghe Călărașu, fratele lui Niculae și fiul lui Ilie Moromete, are acum în posesie 1 ha și 78. Gheorghe locuiește chiar în vechia curte moromețiană. „Mie îmi trebuie pămînt, ne-a spus Gheorghe Călărașu. Cîinci pogoane am băgat în ceapău, 2 hectare jumătate.”

● Ilinca Baltac are peste opt pogoane de pămînt. Nevasta lui Gheorghe mi-a zis cînd am fost la ei acasă: „Și soru-sa nu vrea să ne mai dea două arii. Că io i-am spus, fă Ilinco, și tu ești Călărașu, și noi sîntem, frați, dă-ne și nouă două arii. Că ea are opt pogoane și de la Ion și de la o tușă care n-a avut copii. Așa i-am spus: ia tu 4 arii și lasă-mi și mie 2 arii de vie.”

● Guica trăiește. Are și ea pămînt. Cam vreo două-trei pogoane să mai fie la ea, spune primarul, care nu-și mai amintește bine. Are și o casă, și gospodărie despre care s-ar putea spune că nu-ți iau ochii.

● Parisianu are două hectare de pămînt. Și a venit nevasta lui și le-a luat.

● Bălosu avea 10 hectare de pămînt. A murit vara asta. Dar are copii. Patru copii care-l

te. La bufet avea coniac VİDRA la treișopt suta, biter și vin „cu mausoleul de la Adamclisi pe etichetă”, Murfatlar alb. Pălăvrăgînd cu țărani într-o clacă improvizată, am vorbit firește, și despre politică. Așa am aflat că învățătorul, Gheorghe Florea, este „țărănist” convins, mindru că se trage dintr-o familie de „intellectual”. Sache, oricum numai cu feseneul nu e. Sigur e cu opoziția. Primarul, Petrescu pare a avea discrete (și disimulate) simpatii feseniste „cu rezerve”. Țăranul voinic cu mina bandajată e fesenist convins. A strîns, chipurile, zice el, 300 de adeziuni din sat. Se plînge că nu i s-a dat o cameră să înființeze feseneul în sat, să aibă și ei un sediu. „Asta-i marea greșală a Puterii, că n-are cine să ceară socoteală, cine să facă ordine”.

Ce ziare se citesc aici?

Mulți dintre silișteni sînt însă „oameni independenți” ca Moromete. Ziarele ajung, cel puțin în ultimul timp, foarte greu. FLACĂRA, de exemplu nu ajunge. Țăranul cu mina bandajată și conceptii feseniste citește, bineînțeles, ADEVĂRUL. Un țaran pîrpiriu și sfrijit, din dreapta mea, citește ROMÂNIA MARE și se plînge că „pe trei luni cu abonament n-a primit decît două”. Mai citesc, după simpatiile politice pe care le au, DREPTATEA, ROMÂNIA

moștenesc: unu-i inginer, altul pensionar (Petrică) și încă două fete.

● Io sînt Toderici, învățătorul lui Marin Preda, Gheorghe Florea adică. Am 80 de ani. N-am nici o brazdă de pămînt. Da' are soția mea 20 de hectare. Am doi copii. Soția mea nu vrea să ia pămîntul înapoi.

„Poiana lui locan” s-a mutat la bufet

Am trecut pe la bufet și acolo, la o masă rotundă, am găsit pe acea vreme mohorîtă de ploaie, pe cîțiva dintre cei pe care îi întîlnisem mai înain-

LIBERĂ și ziarele locale, de Teleorman.

Țărani din Siliștea au citit cu atenție „Moromeții”. Au identificat pe cît posibil „personajele”. Știu că ei sînt niște actori pe o scenă. Și se poartă astfel, cu ingenuitate, stingaci fermecători, afîșînd un narcisism studiat, de personaje care-și așteaptă un alt Marin Preda.

MIHAIL GALĂȚANU ■

Fotografii de SILVIU STAN ■

LA EI ACASĂ

CURIER JURIDIC

1. ȘTEFAN ION — com. Băbana, sat. Lupuiceni, jud. Argeș: Înțelegem că nu sînteți de acord cu o hotărîre judecătorească definitivă. Trebuie să vă adresați Procurorului General al Republicii, singurul organ abilitat de lege să exercite o cale de atac, respectiv un recurs extraordinar pentru reformarea acesteia.

2. AVRAM C. — Săveni, jud. Botoșani: În cazul dv. nu trebuia încheiat un proces verbal, ci un contract de vânzare-cumpărare a unui imobil, autentificat, singurul act prin care se transmite dreptul de proprietate. În lipsa acestuia vă aflați în fața unei promisiuni de vânzare. V-ați asumat acest risc prin nesomarea proprietarului de a se prezenta la notariat pentru încheierea contractului. În eventualitatea că proprietarul va refuza încheierea actului în condițiile inițiale, va trebui să-l acționați în judecată, solicitînd pronunțarea unei hotărîri care să țină loc de contract. Puteți avea în vedere și temeiul uzucapiunii, care operează, în condițiile legii, după 10 sau 20 ani, după cum proprietarul locuiește sau nu în circumscripția tribunalului județean unde se află imobilul.

3. NICOLAESCU N. — București: Chitanța dv. de mină nu are valoarea juridică necesară unui act prin care se transmite un drept de proprietate asupra unui imobil. Dacă aceasta poate fi considerată promisiune de vânzare, intră sub incidența termenului general de prescripție de 3 ani. Pe baza unei asemenea chitanțe, ruda dv. nu a dobîndit dreptul de proprietate dorit. Nefiind proprietar, nu poate vinde imobilul. E necesar să încheie un act de vânzare-cumpărare, autentificat la Notariatul de Stat. Va deveni proprietar, va plăti de la această dată impozitul aferent și va putea apoi dispune de imobilul respectiv.

4. ELENA LUPU — com. Hănești, jud. Botoșani: Rezultă din scrisoarea dv. că ați primit decizia nr. 37/623/30.05.1990, prin care v-a fost respinsă cererea de pensionare. Spre a vedea dacă se justifică dorința dv., vă rugăm să ne trimiteți o copie a dosarului de pensionare și a deciziei de respingere a acesteia, datele furnizate de dv. fiind insuficiente pentru a ne pronunța.

5. ELENA PAPAUA — Turnu Severin, jud. Mehedintzi: Doriți să readuceți litigiul dv. în fața Curții Supremă de Justiție. Nu o puteți face decît prin Procuratura Generală. Numai Procurorul General, analizînd motivele dv., poate decide declararea unui recurs extraordinar împotriva hotărîrii definitive criticate de dv.

6. DOKEL PINDARU — com. Nelu, jud. Buzău: Este vorba de Legea fondului funciar nr. 18, publicată în Monitorul Oficial nr. 37 din 20 feb. 1991. Legea a intrat în vigoare pe data publicării sale în Monitorul Oficial.

7. CAROL SULTZ — Iași: Terenurile pot fi înstrăinate prin acte juridice între vii, încheiate în formă autentică. Potrivit art. 46 al Legii 18/1991 privind fondul funciar, în toate cazurile de dobîndire prin acte juridice între vii, proprietatea dobînditorului nu poate depăși 100 ha, teren agricol în echivalent arabil de familie, sub sancțiunea nulității absolute a actului de înstrăinare.

CORNELIU OLTEANU

O scrisoare deschisă

Explicîndu-mi-se faptul că ar fi dificil să ne înțelegem la coadă, semnatarul rîndurilor de mai jos locuind în Măreștii, județul Vrancea, sint rugată să dau spre publicare scrisoarea în care este expus păsul:

„Eu mă mir că nimeni din oamenii de foarte bine n-a sesizat un adevăr de-a dreptul indignant și periculos: imnul nostru de stat este destabilizator! Nu trebuie să fii un meloman ca să-ți poți da seama că îndemnul „Des-teapă-te române”, repetat și răsrepat, ar putea ca, într-o bună zi, să prindă la mase și să se traducă în fapte. Atunci, n-ar fi o destabilizare generală în consens? Dacă ar fi numai alit! Dar versul: „Acum ori niciodată croiește-ți altă soartă” nu credeți că e cu totul și cu totul un îndemn legionar? Adică, cum? Să renunțăm la soarta noastră liberă, aflată într-o profundă democrație originală, și să ieșim în stradă ca toți golani din Timișoara, ca neisprăvii de studenți,

instigați de tot felul de elemente, că intelectuali nu pot să-i numesc, care se pretind dizidenți?”

Argumente se găsesc în continuare din belșug, de aceea, prin bunăvoința domnului Măgureanu, se poate face o analiză literară a textului și vă veți convinge că am dreptate și că cei care veghează la liniștea noastră au avut o gravă scăpare. Nu știu cine este autorul imnului, dar se vede clar că este un tărănist plătit de Rațiu, sau de agenturi străine instigate de „Europa Liberă”. Să nu credeți ce-am auzit și eu, cum că autorul ar fi trăit mai demult. N-ar fi știut marile istorice, domnul Dumitrescu de Constanța, și n-ar fi luat atitudine fermă și oratorică în Parlament?

Așa că, rog respectuos să se slătuască domnul Iliescu cu domniile Roman, Birlădeanu, Marțian, Dan Iosif et comp. și, într-o sesiune solemnă a Parlamentului, o dată cu schimbarea lui I din I, să se schimbe și imnul, pentru liniștea noastră și a oamenilor de bine.”

Mihai Zedean de Măreștii

De la Ana la Caiafa

Sau cum nu rezolvă Primăria Municipiului Constanța problemele cetățenilor, aruncînd în circa Guvernului sarcina rezolvării lor.

„De la începutul scrisorii vă rog din tot sufletul să mă ajutați, acum cînd mă aflu într-o situație disperată. Mă numesc Hagineagi Maria, cu domiciliul în orașul Constanța, str. Plugului, nr. 5, cartier Brătianu. Soțul meu lucrează la I.U.G.T.A.C. București, secția Constanța.

Stăm cu chirie de șapte ani. Abia anul trecut am reușit să ne facem mutația în orașul Constanța, pînă atunci avînd viză de flotant. Aven,

doi copii. Cel mare va merge în toamnă la școală, dar nu știu cum vom proceda deoarece nu avem spațiul necesar. Din această cauză el a ajuns ca o pasăre călătoare. Stă cînd la mama, cînd la sora-mea, cînd la mine. Dar cînd va începe școala? Într-o cameră nu putem sta cu toții! Am fost mereu la primăria orașului, dar în zadar. Mi s-a spus că mi se va da locuință numai cu aprobarea Guvernului... De ce oare primăria nu analizează situația fiecărui cetățean și cere aprobarea Guvernului? Eu am timp de umblat cu doi copii după mine?”

Unde nu dă Dumnezeu să audă Guvernul ce servicii le faceți domnilor de la primărie? Poate se lasă cu o mazălire!

POȘTA REDACȚIEI

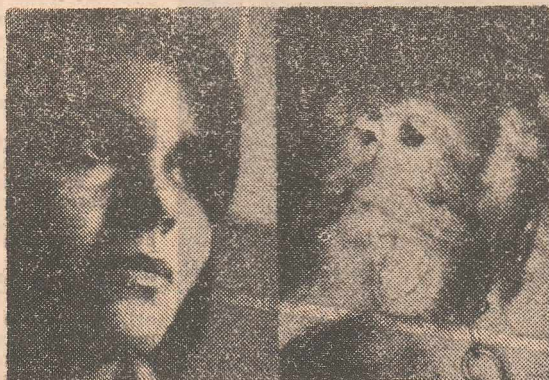
CAROL BORA — Craiova, str. Cimpia Izlaz, nr. 63: Subscriem, spunînd o dată cu dvs. „Cozile, bată-le vina!” „Dar de ce?” — ne întrebați. Deoarece cererea este încă mai mare decît oferta, din cauza lipsei de organizare și din multe alte cauze.

DAN RADU — București, str. C. Vlăduțescu, nr. 9, bl. C 29, sc. 1, ap. 11, sector VI: Ne-am adresat Procuraturii județului Buzău de la care am primit următorul răspuns: „Dosarul nr. 743/1990 al Judecătoriei Rm. Sărat, în care figurează ca inculpată și sora dvs. Radu Simona, a fost strămutat la data de 14 martie 1991, urmare hotărîrii Curții Supremă de Justiție, la Tribunalul Capitalei. Întîrzierea în soluționarea cauzei a fost determinată de judecarea cererii de strămutare pe care sora dvs. a introdus-o la instanța supremă. Intrucît problema angajării contabilului-șef ori menținerii pe posturi a unor persoane la ICSMI Rm. Sărat (în prezent societate comercială) este de competența consiliului de administrație al acestei unități și a Prefecturii județului Buzău, vă îndrumăm a vă adresa acestor organisme. S-a sesizat Poliția județeană Buzău pentru cercetări privind aspectele semnalate de dvs. referitoare la neregulile comise de Ion Agheană în legătură cu repartizarea mărfii din depozite și vânzarea unora din acestea pe valută.”

VALERIU MARINESCU — com. Plenița, jud. Dolj: Data fiind lipsa de spațiu nu ne putem permite publicarea unei rubrici numai „cu clasamentul Diviziei A la fotbal”. Ne bucurăm că s-a mai reglementat situația abonamentelor dvs.

ELENA GRECESCU

Două tipuri de frumusețe

Efectul de ecou

De la coadă adunate

Cum ieșim din istoria asta?

— Ce mai e, dom'ne, de ești tot posac? Înainte ziceai că nu știu ce se întîmplă. Ei, uite c-a trecut și 1 aprilie.

— Și acum știu mai multe?

— Păi? Nu s-au stabilit prețurile?

N-ai văzut cum stăm?

— Tocmai, că nu și mi s-au incurcat mințile de tot.

— Ce vorbești? Da' ce s-a întîmplat?

Cum, ce s-a întîmplat? Dumneata nu vezi ce alureală e și ce nesigură-i ziua de mîine?

— Te pomenesci că n-ai încredere în guvern?

— Dumneata ai?

— Eu l-am ascultat pe domnu' Roman. Dinsu' a zis că e rău să avem teamă de stat și că cetățeanul nu trebuie să se simtă singur în fața unor fenomene, că statul și guvernul au grijă.

— E drept, a promis să facă iar rații și ne-a promis compensații. Cu compensațiile s-a ținut, deja, de cuvînt.

— Dom'ne, am impresia că dumneata vrei să-i vorbești de rău.

— Bine, uite eu nu mai zic nimic. Hai, să vedem ce spun ăia mai des-teapți ca mine. Poți să-mi explici de ce s-au făcut tabere în F.S.N.? E doar partidul de guvernămînt și vîd că se coartă între ei.

— Nu se coartă, dom'ne, vezi de treabă! Nu l-ai auzit pe domnu' Stoica, ce frumos se poartă și ce reguli au stabilit? Sint punctuali, își spun pe numele mic, nu țipă unu' la altu', nu merge cu „Să trăiți!”... Rai, ce mai!

— Atuncea, ee l-a apucat pe domnu'

Birlădeanu să zică că ăsta nu e partidul în care a intrat el?

— Ei, era supărat de povestea aia cu Academia, de-a publicat-o „România liberă”.

— Și că liberalizarea e, de fapt, scumpire curată, tot la supărare a zis-o?

— Tot.

— Și că domnu' Roman vrea toată puterea, că guvernul e de rea credință și face prostituție, tot de supărat ce era a spus-o?

— Tot.

— S-o crezi dumneata!

— Auzi, dom'ne, dacă-l iei așa în brațe pe domnu' Birlădeanu, la spunde-mi și mie, de ce a tăcut atuncea cînd s-a votat în Parlament „opțiunea” cu trecerea la liberalizare?

— Păi, aici e buba! Că și eu la fel mă gîndesc: de ce-au tăcut pin'acu'?! Că nu e singurul care a început să vorbească!

— Da' cine mai e?

— Domnu' Severin! N-a zis dînsul, cînd i-a răspuns lui domnu' Birlădeanu din partea guvernului, că vorbește de democrație „piesele de băgă ale trecutului”? Păi, acum a dezagă de seamă?

— Asta, cam așa e...

— Vezi, d'ăia nu mai știu ce să cred și mi s-au incurcat mințile de tot. Și-atunci, decît să mă gîndesc la ce-a zis domnu' Roman, că să am încredere, nu mai bine mă gîndesc la ce-a zis tatăl domnului Roman?

— Da' ce-a zis?

— Ai uitat? „Cum ieșim noi din istoria asta?”

călătorie reprezintă, astăzi, „un adevărat infern pe roți”, ne-o confirmă și domnul Valentin Munteanu din Timișoara, B-dul Liviu Bebreanu, nr. 138, sc. 13, bl. 6, ap. 19.

„Am călătorit, miercuri, 20 martie 1991 cu rapidul 15, de la București la Timișoara, cu vagonul de clasa a 2-a nr. 50532057741-2, cu uși defecte, cu wc-uri fără apă, cu uși la compartimente fără geamuri, cu instalația electrică lipsă, cu instalația de încălzire asijderă. O călătorie ce i-aș fi dorit-o directorului general de la C.F.R. Cînd se vor pune pe roate mecanismele ruginate din administrația C.F.R.”? Chiar așa, cînd, domnilor?

Cui îi pasă de viitoarea producție?

Întrebări dumneavoastră, precum și colorate probleme pe care le ridicăți în scrisoarea trimisă nouă, după ce ne-am interesat, vă răspundem următoarele, domnule Pavellescu Marian din Timișoara, Alea Sportivilor nr. 22, ap. 16: Segmentul de învățămînt preuniversitar (cls. X—XII) își propune să asigure aprofundarea cunoștințelor de știință și cultură, formarea gîndirii în concordanță cu normele logicii, exprimarea corectă în cel puțin o limbă străină, consolidarea maturității personale, pregătirea pentru

continuarea studiilor în cadrul învățămîntului superior sau încadrarea într-o activitate utilă.

Școala profesională, cu durata de 1—3 ani, asigură calificarea elevilor într-un domeniu profesional, oferindu-le o formare polivalentă, care să le permită adaptarea și la necesitățile, și la schimbările de pe piața muncii.

Liceele industriale, în viitor, vor dispărea. Să ne amintim că în România cei mai buni meseriași au fost absolvenții ai școlilor de artă și meserii. Așadar, inginerii și maștrii au posibilitatea să-și folosească experiența profesională pentru a realiza „trecerea de la școală la întreprindere” — așa cum afirmați dumneavoastră.

Oricum, proiectul Legii învățămîntului, cînd se va supune opiniei publice, poate fi îmbunătățit cu propuneri raționale menite să aducă schimbări calitative procesului de învățămînt, pregătirii mobile a tineretului pe o presupusă fluctuantă piață a muncii.

La afirmația dumneavoastră că specialiștii (inginerii) nu au fost consultați de către M.I.S., vă reamintim că există Sindicatul cadrelor tehnice din învățămîntul preuniversitar a cărui lideră este d-na Hilohi, care la parte atît la întîlnirile sindicale — M.I.S., cit și cu colectivele ce pregătesc Legea învățămîntului.

Ecoul la ecou

O scrisoare „curată” bătută la mașină, venită de nu se știe unde, m-a impresionat pînă la lacrimi:

„Doamnă Liana Tatos, Ești năroadă. Ți-aș spune că ești proastă dar e prea mult. Și, în plus, porți și ochelari de cal. Ca să vezi doar înainte — pentru că înainte era mai bine. Nu-ți mai amintești ce bătoasă erai cu nici doi ani în urmă. Noroc că nerozia nu doare. Că ar fi trebuit să urli din prima pînă la ultima clipă a vieții tale. Dacă te-ai ținut, turcit — treaba matală. Dar nu te băga precum musca în baleagă în problema Transilvaniei din care nu ești în stare să înțelegi nimic. Ocupă-te de treburi pe măsura putinței tale: de ce nu compozitează oamenii biletele pe avion, de ce sint becuri doar la stîlpii cu soț s.a.m.d. Cu mlopia cu care te-ai fericit Dumnezeu este imposibil să vezi mai mult decît ai văzut din prezența senatorului Radu Ciontea la emisiunea de „Actualități” a TVR. Cu oameni ca matală țara nici nu mai are nevoie de trădători. Ar trebui să te retragi într-o mănăstire și să te rogi pentru martirii Ardealului pentru suferințele vechi și noi ale acestui ținut fără pereche.

Dumnezeu să te ierte!”

Ion Ion

Amin! Nea Ioane, hai, că m-ai dat gata! Nu alita cu argumentele, cit cu anonimatul în care te lafăi. Cu oameni ca matală — cum spuseși — senatorul Radu Ciontea chiar are nevoie de susținători.

Grupaj realizat de LIANA TATOS

Trenul groazei

Mi-aduc aminte de ne-răbdarea și curiozitatea care m-au cuprins în îndepărtata mea copilărie, cînd părinții m-au anunțat că vom face o călătorie cu trenul. În același timp îmi stăruie în mințe și nedumerirea pe care am avut-o aflînd că tre-

nul are clase. Cum urma să devin școlărită peste cităva vreme, eram convinsă că vom călători cu clasa I. Dezamăgirea mea a fost foarte mare cînd, trecînd pe lîngă frumoasele compartimente cu plus roșu, apoi pe lîngă cele cu plus albastru, ne-am oprit într-un vagon cu banchete de lemn.

Acum, în era trenurilor pe perne de aer, super-rapide, am nostalgia vagoanelor cu banchete de lemn. Ce curate erau, ce civilizate se călătorea. Și ce ieftin! Domnilor de la C.F.R., vă rugăm, dați-ni-le înapoi! Refuzăm super-mizeria pe care ne-o oferăți, cerîndu-ne pe ea așa de mulți bani. Că o

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audi-ențele se țin zilnic între orele 11—14.

CENUȘA

Un unchi din provincie, fără I de veci

În jurul defunctului se adunaseră vreo patru persoane: o femeie, doi bărbați, dintre care unul adunat din profil cu cel de pe năsalie. Au forfoteau în jur, pregăteau o colivă fructe sau făceau mucuri la lăcșile care ardeau la căpățul mor. Femeia mi-a răspuns că: „e o trîde familie. Și părinții mortului și rude apropiate au fost incinerate, a lăsat cu „limbă de moarte“ s'arsă”. Robul Nicolae a fost funcționar timpului viciei. Mai tirziu, afară, a să stau de vorbă cu cel care se binea cu defunctul: interlocutorul un bărbat solid, cam la cincizeci de cu nas acvilin și temple înăru avea să-mi spună: „Nu, domnule, e vreau să fiu incinerat. E o chestie dom'le, urită. Defunctul care a fost e, de fapt, un unchi al meu care a nîit în București, bolnav, la spită care a murit aici. Pe care nu am avut unde să-l îngropăm. N-avem două locușoare miștile la cimitir, că l-am adus aici...”

„Fluxul tehnologic” pînă la se

La morții care se incinerează (ziua aceea aveau să fie destui) nu prea multă lume. Nu e nicidecum de la cei înmormîntați creștineri. slujbă, mortul este purtat pînă la Liftul, care are o sarcină maximă de 400 de kilograme (după cum scrie pe este, de fapt, un ciuruc înțepenit execută cu greu, hiriind, cele curse specifice: una în gol (la ur și una cu sarcina în plin (la cob cu mortul). Cu citva timp înainte chistul aprinde focul în cuptor și așă. Mortul coboară încet, cu răbdare, platforma liftului hodorogit, ad mai mult a primitiv vinci marinăre și vopsit tonic în galben. Camera incinerare este așezată la demis are la nivelul pămîntului, spre citeva ferestre cu gratii, pentru aer. Miercuri, din cele două cuptoare, funcționa decît unul. Cuptorul are cinci metri lățime și cam opt-nouă gime. Vatra este incinsă din vreme.

În diagonală cu liceul „Șincai”, lîngă stația de metrou TINERETULUI, niște scări mărunte și cenușii te poartă pe spinarea unui deal cu o înfățișare sinistă. Încă de departe poți adușmeca drojdia fumului greu care se răspîndește în aer. Semeață și mohorită, o clădire cu aspect de mausoleu stăruie pe spinarea dealului. Peste iarba pitică din micul parc prăpădit care înconjoară crematoriul, pe copaci, pe ciinii care dorm la soare, o peliculă de funingine pare să se fi așternut. Un gust de zgură îmi colindă prin gură. Intrăm într-unul din birourile strimte ale administrației și acolo stabilim să coborim la demisolul clădirii unde se află camera de incinerare și să fotografiem. În această privință, administrația ne dă verde. Mai întii însă vom asista la slujbă. Intrăm în așa-zisa capelă. Este miercuri, ora 9,35. Peste 25 de minute, la ora 10,00, va începe slujba religioasă. Pe catafalcul din centrul camerei de ceremonii se află un mort; bărbat, cam la optzeci de ani, semănînd cu una din rudele apropiate, aplecate deasupra sicriului. Un frig clinic congelează într-un halou lucrurile din încăpere. Mausoleul este așezat cu fața spre nord. În fundul sălii, în spatele unor perdele purpurii, altarul. Ceea ce se remarcă izbitor atunci cînd încerci să compari sala cu naosul și pronaosul unei biserici este absența aproape totală a obșnuitelor obiecte de cult, icoane, cruci, fresce, candelă, cadelnițe, etc. În dreapta și în stînga intrării, multe monumente funerare de mărimea unor cuburi de marmoră (sau gresie), cu latura de citeva zeci de centimetri.

Un cimitir de partid

Aceste monmente din piatră sînt așezate alandala, una peste alta, alcătuiind bizare construcții aleatorii, de parcă un copil arierat mintal (hazardul?) s-ar fi jucat, aranjînd la întimplare cuburile. Pe pietrele funerare se găsesc urne de metal de formă apropiată unui hiperboloid, nu mai înalte, nici ele, de 20-30 de centimetri. Pe ele sînt scrise, cel mai adesea, numai niște numere de înregistrare. La acestea se adaugă, uneori, și numele celui care „locuiește” în urnă — și chiar anii între care a trăit; 32.910, Coman Manole, 1900 — 1984; 1.400, Haiducu Ludovic, 20.1.1919 — 22. 1. 1961. Pe cele mai multe din urnele aflate „la vedere” sînt trecute, alături de nume, formule caduce de genul „militant al mișcării muncitorești”, „membru al P.C.R.”, semn că aici s-au incinerat în majoritate ateii, fideli „tradiției și concepției de luptă și viață a P.C.R.”. În acest loc se înșiruie un interminabil pomelnic de nume: NISTOR MARIA-MAȘA, 1906 — 1963, militant al mișcării muncitorești, Dr. IOSEF EHRENKRATZ, 1903 — 1958, militant al mișcării muncitorești, ILIESCU GHEORGHE 3.12.1893 — 2.11.1973, vechi militant al mișcării muncitorești, membru al P.C.R. din 1926, RAB EVA, luptătoare devotată cauzei comunismului. Așteptăm în liniște să înceapă slujba. Preoții încă zăbovesc în spatele altarului, pregătindu-se pentru ceremonie. Perdelele purpurii se clatină hieratic sub mișcările lor, nevăzute, doar bănuite. Un miros de brad (sau pin?) destul de puternic persistă cu obstinție în încăpere. Un parfum aproape simfonic, sacerdotal. Intră-adevăr, la o privire atentă, descopăr, lîngă micile monumente funerare, niște ramuri de brad, așezate cu grijă. Pe fiecare din cuburile funerare se pot observa poze, flori, fresii, vase goale sau încărcate cu flori de sezon, semn că, măcar din cînd în cînd, cineva își aduce aminte de ei. Nicăieri nu am văzut o candelă. Foarte rar, pe cite un monument, sculptată o cruce. Ceea ce ne incredințează că și comuniștii pot rămîne consecvenți, măcar după moarte. Mai ales atît timp cît stau grupați cu hotărîre împotriva oricărei diversiuni: printre urnele lor se strecoară, din cînd în cînd, urna unui „intelectual”: în rest, aproape cu exclusivism, numai „militanți”.

Morții sînt de două feluri : cu colivă și fără

În „consens” — sau în contrast (cine știe cu-adevăr?) cu această diagramă de forțe a vechii gărzi comuniste, observăm pe peretele lateral din dreapta o placă (i)memorială din marmoră albă, pe care sînt înscrise, pe 2 coloane, numele celor 45 de revoluționari-eroi de la Timișoara, incinerăți în zilele Revoluției din decembrie '89, de către conducerea comunistă, după ce fuseseră transportați tocmai de la Timișoara pînă la crematoriul din București. Este cam tot ce-a mai rămas în urma lor. În spatele altarului, pregătirile s-au terminat. Perdelele stacojii se dau la o parte și preotul împreună cu dascălul încep să-și îndeplinească menirea zilnică.

Parafrazînd un verset celebru, s-ar putea spune: „Scrum ești și în scrum te vei întoarce!”. Trecerea prin foc: o metamorfoză ciudată care înlocuiește materia organică prin fumul ridicat la cer; care, printr-o descompunere violentă, pulverizează rămășițele pămîntești după moarte. Fără bani puși în palmă ca să plătești „vămile”. Un fenomen pe cît de violent pe atît de simplu în natură, pe care oamenii îl socotesc esența tragicului. Astfel gîndind, o vizită la crematoriul uman din București poate părea o trapă spre metafizic. O meditație aducînd a memento mori. Un fel de a te proiecta în absolut.

CARE VOM FI

istul are câteva fiare (bare) lungi, cu ametrul de 3—4 centimetri, pe care le aşteşte prin pară până la incandescentă şi pe care le introduce (pentru ardere, probabil) în lungul vetrei. În t, aşezat pe orizontală, mortul coboară tr-un sicriu anodin. Este luat din sicriu — şi sicriul se pune la loc — şi us pe căruciorul ghidat pe şenile, mai ne zis — pe platforma sa metalică. Căruciorul culisează înainte şi înapoi pe ne şi, după ce depune încărcătura sa platforma vetrei, se retrage. Fochistul este cel care, împreună cu ajutorul lui, apucă (cu un aer deosebit de firesc) pe un balot de paie, mortul ţeapăn o scindură şi rigid, ale cărui membrane vibrează inert — şi îl depune pe cărucior, învelit în pinza sa albă, ca un erme într-o gogoasă de mătase. Este abracat în cele mai bune haine ale le, cu pantofii noi, care vor arde odată cu el. Fochistul întinde apoi focul vatră. Coboară grătarul pudic din ţă, prin care se află decupat un vier. Prin el se poate privi înăuntru. În est timp, mortul arde în linişte. Prind pe vizor nu vezi mai nimic decât încălţările care îl cuprind ca o pălălaie, mbile înverşunate de foc topind peisajul într-o maree incandescentă de plasă. Intii ard hainele. Pe urmă carnea. A sfârşit, mocnit, oasele. „Procesul” de dere durează cam o oră. Miercuri, arderea primului mort a început la 10,25 m. La 11,35 era deja sfârşită. Din cavru, care se ridică într-un unghi obtuz se chireşte în foc, nu rămâne decât scheletul fragil, ca din zahăr tos, alcătuit din cenuşa oricând gata să zboare. Găurile arată ca nişte figuri fumate până nătate, cu serumul nescuturat. Abele, cu osciparele mici ale picioarelor nici nu mai există. Au ars de tot e mai străvede, ca la radiografie, cuştoracică pe care acum o umple aerul, a pe scheletul lemnos al unei corăbii i construcţie. Acum, cenuşa din toate ărlile, de la „cap” şi „picicare” e strinată în grămoare simbolice, în urnă. poi, liftul urcă din nou şi coboară, urtind pe platforma sa o altă povară.

„Avem şi săptămîni aglomerate”

Mergem şi batem la uşa pe care scrie „DIRECŢIE”. Lămuriri nu mai am — ne spune una din cele două administratoare care lucrează aici. Reuim să smulgem, totuşi, câteva informaţii. „Cite incinerări aveţi pe zi, în medie? Int multe?” „Nu prea. Depinde de zi... Cam 5—6 să fie.” „Cît costă o incinerare la dumneavoastră?” „Cam 2 800 de ei cu tot cu transport. Deocamdată.” Dar poate, cu liberalizarea preţurilor, vindim noi... „...Cu depunere la capela u tot” — continuă administratoarea. Reuşim să vedem cum arată **Registrele de rol**, care nu sînt altceva decît documentele de contabilitate. „Intrări-iesiri” de crematoriului. În susul paginii scrie: **Elemente pentru întreţinerea candidelor** („Cînd s-aprinde sacru candida-i ilvoare...” şi gîndul ne duce la Eminescu...), iar ca rubrici în tabel: „nănr curent”, „data stingerii”, „observaţiuni”. Fumăm o ţigară cu fochistul afară, şi el ne spune: „Am avut trei morţi a ardere luni, 9 marţi, şi 5 miercuri recută. Crematoriul ăsta-i făcut cam de prin '927. Are pereţii groşi de cel puţin 2 metri şi e construit de evrei. Fine frig zdravăn înăuntru din construcţie. În medie ardem cam 25—30 de morţi pe săptămîna. Dacă mi-e frică de morţi? Nu, cum să-mi fie frică, lucrez de 8 ani aici, m-am obișnuit, ce să-ţi faci mortul? Avem şi zile şi săptămîni aglomerate, cite 8—10 morţi pe zi. De ce sînt mai mulţi la ars marţi, miercuri? Fiindcă mor mulţi simbăta, duminica.

astea-s zile libere şi se-adună mai mulţi, omu' mai aleargă luna după certificat de deces...”

„Ăştia-s răspopiţi !”

Stăm de vorbă şi cu unul din preoţi, care-şi tirşie picioarele, bătrîn, venit numai de cîteva luni să slujească aici. Nu vrea să-şi dea numele. Aflăm că-l cheamă „popa Staicu”. Iată ce ne spune: „La noi e tradiţie să se îngroape. Da' să ştii, dacii se ardeau. Şi în Africa, în Asia, în America, ba chiar şi în antichitate oamenii se ardeau. Dacă vreau să fiu incinerat? E mai curat să se ardă. Cei mai mulţi intelectuali, vedeţi dumneavoastră, medici, profesori, avocaţi, preferă să se ardă. E mai ştiinţific.” Celălalt preot oficiază aici de trei ani. „Şi nu vă e teamă de foc?” — întreb. „Cum să-mi fie? Da' de viermi nu mi-e teamă? Cenuşa se depune în porumbaru' acela.” Ulterior aveam să discut şi cu un preot ortodox din altă parte. Acesta susţinea că „e păcat să te incinerezi”. Că așa a zis Dumnezeu în Biblie! „Pămint ești şi în pămînt te vei întoarce!” — şi e păcat să faci altfel. De la un bătrîn care stătea pe scările din faţa crematoriului aveam să aud că „ăştia-s răspopiţi. Nici nu mai sînt recunoscuţi de Biserică”.

„Crematoriul nou e mai de viitor”

Însă focarul de interes îl constituie discuţia cu femeile de la întreţinere. „De noi răspunde dom' Drăghici de la Belu. Să ştii c-aici vine lume bună, şi Cîmpeanu şi Coposu”, Diaconescu, c-au prietenii incinerăţi, aici vine şi Căzimir Ionescu care-o are pe matusă-sa incinerată şi Dan Iosif au venit aici... Ce zece de liberalizarea preţurilor, acum, de la 1 aprilie? Mie, care am un salariu de 2 300 de lei cit o să-mi dea compensaţie? Intrăm şi vizităm „cimitirul crematoriului”. O construcţie simetrică, diabolic de perfectă, „făcută-n '930 de evrei”, pe care ar invidia-o şi Umberto Eco cu al său „il nome de la rosa”. Cu două etaje, cu pereţi despărţitori, comunicînd numai pe la subsol, şi aranjat într-un arc de cerc, edificiul impresionează puternic.

Nişte mici urne, frumos sculptate şi nişte nişe în perete, în care sînt mici monumente funerare cu inscripţii, umplu întreg spaţiul mural. Aerul închis îţi dă senzaţii de sufocare, în combinaţie cu mirosul puternic de la fumul luminărilor şi candelor improvizate. „Dacă se dă în folosinţă crematoriul nou, ăla de la Vitan-Birzeşti, eu vreau să mă duc la ăla nou, că-i mai de viitor.” — zice una dintre femeile de serviciu. Tot ea continuă: „Aici nu mai e de trăit. Am stat toată iarna cu picioarele-n apă, în cămăruţa aia strîmtă pe care-o avem noi la subsol.”

Urne cu morţi părăsiţi

Coborim la subsol şi, într-adevăr, pe-acolo apa bîntuie mai peste tot. Toaleta arată într-un hal înfiorător: mizeria organică şi apa amestecîndu-se într-un melanj desigurător „N-avem nici cirpe, nici Dero, doar morţi...” ni se plînge o femeie de la întreţinere. O bună inspiraţie ne-a făcut să ne urcăm în pod, unde printre birnele şi popii din lemn, se găseşte un morman de urne metalice aşezate în neştere. „La noi nu se aruncă nimic. Pe toate le găsim în pod, la depozit” — ne-a spus cu profesionalism, o îngrijitoare. Acolo am aflat, într-adevăr, sute, mii de urne, părăsite. De aceşti răposaţi nu se mai interesează nimeni. Pe ele, de multe ori, nu se mai află nici un nume înscris: doar un număr de înregistrare, dacă nu s-a şters şi ăsta. Urnele au ajuns la numărul de înregistrare 42 600. Întreţinerea, pentru o nişă, costă aproape infim: 15 lei. De cumpărat, la preţurile vechi, o nişă era cam 500 de lei. Şi o casetă din fier forjat, cu ornamente (livrate, în urma unui contract, de o cooperativă meşteşugărească) costă 400 de lei. Mulţi dintre urmaşii celor incinerăţi fu se mai interesează de răposaţii sedimentaţi în urne. O cenuşă care nu mai interesează pe nimeni.

Un crematoriu pentru liniştea noastră

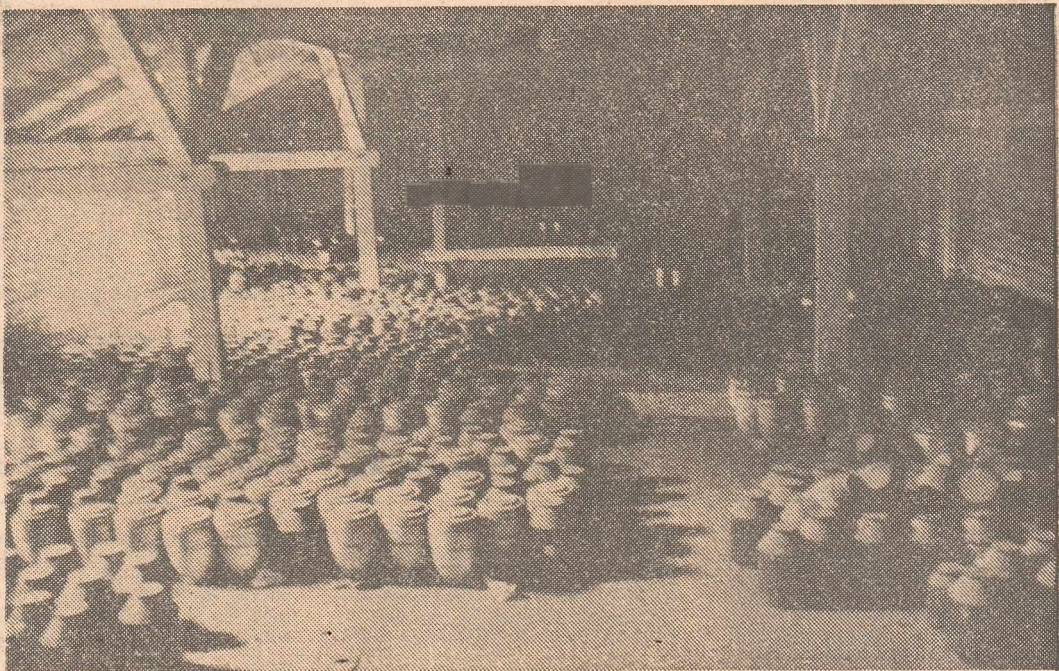
Noul crematoriu este o clădire impozantă şi luminoasă, cu o arhitectură modernă. Pe frontispiciul său scrie cu litere demne: **CREMATORIUL UMAN**. Sugerăm ca alături să se inscrie străvechiul dicton latin: **INCINERARE HUMANUM EST**. Noul edificiu al Capitalei este aşezat în zona Vitan-Birzeşti, în spatele Institutului de Medicină Legală „Mină Minovici”. Pe lângă crematoriu se află şi nişte laboratoare cedate Universităţii U90 din Bucureşti, cu regim par-

ticular. Tot aparţinînd acesteia, se află aici şi nişte săli de clasă ale Facultăţii de medicină stomatologică (laboratorul de anatomie umană). Columbaru' inconjoară clădirea crematoriului propriu-zis şi are două părţi: una în aer liber, la vedere şi liberă vizitare, iar cealaltă închisă. Partea din afară a columbarului are o formă de potcoavă; locaşurile pentru urne sînt aşezate după distribuţia 14x5, 45x5, 6x5, 21x5, în total 280 (aripa stingă.) Incinerarea se dovedeşte a fi, deci, o activitate de viitor. Columbaru' închis este construit în stil „amfiteatru”, pe patru nivele, fiecare avînd cite 5 rînduri de rafturi pentru urne. Fiecare raft are unsprezece „fotolii de odihnă”. La o „prerecepţie”, probabil, s-a scris pe unele nişe (cu majuscule!) „DA”, pe altele, probabil necorespunzătoare, tot cu majuscule? „NU”. Printre colonadele columbarului, adevărată bijuterie arhitectonică, ospitalier şi spaţios, se află, pentru a crea o atmosferă de epocă, felinare. În laboratorul facultăţii de stomatologie, priviţi pe geam, studenţii stau, la cursuri, aranjaţi frumos, ca şi urnele, pe două rînduri — şi iau notiţe.

„Uşor, să nu dăm peste morţi”

Am fost timpinut cu deosebită amabilitate la Crematoriu. Imediat după recepţie şi inaugurare, cele trei cuptoare ale crematoriului, vopsite argintiu, amplasate ordonat în rînd, într-o sală de la parter, se vor porni să duduie voios, în plin. Avem aici cîntea de a sta de vorbă chiar cu proaspătul director al noului aşezămînt bucureştean, d-nul Gheorghe. E drept, cînd am ajuns, dinsul, care nu prea are experienţă ca director, se ocupa la ora aceea de treburi gospodăreşti, tăind nişte plăci de lemn cu un fierăstrău. De la dinsul am aflat că, de fapt, crematoriul era construit încă din 1987 şi trebuia recepţionat înainte de Revoluţie. (Dacă ar fi fost așa, probabil că eroii de la Timsoara ar fi fost arşi aici: o inaugurare pe cînte...

Însă, poate că nu e timpul trecut.) După Revoluţie, situaţia crematoriului a rămas ambiguă. În momentul de faţă, el este închiriat, parţial, de universităţile ecologice şi U90. După părerea d-nului Gheorghe, ar trebui grăbită recepţia. Dacă nu se dă mai curînd în folosinţă, se degradează pe zi ce trece. Şi e păcat. „Un palat, domnule, spune d-nul Gheorghe, şi utilajele nefolosite ruginesc, încăperile sînt neaerisite şi se imbielesc de praf.” Crematoriul este subordonat Direcţiei Domeniului Public. La recepţie trebuie să participe o comisie în componenţa căreia să intre reprezentanţi ai constructorului, Antrepriza de Construcţii Montaj, ai celor de la instalaţiile sanitare, şi ai întreprinderii „Ascensorul”. În total, columbaru' are vreo 15 000 de nişe. Pe fiecare incap cam 4 sau 5 borceane cu cenuşă. Astfel încît capacitatea estimativă se poate rezuma la 50—60 000 de locuri pentru urne. Cîte suflete incap pe MARACANA braziliană... Aflu aici că sînt foarte mulţi doritori de incinerare după moarte. O administratoră mă conduce, din ordinul directorului, să vizităm edificiul. Sala de ceremonii, unde se vor desfăşura ceremoniile religioase are în mijloc un catafalc negru, cu două trepte. Intrarea principală, încă sigilată este captuşită pe pereţii laterali cu un fel de lambriuri din lemn. Pe pereţii sălii de ceremonii se află „jumătăţi de cuiburi” pe care, aurii, se pot aprinde ca nişte veşnice torţe olimpice, becuri în formă de luminare. Te învalue cu adevărat o senzaţie de frumos. La intrare, trebuie să trecem printr-un coridor întunecos, la capătul căruia se află sala de incinerare. Prin pereţii casei scărilor plăcaşi cu geamuri pătrate ca şi clădirea de alături, lumina se prefîră zgîrcit. „Uşor, să nu dăm peste morţi, imi spune femeia, de lingă mine. Am aici doi morţi aduşi pentru direcţie la laboratorul facultăţii de medicină şi mi-e frică să nu dau peste ei.” — pun şi eu o întrebare care să-mi probeze perspicacitatea.

„Pînă cînd pleacă studenţii, pînă la şapte seara, nu; uneori rămîn pînă la opt-nouă şi-atunci mi-e frică” — imi răspunde insoţitoarea mea. Păşim uşor. Bijbiim cu grijă prin semiobscuritatea şi liniştea ca de mormint. Oricum, cu pianul e bine să mergi uşor pe scări. Perseverenţa noastră e răsplătită, pînă la urmă, din plin şi încununată de succes. Nu dăm peste nici un mort. În schimb dăm peste cuptoarele încă virgine, aşteptînd, nerăbdătoare, să-şi îndeplinească menirea. Ne surprinde plăcut că sînt electrice şi complet modernizate, faţă de cuptorul vechi şi desuet al vechiului crematoriu. Aflăm că lifturile, ascensoarele şi celelalte componente de bază ale activităţii sînt electrice toate. Recepţia, mult întîrziată, ar trebui, pînă la urmă, să aibă loc la ultimul termen fixat, anume ultimile zile ale lunii martie. Rămîn o clipă pe gînduri, meditînd la toţi acei care vor veni aici pentru a se dezagrega în eter. Aici, probabil, se vor arde, eroii viitoarei revoluţii.

Pagini realizate de
MIHAIL GALĂŢANU ■
şi SILVIU STAN ■

REVENIM LA CHITILA

E ca în povestea porcului

Ciini latră caravana trece

Microradiografia inserată în nr. 7/1991 al revistei noastre, sub titlul „Treceți prin Chitila, să v-apuce mila!” a avut menirea evidentă de a sensibiliza și dezmetici (măcar în parte) pe diriguitorii obștei comunale. Punând, practic, „degetul pe rană” — ne-am zis noi — lucrurile s-ar îndrepta ușurel, așa încât oamenii locului să-și mai poată descreți frunțile la vederea unei fărime de speranță. Ne-am zis că, la mai bine de o lună distanță, articulațiile luxate ale comunei vor fi început să se vindece, făcând posibil (fie chiar și cu mari eforturi) mersul către înainte. Așa am nădărdit, însă mugegăul otrăvitor al indolenței n-a dispărut de pe zidurile puterii locale, așa cum nici mentalitățile deformate nu au crutat pe muritorii de rind.

Un primar iubit aleargă

Imediat ce apartamentul nr. 3 al blocului A 3 din comună a devenit disponibil, cetățeanul Nicolae Zlateanu, cap al unei familii cu trei copii, care locuiește în condiții deplorabile, amăgit și purtat cu vorba multă vreme, a ajuns la capătul răbdării și, exasperat de-a binelea, a reușit să-l ocupe „samavolnic”. Între timp, repartiția legală a locuinței sale, eliberată de întreprindere și avizată de Primărie la timpul respectiv, pare să fi fost „pierdută”. Delegația puterii locale, alcătuită ad-hoc din dl. primar Mihai Ghinea, dl. viceprimar Vasile Pesellev și subofiterul de poliție Clemeneț, s-a postat cu grație în focol uși apartamentului „violat” pentru a-l evacua de urgență.

„Au alții prioritate aici!” — a argumentat holărit dl. primar. Au urmat parlamentări, negocieri, prelungite multe ore în șir. Pe parcurs, nervozitatea a crescut de ambele părți și — ghinion — la „fața locului” au început să se strângă tot mai mulți locatari curioși. Dl. viceprimar pare să fi intuit bine pericolul, de vreme ce a reușit s-o întindă „englezeste”, lăsându-și șeful de izbelle. Martorii oculari afirmă că pe deasupra s-a stins și lumina, oamenii tăbărind pe primar, alergându-i binisor o bucată de drum. Ce-i drept, în asemenea împrejurări reacțiile sint adesea imprevizibile! Mai rămâne de notat replica d-lui subofiter, adresată colegilor delegați: „De ce nu-l lăsați apartamentul omului, dom'le? Ce mă purtați pe mine pe-aici? Ori poate vreți să i-l

dați lui Relu?” (Aurelian Pană, alias Relu, statistician în cadrul Primăriei „feblețea” celor din comună — n.n.).

Lupul blind, stăpin la oi

La Primăria Sectorului Agricol Ilfov, audiențe în șir, agitație, holuri intens populate. Impărțirea pământului pe căi labyrinthice înseamnă nesfârșite dureri de cap, multe antinevralgice și pahare cu apă. Cu toate acestea, dl. viceprimar Nicolae Radu ne primește cu bunăvoință. Pentru mai multe detalii apare și dl. Constantin Chiric, șeful biroului „Spații locale”. „Am avut în vedere și locuințele din Chitila.” — aveam să aflăm de la domnia sa. „Cei de acolo nu se confruntă nici pe departe cu greutățile semnalate în alte părți. Vom lua legătura din nou cu I.C.R.A.L. Pajura, care are datoria, conform legii, să ne prezinte decadal situația apartamentelor.” Își fac datoria? — întrebăm într-o doară. „Nu, nici pomeneală. De aceea am luat acțiunea pe cont propriu: consiliul Primăriei l-a desemnat pe dl. inspector de la organizare, Gheorghe Fițion, un om al locului, care cunoaște bine problemele, să se ocupe de alcătuirea unei situații privind apartamentele din comună.” Flash! Dintr-o dată se face lumină: dl. viceprimar se fisticeste, sesizând gafa subalternului său, neagă „mandatul” d-lui Fițion, asigurându-ne că acesta desfișoară... „muncă voluntară”. Ironia soartei, soră cu un soi de disperare, face ca tocmai dl. Gh. Fițion (fostul primar al Chitilei, „tovarăș de naștere”) să se ocupe de locuințele Chitilei.

La răscruce de vinturi

Nici cu Cooperativa de Consum din comună nu stau lucrurile mai roz. De alt fel, pare-se, aici nerușinarea e la ea acasă. După apariția articolului care viza neregulile de aici, una din fostele salariale ale cooperativei a mers în audiență la dl. președinte Petre Chișnera pentru a-și cere oarecare drepturi. Neavind deloc cizig de cauză și bazuindu-se pe argumente clare, respectiva persoană a formulat o simplă întrebare: „Credeti că articolul din FLACĂRA nu e de-ajuns?” La care dl. președinte a reușit să articuleze cu sinceritate: „Articolul? Și ce criticat; apoi noi, cei mai de jos?” Fără cuvinte. Ca în povestea porcului.

CRISTIAN PAVEL ■

Din întreaga suprafață a județului Iași, 17 la sută este codru verde; altfel spus, pădurile se întind pe 96 mii de hectare și pentru a fi reprezentate cit de cit, ți-ar trebui o jumătate de săptămână și un tractor bun.

Dar nu este nevoie de așa ceva, mă asigură dl. director Paul Zamfirescu de la Filiala teritorială Iași ROMSILVA R.A.: problemele sint aceleași peste tot. În primul rind tăierile ilegale. Se fură metode, gospodărește, fără frică și emoții, ca-n codru. Hoții de lemne vin în grup, fără habar de pădurari, deshamă calii și se apucă de treabă. La sfârșitul anului 1990 volumul tăierilor ilegale ajunsese la 1887 m³. Au fost încheiate 1416 contravenții și reținuți 24 de infractori. Asta, bineînțeles, n-a speriat pe nimeni: hoții s-au regroupat, și-au analizat critic activitatea trecută și, cu metode noi, au luat iarăși pădurea cu asalt. Din ianuarie și până acum s-au înregistrat 20 de infracțiuni și s-au mai dat 290 de contravenții.

Tehnicile s-au îmbunătățit, violența a crescut.

Alarmă în lumea pădurii

„De furat, nu ți-ar pune mina taica să fure. Decit, rar, cite-un lemn de lucru din pădure. De la oțu de stat, Nu-i păcat”

(Nicolae Crevedia)

CARUL ANTIPĂDURAR

Carul este o căruță obișnuită trasă de una sau două gloabe; asta n-are a face, căci tot di-chisul nu stă în viteză. Hoții leagă ceatlăul (lemnul cu care sfăcuie încărcătura) cu o funie la benchișul căruței, în spate. Totul trebuie făcut corect, așa încât, la apropierea pădurarului de car, ascuțișul securei să lovească precis funia eliberând ceatlăul care, rotindu-se, mătură tot ce întâlnește în cale. Așa trec prin pădure, așa ajung în oraș. Cu citva timp în urmă, într-o dimineață ceoasă, un echipaj de trei mașini (două cu silvicultori, una cu poliști) nu reușea să imobilizeze, în cartierul Nicolina din Iași, o astfel de căruță.

A început o urmărire ca-o filmă cu momente hazlii și tăieri de respirație. Căruța a părăsit strada luind-o prin spațiile verzi, printre blocuri cu poterele după ea. Hoțul se numește Dumitru Lăcătușu și este din comuna Mogoșești. Toate acestea mi le povestește dl. Toader Bordeianu, șeful compartimentului de pază forestieră.

Sintem împreună la Cantonul 12 Perju — cel mai izolat loc din masivul păduros al Birnovel. Din Iași se ajunge până aici trecind pe la Dealul Repede, Canton Becher, Canton Vama, apoi 8 km pe un drum

forestier. Prima casă este la Dobrovăț, adică la peste 7 km. În singurătatea aceasta de lume, trăiește împreună cu familia sa pădurarul Vasile Axinte. Îmi spune: „Pe 19 ianuarie eram în patulă și am surprins cinci căruțe care transportau lemne. Oamenii nu aveau documente, furaseră lemnele dintr-un parchet. I-am invitat la canton pentru procesul verbal dar, după 100 de pași, au refuzat să mai mergă. Veneau amenințatori spre mine, am tras un foc de somatie și altul l-am tras în cauciucul căruței. M-au înconjurat lovindu-mă cu coada bicului și cu un par. Am fost lovit și cu muchia toporului în coaste. Pușca au luat-o și au rupt-o. Am crezut că mor: 10 zile am fost internat la Spitalul de Neurochirurgie din Iași. Hoții erau Vasile Samson, Chirilă Dumitru, Rusu Valentin, Moraru Ion, Luca Ion și alții”. Dar, nu este un caz izolat: La liziera Ruginoasa pădurarul Floarea Iorgu observă trei indivizi care tăiau un plop. Se apropie, dar este imediat lovit sălbatic cu muchia toporului în cap. O lună o petrece pe la Spitalul Pașcani și în concedii medicale. Și așa mai departe.

UND' TE DUCI TU, MIELULE?

„La pădure, domnule. Ce să faci tu, mielule? Să pasc mu-

gurul terminal, domnule”, îmi cîntă, în pildă, unul dintre pădurarii adunați aici la Cantonul Perju. „Cum se duce zăpada și se zăcește puțin pământul, îmi relatează dl. Filoș Toader, tehnician pază și protecție — Ocolul Silvic Dobrovăț — sint introduse ilegal animale la pășunat în pădure. Gospodarii își trag căciula pe-o ureche, se uită-n dreapta și-n stînga și-și mină turma de oi în pădure. Oile — ieșite din iarnă — lihnite de foame! Se reped la mugurul terminal, mai dulce decit ierburile uscate, și, astfel, distrug creșterea copacului. Te întrebi de ce în loc de un arbore găsești o tufă; păi, de asta. Vacile nu pasc după oi, că le miroase. Mă rog. Este, deci, atăcată o altă parte a pădurii, pe unde n-au trecut furcanele. Și uite așa, încet, încet, reușim să distrugem pădurea”.

În anul 1990 s-au încheiat 302 contravenții la pășunat. Împreună cu tăierile ilegale, pagubele se cifrează la aproape 1,7 milioane lei.

Acum, în primele zile de primăvară, pădurea își trăiește încă somnul zăpezii. O armată întreagă de silvicultură veghează, însă, ca în împărăția codrului, stelele să mai scinteie în lacuri, cărările să se mai piardă în desigur și fierăstraiele hoților să amuzească pentru totdeauna.

AL. MIHAILĂ ■

E vorba, concret, de ruinele podului român de peste Dunăre, de la Drobeta-Turnu Severin, pod cunoscut până și de elevii de școală primară sub denumirea de Podul lui Traian sau mai direct spus, Podul Traian, relicvă peremptorie a sorgintei noastre daco-romane.

Construită între anii 103—105 după proiectele și sub conducerea tehnică a vestitului în epocă arhitect Apolodor din Damasc, această remarcabilă operă de artă avea să-și mențină ruinele până în zilele noastre, cînd o nouă lucrare de proporții, cel puțin la fel de ingenioasă, tindea să-i pună sub semnul întrebării însăși existența. Împrejurarea se cunoaște. După finalizarea Sistemului Hidroenergetic Porțile de Fier 2, nivelul apelor fluviului în lacul de acumulare din amonte urma să crească repede cu aproape 2 metri. Inundarea ruinelor ar fi fost de neevitat. Intuind pericolul, proiectanții, ca și constructorii, au solicitat măsuri în consecință: măsuri de protecție și conservare.

Așa s-a născut ideea.

Abia în ultimă instanță, prin 1988, doar cu puțină vreme înainte închiderii barajului de la Ostrovu Mare, citiva iubitori ai istoriei, neamului au tras semnalul de alarmă. Cu chiu cu vai ei au izbutit să convingă înțele foruri ale fostului Consiliu al culturii că nu mai e timp de pierdut și trebuie neapărat să

acționeze cit nu-i prea târziu. Deși instituția de resort îndrăgita cu ocrotirea și conservarea monumentelor și patrimoniului muzeistic național fusese desființată printr-o dispoziție dată

moment, pun ruinele în afara pericolului. Nu mai reamintim aici numeroase greutăți și lipsuri luate la tot pasul. La vremea cuvenită, chiar subsemnatul, printr-un articol publicat în

ciocane să distrugă valoroasele relicve.

După Revoluție însă nu s-a mai făcut nimic. Conform proiectului amintit, datorat unor adevărate somități în materie,

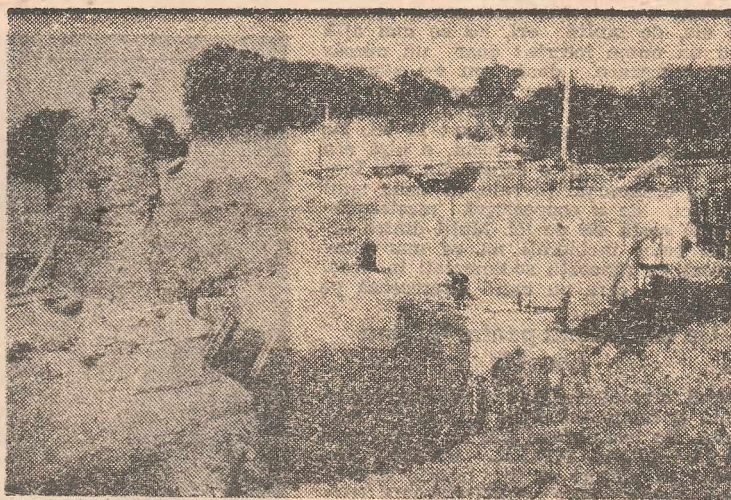
Apolodor. „Practic — ne atrage atenția, în fața proiectului, însuși directorul Muzeului Porțile de Fier, dl. arheolog Ion Stîncă — asta înseamnă restaurarea și reconstituirea altit a porții pretoriene, a castrului și a unui teatru roman în aer liber, cit mai ales a așa-numitei „Porta principalis dextra”, cu simbolurile și statuile ce o însoțeau. E drept că suma necesară nu-i de neglijat: citeva milioane de lei! Cu ceva mai multă străduință și insistență din partea autorităților locale și republicane, ea putea fi, totuși, asigurată. Efortul financiar solicitat e rezonabil. El poate fi recuperat relativ repede, doar în citiva ani, cu grija și perseverență. Dar cine s-o facă?”

În prezent, lucrările pe șantier sint ca și sistate. Foarte rar mai dă pe aici cite un șantierist. Lucrătorii de specialitate ai Regionalei c.f. Craiova, ca și detașamentul de constructori hidrotehnicieni de la Porțile de Fier 2, cărora li se încredinșase spre execuție finală pretențiosul obiectiv, au fost și ei, treptat, retrași. Iar vremea trece iremediabil. Sintem, iată, în al 5-lea an de la demararea acțiunii de restaurare, iar rezultatele sint minime.

Peste ruine fluieră acum doar vîntul. Și-i păcat. E inadmisibil ca această inestimabilă relicvă a istoriei noastre să rămînă la discreția vicisitudinilor vremii și a unor oameni nepăsători. Unde-i mult lăudată ambiție a oltenilor?

MIHAI STĂNESCU ■

Capul de pod

de familia dictatorială, până la urmă s-a acordat cu destulă zgîrcenie o modestă sumă de bani destinată deschiderii lucrărilor. S-a întocmit relativ repede proiectul și s-au executat primele cuve din beton armat: un fel de manșoane, care, pe

„Flacăra”, a luat atitudine față de ipocrizia și nepriceperea „mesterilor” de la fosta cooperativă „Căpsunica” (ca să vedeți și dv. cui i se încredinșase, inițial, soarta unei atari lucrări pretențioase!), care tăbăciră cu fierăstraie, cu picamere și cu

ruinele cu pricina nu numai că trebuiau conservate definitiv printr-un sistem original de protecție și expunere către vizitatori, dar, se prevăzuse chiar reconstituirea la scara 1/1 a întregului cap de pod. Așa cum fusese conceput și realizat de

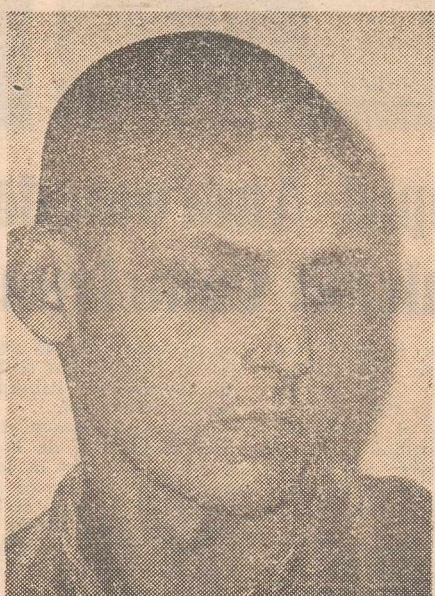
CASELE MORTILOR DIN ROMÂNIA

Deși la numai 22 de ani, Maria Denisa Fechet poartă pe chip povara unei experiențe crude: aproape patru luni de zile privare de libertate. Arestată preventiv în ziua de 31 octombrie 1990, implicată fiind în evenimentele din acea zi — cind trei lucrători de Poliție, în civil au fost violentați de mulțimea aflată la aceea oră în apropierea Pieței Sf. Gheorghe din București —, a trecut, pe rând, prin aresturile a două secții de Poliție și prin celelele penitenciarelor Jilava și Tîrgșor. A fost pusă în libertate sub control judiciar în ziua de 20 februarie a.c., de către Tribunalul Militar teritorial București, conform ordonanței 1056/1991. Șocul suferit a marcat-o puternic, nu se va șterge ușor. Ascultînd-o, nu îți poți reprimă o acută senzație de frig. Oare așa arată și pușcăriile din Europa în care dorim să intrăm? Ce posibilități de reeducare mai pot exista în asemenea condiții, cind ești redus la simplul purtător al instinctului animalic? Dincolo de greutățile prin care trec atît economia românească, cît și cetățeanul, îmbătut de propria libertate, se impun totuși schimbări esențiale în ceea ce privește condițiile de detenție și tratamentul aplicat deținuților. În caz contrar, o soluție mai umană — cred — ar reprezenta o eutanasia. Pentru că, „și cîii se împușcă nu-i așa?”

Cînd ai intrat, nu mai ești, de fapt, decît un număr. Acela îți este identitatea. „Domnișoarele” (educatoarele — n.n.) și gardienii se poartă sub orice critică. Din „fă”, „tîră” și „zdrăncă”, nu m-au scos. ● Baie se făcea o dată pe săptămînă, 5 minute. Apa, ba clocotită, ba boacă. Nu puteai să stai sub jet ● Afară, la aer, ne scoteau o dată la 3-4 zile, fără vreo regulă, după cum aveau ei chef ● Mîncarea era insuficientă, fără gust, execrabilă. Piinea, puțină. Erau printre noi distrofici, erau gravide. Ei ar fi avut dreptul la supliment, la rații de carne, de lapte. Degeaba își cereau drepturile. Primeau aceeași hrană oribilă, ca și noi. ● Eram mulți cei care sufeream de tot felul de afecțiuni. Cînd cereai vreun medicament însă, ziceau că n-au. Apă ne dădeau numai cînd vroiau ei ● La un moment dat eram opt într-o celulă cu 5 paturi. Am fost nevoite să dormim cîte două în pat ● Așternuturile sînt soioase și zdrențuite, nu se schimbă cu luni-le. De regulă, le-preiei și le lași altcuiva necunoscut. Oricum, în paturile alea nu te poți odihni: îți intră fiarele din care sînt făcute, în oase ● Pedepsa cu izolarea se practică în mod curent, pentru cel mai mic gest de nesupunere sau

dacă îți ceri drepturile. Acolo, WC-ul este o găleată; pe jos, ciment. Acolo dormi, acolo mînci. Carcera 25, de izolare, de la Rahova, este ceva de groază, poți să și înnebunești. Pereții sînt acoperiți de iscălituri cu sînge. Se taie cu o bucată de lamă sau cu tablă de la tubul de pastă de dinți, din cauza disperării. Unii și-au dat afară mâțele prin vizor, în castronul cu mîncare. Izolarea este un infern. Nici acum nu-mi vine să cred că există așa ceva ● Odată, am stat într-o celulă cu apă pînă la glezne. Eram înghețate tun ● La Tîrgșor, se practică perversiuni sexuale, între lesbiene. Dacă pune vreo „degetoacă” ochii pe tine, greu scapi. Gardienii și „domnișoarele” știu asta, dar parcă special ne amestecau. Luminile i s-a întocmit dosar pentru viol, fiindcă și-a băgat mina într-o pungă de plastic și s-a dat la o colegă de cameră ● „Domnișoarei” Hera îi spuneam „d-na Hitler”. Din cauza ei, Luci, de la 32, a stat în refuz de hrană vreo 15 zile ● La Jilava erau multe minore gravide. Stăteau în condiții foarte grele. Tot acolo erau „cazați” Lina Ciobanu și restul grangurilor din C.P. Ex. Am auzit că aveau în camere frigider, reșou, televizor și radio, plus regim special de hrană. Pe cînd Anișoara, gravidă în 7 luni jumate, s-a îmbolnăvit de hepatită și a dat în icter ● Ni se dădea cîte 150 gr. de apă, lunar ● Maria B. primise 2 ani și jumătate pentru furt de orez, în valoare de 118 lei. Deși bolnavă de cancer genital și cu 3 copii acasă, nu i s-a aprobat încă întreruperea pedepsei ● Luminița D. a făcut o criză „cumplită” de nervi, fără să i se administreze vreun calmant ● Camelia a fost bătută cu lanțul, maltratată, amenințată cu violul. S-a tăiat la mină și s-a infectat. După cicatrizare, asistenta Savu a refuzat să îi scoată cusătura. Camelia și-a tăiat singură, cu lama, ața chirurgicală ● Pe 17-18 ianuarie, 12 minori s-au otrăvit cu clor, din cauza condițiilor. Veniseră de la un centru de minori din Găiești. Acolo înghițiseră linguri și lame, numai ca să scape, să fie aduși la Spitalul Jilava. Crezuseră că aici e mai bine... ● După ora 12 noaptea, auzeam zgomet de lanțuri pe coridoare. Se vorbea că ar fi cei din 18 februarie sau cei din 13-15 iunie; că îi scot noaptea din fort, pentru 10-15 minute, la aer ● La Jilava se moare repede. Aveam pe puțin trei morți pe săptămînă. Erau scoși pe targă, acoperiți cu cearșaf. Tras peste cap.

PAUL VINICIUS ■

Granițele din noi înșine

Împreună cu poetul și publicistul Dumitru Păcuraru din Satu Mare ne-am deplasat, la mijloc de marție, curent, la granița Petea cu Ungaria. Din toate sursele bine informate, culte și oculte, auziserăm că ungurii trebuie să vină în număr mare să-l sărbătorească pe Kossuth. Oare de ce nu l-or fi sărbătorit la ei acasă?, așa s-au întrebă oamenii de bună credință. După trei, patru ore de așteptare n-am zărit mare lucru, decît un autocar și un autoturism, care aveau un cutot alt traseu decît acela de maxim interes public. În schimb, am băut cu grănicerii (nu vă spunem cu care), o sticlă de CSERESZNYE pîlînka (țuică de cireșe). Nu mi-am dat perfect de bine seama care e mai bună „aia din piersici ori aia din cireșe, căci și una și alta aveau și nițică esență din fructe nu tocmai naționale.

La orele dimineții am participat, conștiințoi, la Conferința pe țară a „Vetrei Românești”. Surpriză mare, dragi concetățeni. Reprezentanții presei au fost scoși, realmente, din sala fostului colegiu județean de partid Satu Mare. Să fim sobri și regali. Nu ne-a interesat disputa politică în jurul FSN-ului și a PUNR-ului, nici de la Ploiești, nici de la Satu Mare. Trupele de asalt aduse însă de domnul Ceantea de la Tîrgu Mureș, s-au întors frumusețea acasă. Sătmărenii s-au descurcat de unii singuri în cele mai multe împrejurări. De data asta însă i-au sprijinit mara-mureșenii. Le-au dăruit o troiță dăltuită din lemn de stejar, pe care au plasat-o în centrul municipiului de pe Someș.

Prilej bun pentru domnii Ceantea și Moș să rostească discursuri fulminante, la care au participat 70-130 de oameni răzleți prin fața locului, plus taximetriștii. Conducătorul vetriștilor și-a adus pe loc aminte de „steaua lui Ilici”, iar sătmărenii, săritori, au depus cîteva jerbe de flori la statuia soldatului sovietic. S-au pus și ei bine cu vechea și noua putere, căci senatorul Gh. Dumitrașcu a dat autografe pe bilete de tramvai. Era să spun pe bilete de la căruța cu cai, căci tramvaiul nu circula prin nord-vestul amintit.

La orele după-amiezii am descins la biserica (cu) lanțuri, zisă și catolică. Împrejmuită cu lanțuri este, dar în ziua de 15 marție a.c. a fost împrejmuită și cu mașini cu băieți înarmați, care giruetau de mama focu-

lui! Apoi s-au retras pe strada Prutului, iar nu pe granița cu Prutul, unde era probabil mai multă nevoie de ei. În biserica maghiară erau vreo șapte sute de suflete. Lume bună, aleasă, splicuită, dar într-o cumpănită meditație. Preoții care s-au perindat la amvon, cinci la număr, au fost detașați și indiscutabil cei mai mari politicieni ai zilei. Uitînd de Dumnezeu și de mintuitorul Christos, preoții catolici au luat-o razna spre politică! Nu știm exact ce loc și căutare își are politica în lăcașurile Domnului, dar asta este o cu totul altă socoteală! S-a vorbit mult despre Kossuth și patrușopțiști, nu însă și despre Iancu. Totul a fost civilizat, fără obstinație, fără obstrucționări, fără altercație.

La orele serii am participat la un „magistral” spectacol organizat de vetriști la „Casa Albă”. Într-o asemenea zi istorică, nici că se putea organiza o mai revigorantă manifestare a „spectacolelor gen „Cîntarea României”. S-a zis și o doină bătrînească și s-a dansat sirba în cerc mărunțel, așa ca pe la noi înainte și după 22. Au fost și niste tineri zălțați „gălești dracului”, care au „destabilizat” zona ardeleană, intrucît ei voiau ritmuri mai îndrăcîte, conform firii și structurii lor. Pînă la urmă totul s-a terminat cu bine. Așa s-a raportat și la București. Așa că, problema granițelor se pune nițel altfel, după cum limpede se poate vedea.

Stimați concetățeni, mai întii și mai întii trebuie să scăpăm (și încă rapid!) de scelăria ruginită din interioarele conștiinței noastre, de granițele bine înlănțuite și zăbrelele din noi înșine. E drept, asta e ceva mai greu, dar necesar. Atunci vom privi, cu ochii larg deschiși, inclusiv spre granițele teritoriale ale țării, altfel. Lumea bine informată știe acum, categoric, că atunci cînd sovieticii au avut probleme în Basarabia și Bucovina, i-au ațîțat pe extremiștii maghiari, din țară, ca și din străinătate, împotriva românilor transilvăneni. Cînd cele două țări aparent mici, dar mari ca aspirații, vor ajunge la concluzia că dușmanul lor comun a fost marele urs de la răsărit, trebuiele se vor reglementa ca de la sine. Pînă atunci, însă, mai avem de luptat cu granițele interioare, cît și cu agitații de masă, care nu vor să scape din mîni privilegiile de tot felul... Nu interesele personale primează, stimabililor, ci interesele națiunii.

DORIN SĂLĂJAN ■

S.O.S.

Disney-land-ul Bihorului !!!

La tragerea acestui semnal de alarmă, toți ecologiștii din România, ar trebui să sară pînă în tavan de indignare. Să ne străduim cu toții ca acest „zvon” să nu se preschimbe, miine, poimîine, în realitatea cea mai îngrozitoare: unica linie de cale ferată îngustă din Bihor care străbate o zonă de o nemaipomenită frumusețe este în mare pericol de a fi demontată de către IFET Finis în scopul construirii în locul ei a unui banal drum forestier.

Sperăm, însă, că nu e nevoie ca toți ecologiștii din Beius,

Bihor, ori din zonele invecinate să vină să facă din trupurile lor un lanț viu în fața bulldozerelor nemiloase. Nădăjduim că nu ne-am prostiț de-a binelea încît să fim în stare să smulgem o perlă neobișnuită din coroana de frumuseți a Bihorului, avînd convingerea că IFET Oradea poate să modernizeze această linie și nu să o distrugă.

În afară de pitorescul deosebit al traseului, unicitatea, acestei linii constă că la plecarea spre înălțimi combustia locomotivei este asigurată de lemne, dar la întoarcere, spre hazul și uimirea turiștilor, nu e nevoie de nici un combustibil: vagoanele mici pe care stau călătorii se conduc numai prin minuirea pirghiei de frînă.

Dați posibilitate turiștilor și copiilor indoeosebi, atît din țară cît și din străinătate să cu-leagă de visu et de auditu aceste impresii tip parcul Walt-Disney-land și nu veniți cu dinții greiferelor să distrugeți setea de frumos, puritate, și aventură ale oamenilor!

Aveți valută?

Poftiți la Gyula

De la Revoluție încoace, visele oamenilor au început să fie tamponate din ce în ce mai des de mașini produse în Occident.

Lîngă frontiera cu Ungaria, visul celor obsedați de autoturisme devine din ce în ce mai mult realitate. Pentru că, pe drumul principal care leagă orașul cu populație românească Gyula de orașul Bekescaba, pe partea stîngă, se află cea mai apropiată piață de mașini occidentale de România. Și dacă ai valută, Dumnezeu autoturis-

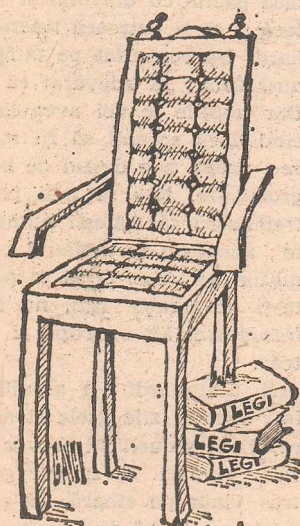
melor te-ajută să ajungi la această piață denumită cam pretențios „Golden Gate”.

Ce poți găsi aici! Cu 2 500 DM un Renault Fuego 1981, cu 3 000 DM un Subaru 4x4, 60 000 km, 1981, cu 2 200 DM o Honda 1978, ori cu 1 800 DM o Mazda 323, 1981.

Cei care au strigat anul trecut, înainte de 20 mai, lozîncă „Dumnezeu ajută! / Și fără valută!” sînt acum de altă părere.

Ba mai mult, acest cuvînt care pe timpul lui Ceaușescu nu ne impresiona prea mult, pentru că cine deținea valută se ardea la degete, a început tot mai mult să fie fetișizat, adulat, încît mi-e frică ca zeii să nu fie recunoscuți decît după capetele președinților americani.

PAȘCU BALACI ■

Alex. Ștefănescu

Mai sint de citit mii de cărți

Testamentul lui N. Steinhardt

Un om inteligent și cultivat, un evreu care a iubit România cu o dragoste luminoasă, un mare caracter inclinat să-și minimalizeze meritele, un scriitor capabil să improvizeze la nesfârșit — fără să ne plictisească vreun moment — un fel de muzică de jazz din cuvinte, un intelectual adevărat, pe numele său N. Steinhardt, a fost bineînțeles, remarcat de securitate și trimis în închisoare, unde a stat între anii 1959—1964. Vina? Nu a acceptat să fie martor al acuzării într-un proces intentat unor oameni suspecți de lipsă de

obediință față de regimul comunist. În închisoare, evreul a trecut la creștinism. „Dintr-un intelectual pur, mai degrabă agnostic și preocupat de literaturile străine” — arată Virgil Ierunca — el a devenit „un autentic homo religiosus și a descoperit constantele unei spiritualități românești pe care, odată ieșit din închisoare, le-a cinstit cu verbul și verva lui inimitabile”.

Ultima parte a vieții, N. Steinhardt și-a petrecut-o ca monah la Mănăstirea Rohia din Țara Lăpușului, dar asceza nu l-a împiedicat să ia parte cu fervoare la viața culturală — aceea adevărată, semiclandestină — a țării. La începutul deceniului opt a terminat de scris un jurnal intim, *Jurnalul fericirii*, compus din amintiri din închisoare și evocări ale unor evenimente trăite în libertate (libertate...), toate luminate din cele mai neașteptate unghiuri, ca o scenă de teatru aflată sub asaltul unor reflectoare mobile. La fel de zeloasă ca securitatea lui Dej, securitatea lui Ceaușescu a confiscat manuscrisul. Autorul a redactat atunci a doua versiune a lui. Ulterior, reintrind în posesia primei versiuni, el a confruntat textele. Ultima formă a *Jurnalului fericirii* a fost găsită într-un pachet sigilat pe care scrie Testament literar și a fost publicată, recent, de Editura Dacia din Cluj.

Citind acest jurnal, facem o experiență spirituală greu de uitat. **Învățăm** din paginile sale mai mult decât din paginile a sute de cărți. În cunoscutul său stil patetic și funambulesc, cu intuiții fulgurante și confesiuni sfâșietoare, cu spectaculoase desfășurări de erudiție și o copilăroasă bucurie a jocului, N. Steinhardt ne povestește cum a trăit, cum a suferit, cum a înțeles. Observațiile sale despre oameni (inclusiv despre personalități ca Sergiu Al-Gheorghe, Alexandru Paleologu, Vasile Voiculescu, Constantin Noica, Ion Negoițescu, Monica Lovinescu, Virgil Ierunca) și reflecțiile asupra unor opere literare, filosofice sau religioase au valoarea unor revelații. Dar și mai tulburătoare este pentru noi lectura acelor pagini în care scriitorul vorbește (fără să braveze, dimpotrivă) despre drama sa. Informatorii care și-au oferit de bună voie și nesiliți de nimeni — ca la încheierea unei căsătorii monstruoase — serviciile atotputernice securității au ocazia să afle că un om a preferat să fie întemnițat și bătut cu ferocitate, și umilit decât să se transforme într-un delator. El și-a **asumat**, cu o demnitate tragică, propoziția pe care aveau să o scandeze peste trei decenii tinerii în Piața Universității: „Mai bine mort, decât securist”.

În zilele în care încă mai putea să decidă dacă să facă pactul cu diavolul și să rămână liber sau să nu-l facă și să-și petreacă tinerețea în închisoare, N. Steinhardt l-a consultat pe tatăl său. Acesta l-a sfătuit să nu-l facă: „E adevărat că vei avea zile foarte grele. Dar nopțile le vei avea liniștite, vei dormi bine. Pe cînd dacă accepți să fii martor al acuzării vei avea, ce-i drept, zile destul de bune, dar nopțile vor fi îngrozitoare. N-o să mai poți închide un ochi. O să trebuiască să trăiești numai cu somnifere și calmante; abrutizat și moțând toată ziua, iar noaptea chinat de treaz. O să te perpeleşti ca un nebun. Că-tă-ți de treabă. Hai, nu mai ezita. Trebuie să faci închisoare. Mi se rupe și mie inima, dar n-ai încotro”.

N. Steinhardt l-a ascultat pe tatăl său și a avut, într-adevăr, zile grele și nopți liniștite. Mulți colaboratori ai securității se vor amuza, probabil, citind aceste rânduri. Ei se vor gândi, cu satisfacția de a fi tras viața pe sfoară, că și zilele, și nopțile au fost pentru ei la fel de plăcute. Nu ne înșelăm. Dar nu oricine are norocul de a se fi născut și de a trăi — asemenea lor — fără conștiință...

Fecioara de 14 carate în voiaj cu submarinul Dox

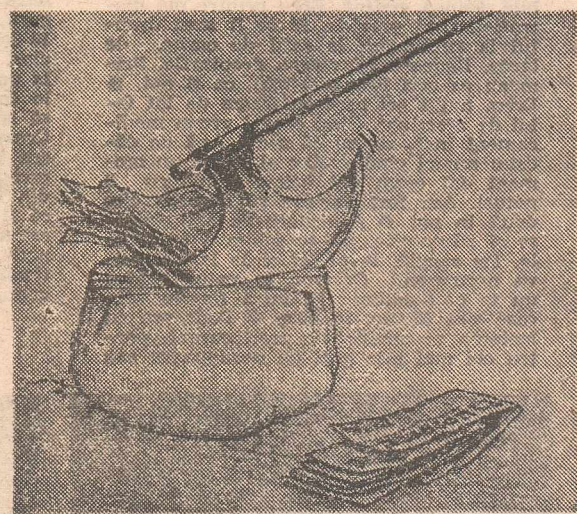
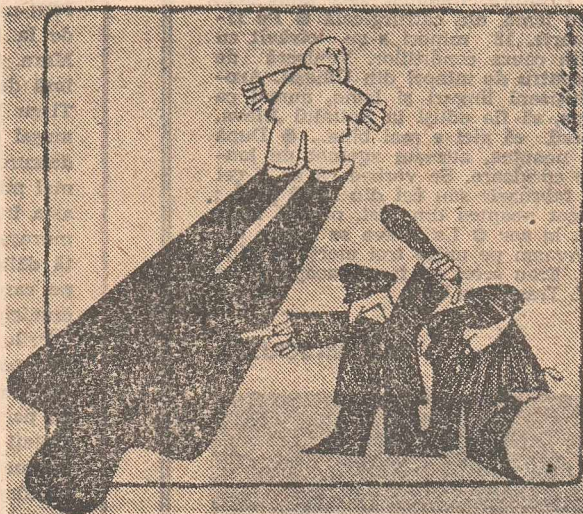
Tudor Octavian

În urmă cu cincizeci de ani, în cartierul unde m-am născut se cetea o singură carte: „Apărarea are cuvîntul” de Petre Belu. În termenii unei estetici foarte emancipate, acesta s-ar chema, probabil, prag cultural inferior — sau ceva de genul acesta. Ar fi să privești însă lucrurile din afara lor și, implicit, să clasezi cu suficiență o lume între ale cărei preocupări estetice ocupa un loc periferic, fiindcă lumea însăși era periferie. Trebuie să fii din cale-afară de fudul ca să nu realizezi că România a fost cam dintotdeauna mai mult latură, decât centru și că performanțele spirituale din urbele cu universități ori, cel puțin, cu biblioteci avute nu interesau decât incidental mărghineea. Constatarea nu-i nici a rară, nici veselă, dar e singura care te poate ajuta să evaluezi corect natura și calitatea, unor performanțe artistice. Fiindcă din infinitul mic al periferiilor, unde pragul cultural proxim era „Apărarea are cuvîntul”, iar cel absolut „Aventura submarinului Dox” s-au ridicat mulțimi de tineri cu dorul ideii înalte și cărturari de mină-nții. Asta ne sună că nu trebuie să fim atât de îngrijorați de proliferarea literaturii minore, de realitatea editurilor particulare, profilate pe recitarea unor titluri pe care le credeam petrecute dimpreună cu veacul. Așa cum există o pictură

naivă, există și o literatură naivă. Mijloacele ei pot fi destul de evocate în cuprinsul unui fel inocent. Naivitatea nu-i neapărat un defect. Resurrecția culturii „de cartier” dovedește că deși avem sumedenie de orașe, ele se compun din periferii urcate la etaj. Orașenii — în vîrstă! — care cumpără cu bani buni „Fecioara de 14 carate”, ori „Cazul doamnei Petrescu”, sînt tot una cu semitărâni care-și cer înapoi pogonul. Pentru cartierul în care m-am născut, anul 1939 a reprezentat maximumul de bunăstare pe care-l putea imagina o minte îndelung obsedată de sărăcie. Anul 1939 a semnat, pentru românimea nevoiașă, nu trecerea unui prag, ci evadarea dintr-un destin. Aceste cărți marchează nostalgice memoria, ele sînt tot ce se mai poate, cere înapoi dintr-un timp fără întoarcere. Sînt cărțile marelui public dinainte de război. Cetățeanul le cumpără, deși le bănuiește slăbiciunile, fiind convins că „pe atunci” toate trebuie să fi fost mai bune, mai frumoase și mai adevărate. Se refac niște legături, nu importă la ce nivel estetic. Sentimentul nu-i atât de selectiv încît să recuze, numai pentru că avem o altă conștiință valorică, ceva ce a fost. Sînt convins că pînă și cei mai motivați critici literari, cînd blamează resurrecția prostului gust, au totuși o stringo-

re de inimă. Pentru că ei înșiși sînt mișcați la vederea „Dox”-urilor. Comunismul a săvîrșit eroarea de a voi să pună în locul unui trecut, altul. O vorbă te învață că nu dai jos un Dumnezeu dacă nu ești sigur că așezi pe postament unul mai important. Nu condamni cu totul un trecut, nici măcar cînd ai altul neîndoielnic mai adevărat. Nu contează atît ce crezi tu despre acel trecut, cît ce cred oamenii care l-au trăit. Nimeni nu renunță lesne la propria istorie. Pe individ îl preocupă mai puțin istoria grupului, decît istoria familiei sale. Această literatură minoră interesează memoria afectivă, nu cea artistică. E simplu să constăți că un gol nu mai merită să fie umplut. Legea golului însă, e să ceară conținut. Și nu oricare conținut. Oamenii care pierd un braț sau un picior au tot restul vieții senzația că brațul ori piciorul sînt încă la locul lor. Fizicul e amprentat pe psihic. După cincizeci de ani de la amputare, încă mai simțim organul tăiat.

Criticii nu trebuie să fie foarte supărați că nu-s ascultați. Sînt sigur că majoritatea celor care cumpără „Fecioara de 14 carate” pricip exact ce marfă au în mînă, numai că vor să-și formeze singuri convingerile. Cînd ai fost obligat să consumi doar opinia altora despre ce ești și mai ales, ce-ai fost cîndva, devii precăut cu opinia la opinie. Cînd redobindești dreptul de a-ți manifesta punctul de vedere, o faci adesea dezinteresindu-te de temeiul lui. Punctul de vedere e legitim chiar și cînd e greșit. După părerea mea, bei cam mult, îi spune un cetățean altul cetățean într-o anecdotă. „Domnule, eu beau după părerea mea, nu după a dumatile”.

Grupul Andromeda la galeria Cameleonul

Pe Valea Jiului la sfîrșitul lui martie primăvara se lăsa așteptată. Ca și soarele. Trecerea la orarul de vară și la liberalizarea prețurilor se pare că nu impresiona prea mult Pîrîngul acoperit de zăpadă, și de nori negri. Și dacă, într-adevăr, primăvara s-a lăsat așteptată, italienii în schimb au fost punctuali!

Așadar, vineri 29 martie la Petroșani în galeria „Cameleonul” în prezența domnilor Ionel Botoroagă, subprefectul județului, Benor Voicescu, primarul orașului Petrila, Dumitru Velea, consilier cultural, Tudor Octavian și Aurel Ștefan Alexandrescu, din partea revistei „Rebus”, studioul de artă „Andromeda” din orașul Trento a deschis prima expoziție de caricatură italiană în România. Faptul se cere comentat și bineînțeles explicat. Dacă Umberto Rigotti, Paolo Dalponte, Giuseppe Marchi, Fausta S. și Assunta Toti Buratti au venit în România, dacă ei au avut curajul să vină pe Valea Jiului, aceasta se datorește nu faptului că

nu ar avea unde să expună în Italia, ci fraților Ion și Mihai Barbu, doi ambasadori itineranți ai caricaturii românești.

Cînd toată lumea întreprinzătorilor particulari de la noi dă din coate spre a ieși în față cu o goșerie sau un chioșc zăbrețit unde „se bagă” ciungă și bere la cutie expirată, frații Barbu au reușit să deschidă prima galerie de caricatură din România și a treia din Europa din Est!

Și — firesc — au urmat invitațiile, adresate unor artiști celebri în toată lumea.

Așa cum spunea la vernisaj ziarista Fausta S., purtătoarea de cuvînt a grupului, „noi ne-am găsit constituindu-ne în grupul Andromeda în urmă cu 15 ani de a. data cu arma umorismului opoziția noastră către starea lucrurilor, de a utiliza desenul satiric care ne-ar ajuta nouă și celorlalți, ca un gest unic și distractiv, să ne demascăm și să suridem... să utilizăm zeflemeaua, dar și să facem ironii asupra micilor și marilor

ipocrizii, care se întîlnesc în fiecare zi. Numele de Andromeda ne-a plăcut pentru că vroiam să fim o constelație în extindere. Astăzi ne simțim membri ai unei specii internaționale de corsari ai creionului”, fiindcă, să nu uităm, la Trento, studioul de artă Andromeda organizează anual „Rassegna Umoristica Internazionale, ajunsă în acest an la cea de-a zecea ediție.

Și totuși cum rid acești „corsari”, cum rid italienii?

Fără să intrăm în domeniul domnului Bergsson, simplificînd lucrurile, am putea spune că italienii, cel puțin cei cinci graficieni prezenți zilele trecute la Petroșani, rid tot timpul. Risul face parte din ei, bucuria de a ride este chiar bucuria de a trăi. Fără zimbete false, fără zimbete piezișe! De la caricatura de presă la gagul absurd, de la banda desenată la colajul-metaforă, toate modalitățile de expresie ale genului sînt prezente pe simezele sălii.

Dar fiindcă o expoziție nu se povestește, ci se privește, vă lăsașm pe dumneavoastră să apreciați cantitatea de umor a citorva desene nu înainte de a vă anunța — în avanpremieră — că în luna iulie la Petroșani se va deschide primul Salon Internațional de caricaturi: „Cameleonul”.

Cine deschide ușa casei lui Brâncuși?

La sfîrșit de martie o ploaie rece, mărunță, se cernea peste Hobița lui Brâncuși, peste casa bătrînească, acoperită cu șindrilă din pădurile Gorjului. La poarta zăvorâtă, împreună cu un grup de artiști italieni din Trento, veniți să vadă pe viu „minunea” Brâncuși, așteptăm. E liniște. Doar ploaia se aude. E chiar prea multă liniște în jurul casei lui Brâncuși.

Prea multă liniște și nepăsare. Poarta stă să cadă în drum. Curtea pare părăsită, pomii necurățați. Gardul din piatră de un kitsch desăvîrșit alungă emoția acestui loc de reculegere. Dacă Hobița, dacă Ipoteștiul nu știm să ni le apropiem de inimă, nu știm să le arătăm lumii, pierderea va fi dublă. Și pentru poporul român și pentru imaginea despre poporul român.

La poarta casei lui Brâncuși, italienii par descumpăniți. Și triști.

Pe ușa casei, de asemenea, zăvorâtă, un petec de hirtie scris de mînă: „Program zilnic 9—17. Luni și marți închis”. Și era abia simbată și speranțele de a vedea casa lui Brâncuși s-au dus pe apa Sîmbetei. Încercăm pe la vecini, dar nu răspunde nimeni. Pînă la urmă un cioban ne lămurește că domnul Nelu e la Peștișani. Domnul Nelu, adică Blendea Ion, adică cel care în acea simbată ar fi trebuit să fie la Hobița. Așadar, cînd domnul Nelu din Peștișani nu are chef, cine deschide ușa casei lui Brâncuși la Hobița?

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU ■

„Lanterna magică”

Haină veche, dată la întors...

Horia Pătrașcu

Conceput — vizibil! — pe vremea „odiosului” și beneficiind de câteva ajustări ceva mai recente de tipul „reconditionăm haine vechi”, filmul „CAMPIOANA” (realizat de cuplul: Vasilica Istrate, scenariu — Elisabeta Bostan regie, cuplu profilat pe genul așa-ziselor filme pentru copii — printre care și un „music-hall” remarcabil prin HALUL, într-adevăr, al modului cum poți realiza un „music” pulverizând o superbă poveste a copilăriei noastre dintotdeauna), filmul „CAMPIOANA”, ieșit de curind în premieră, dezamăgește...

Este „tipul” de film făcut la comandă, pe o temă dată: dacă au fost făcute filme despre pericolele avortului, despre naționalitățile conlocuitoare, despre falsificatorii de vinuri, despre „noua revoluție agrară”, despre păstrarea secretului de stat, etc., de ce, adică, să nu se fi făcut și un film despre celebra, de acum, „școală” a gimnasticii române de performanță?! Si iată că s-a făcut...! Cu actori remarcabili, de mare popularitate, cu o imagine absolut (iar!) remarcabilă — de menționat numele operatorului Ion Marinescu — dar și cu acel schematism dramaturgic îngreșat, atât de caracteristic acestor pelicule „bifate” într-un plan dinainte stabilit. Autorii au uitat însă (sau a fost prea tirziu ca să-și mai poată da seama!), că psihologia spectatorului român de astăzi este cu totul alta decât cea dinainte de decembrie și mai ales că propriile

lor scăpări ideatice pot duce la grave interpretări din partea publicului.

Datorită mass-mediei susținute din ultimul deceniu, mai tot românul știe că: gimnastica de performanță solicită o muncă titanică din partea micuțelor concurențe; că acestea nu prea mai au timp de joacă și că li se interzic dulciurile și grăsimile, spre a nu se îngroșa; că o veritabilă confirmare a sportivelor nu se poate face decât într-un mare concurs internațional, în Occident indeobște, etc., etc. Bun.

Ce vedem noi în acest film: că micuțele se antrenează, la sală și în curtea școlii, în costume noi noută, de evidentă sursă străină și însumind toate culorile curcubeului; că, tot ele, privesc (fără a putea gusta, datorită regimului, alimentară și nu de altă natură...!), maldărul de prăjituri aflat în vitrinele cofetăriilor; că părinții acestora, privind la televizor performanțele odraslelor, infulecă bu-nătăți de o calitate și cantitate pe care nu numai că nu le găsim astăzi nici să tragi cu pușca!, dar nu le găseam nici măcar pe vremea ceaușitilor...! Mai aflăm că între un antrenor „dur” dar cinstit, și un altul mai mult „vedetă” — dar care, atenție!, „face pași”, adică preferă să rămână în Occident, la victorie își duce echipa durul nostru autohton... și nu „fugarul”, care, bineînțeles, pierde lamentabil concursul tocmai pentru că a îndrăznit să părăsească țara-mumă...! Aluziile sînt atât de evidente, încît te-ai putea cocoșa

de ris — dacă nu ți-ar sta însă lacrimile în gît văzînd costumația, alimentele, șoselele asfaltate strălucind de curățenie, orașele idem, „huzurul” din apartamentele oamenilor de rînd, aspectul super-civilizat și mai ales comportamentul etic incredibil de ridicat al acelor „scheme” ce traversează ecranul sub forma unor preținse „personaje”!... Ca să nu mai vorbim de faptul că o preținșă sală de competiții din Occident (ni se sugerează a fi în Canada, firește), poartă pe pereți reclame oribile de genul „ELECTRO-LUX” și ambianța se chinuie a fi evidențiată prin interminabile „flash”-uri ale fotografiilor, luate în prim plan, de parcă spectatorul nostru ar fi timpit din naștere...

Una peste alta, filmul este de un ilustrativism penibil și — cu atât mai penibil, dureros de penibil! — este faptul că nicidecum în film nu apare (în vreo replică măcar, sau într-un portret!), numele sau chipul celei care a adus României marea, adevărata GLORIE în gimnastica mondială: **Nadia Comăneci! Este O RUȘINE**, pentru care autorii filmului nu-și pot găsi nici un fel de scuză.

În rest: scene bine filmate de la antrenamente, captivante chiar dar din punct de vedere strict documentar, neavînd deci nici o legătură, în sine, cu drama filmului, cu subiectul (chiar și din simplul motiv că acesta din urmă nu există!). Și totuși:

Mergeți să vedeți filmul „CAMPIOANA”!

Pentru a fi martorii nașterii primului „copil-minune” al ecranului românesc, în persoana micuței gimnaste **IZABELA MOLDOVAN** (o prezență absolut uluitoare nu numai ca performanță în sport, dar ca mare actriță de film!). Chiar și numai pentru această descoperire — îi sîntem recunoscători Elisabetei Bostan.

Correspondență literară

Ion Zubașcu

G. Liliana (București): „Cuvîntul moare / încet, încet / Nu-mi pare rău / A fost o experiență”. Nouă, în schimb, ne pare rău: celelalte versuri sînt simple notații cu valoare strict personală.

Dădălica Dorel (Bacău): poezia nu se învață la școală. Acolo ar trebui să se învețe mai multă gramatică: „Dacă vrei a ne-nțelege, / Azi eu nu am învățat, / Ziua toți la muncă merge; / Scara la cursuri am stat.”

Marius Sărbu (Lugoj): multumesc pentru grupajul trimis și celelalte semne de firească solidaritate prin literă. Din păcate, revista noastră nu are decât un spațiu restrîns pentru o poezie al cărei loz firesc e în presa literară.

Mantă Sorin (Turcinești): interesantă teoria dvs. polară, nu știu în ce măsură conține și un minim adevăr. Pentru că pacea în Golf, nu-

mai de „Polul Român” n-a fost adusă, cum susțineți. Dacă n-ar fi atât de stingaci exprimate, cele 12 postulate ale dvs. ar trebui să aibă cel puțin suficientă straniețate să poată fi receptate ca poezie. Celelalte texte sînt versificații greoaie pe teme mari, aflate deasupra mijloacelor. Dar iată și un vers mai răsărit: „Iar de mergi către izvoare, studiază asfințitul.”

Florea Gh. M. (Constanța): Des-cîntecul dvs. scris imediat după revoluție n-a vindecat, se pare, rana deschisă atunci de cei ce-au murit pentru libertate.

Caramzuiescu D. (București): S-a mai schimbat și țărănul român între timp, are Aro, merge în Turcia, în Belgia, face comerț. Textul dvs. bate pasul pe loc și nu răsare nici măcar busuioac: „Opincă și ogor, că atunci purta opincă / Călca cu opinca zdravăn pe ogor / La horă o-

pinca juca după tilică / Și lucra ogorul, de hrană aducător”. Cu asemenea versuri nu știu cine s-ar mai putea hrăni!

Maria Rossana Missir (București): rețin un vers din poemul trimis mai demult: „prea mult pentru un om e uneori iubirea”. Între timp, sper să vă fi schimbat părerea.

Valea Oltului la Cozia

cît un cîmîtir de imagini
Valea Oltului la Cozia
cile amintiri cite mușcate
cîd liniște, cîți cerșetori
oho, la Cozia? într-o monastire

sever și valul lui Mircea
peste neliniștea noastră mirată
o, Maria
Precurata
îndură-te de amintirile ce vom fi,

Valea Oltului la Cozia
între păduri și cuvinte bătrîne
între psalmi și gînduri neterminate
o, Precurata Maria

îndură-te de morții noștri vii...

MARIUS SĂRBU

O nouă carte românească
despre țara soarelui-răsare

În peisajul — din păcate destul de rarefiat — al aparițiilor editoriale de factură științifică din anul trecut, o carte despre Japonia a trecut — din păcate — prea puțin observată. Să fie de vină tirajul restrîns, sau poate invazia abundentă a literaturii de proastă calitate, însă foarte vandabilă? Sînt posibile ambele cazuri, însă nu analiza acestei situații — regretabile — ne propunem s-o facem aici.

De regulă, cunoștințele marelei publice despre Japonia oscilează între datele sporadice cuprinse în vreun roman de succes (cum e cazul cu *Shogun*-ul lui James Clavel) și știrile comunicate prin mijloacele de informare în masă referitoare la progresele spectaculoase ale japonezilor în domeniile electronicii, informaticii sau industriilor auto. Realitatea, ca întotdeauna de altfel, este însă mult mai complexă. În acest context o prețioasă contribuție la cunoașterea rădăcinilor socio-politice ale Japoniei actuale, prin retrospectivă istorică oferită ne aduce cartea de mai sus, rezultat al eforturilor conjugate ale celor doi cunoscuți profesori de la Universitatea bucureșteană.

Jaloanele cronologice alese de autori în delimitarea retrospectivă lor istorice — anii 1853 și, res-

pectiv 1945 — nu sînt cituși de puțin întîmplătoare. Căci mutațiile suferite în acest interval — de aproape un secol — de societatea japoneză au fost considerabile; în același timp, ea a trăit, probabil, cele mai dramatice evenimente ale evoluției istorice sale.

Cartea demarează în chip firesc cu prezentarea ultimei treimi a secolului trecut, epocă cunoscută sub numele de Era Meiji, cînd se pun, de fapt, bazele procesului de modernizare a societății nipone. Re-

formele promulgate atunci au condus la integrarea rapidă a acesteia în configurația marilor puteri ale lumii, dar trebuie subînțiat că asimilarea progreselor tehnico-științifice și culturale ale civilizațiilor occidentale nu a însemnat cîtuși de puțin o „europenizare” a Japoniei, ci mai curînd o adaptare a acesteia la ritmul firesc al dezvoltării mondiale.

Că această adaptare a fost făcută cu multă rezeziune au dovedit-o și conduita japonezilor în cele două conflagrații mondiale, cînd ei s-au dovedit niște adversari militari redutabili, lucru care însă nu i-a scutit de catastrofa înfrîngere din 1945, cu consecințele cunoscute asupra mentalității generale a acestui popor. Crahul militarismului nipon — socotit vinovat de dezastrul general al țării — a impus, de aceea, în perioada postbelică, o serioasă reconsiderare a atitudinii poporului Japoniei față de problema armatei și a conflictelor militare în general.

Conturul predominant al cărții este cu deosebire cel al unei istorii politice. Aceasta nu face însă ca monografia să se citească cu mai puțin interes. Căci lucrarea celor doi istorici bucureșteni nu este o carte numai pentru specialiști. Ea oferă și cititorului obișnuit, pe lîngă o informație abundentă, un prilej de reflecție și paralelă cu evenimentele din actualitatea zilelor noastre. Căci readucerea în memoria noastră a episodului Japonia '45 ne arată că, din păcate, lecțiile istoriei, deși implacabile, sînt uitate de unii din conducătorii lumii de azi.

MARIAN STROIA ■

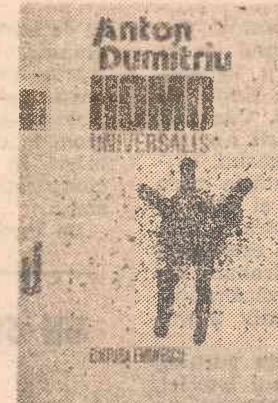
Nichita
și extraterestrii...

Fără doar și poate, Nichita Stănescu a fost și rămîne un expansionist. A cucerit teritorii imense, atât în spațiul spiritual cit și în acela geografic. Vizionar, creator de limbă, maestru al abstractizării filosofice în rostirea lirică, fără să întreprindă demersuri speciale în această direcție, Nichita Stănescu a devenit un expansionist, găsind foarte repede adepți care au făcut eforturi salutare de a asigura o trăinicie și o permanență acestor cuceriri. Un rol deosebit au avut și au, în această privință, traducătorii care au înlesnit accesul cititorilor de diferite limbi, de circulație mai mare sau mai mică, la lumea mirifică a poetului.

Nu demult, în această rubrică, în tableta intitulată „Aventura eternă”, am scris despre receptarea și drumul lui Eminescu în literatura maghiară. Luceafărul poeziei românești a avut, în decursul unui secol, peste 109 de traducători maghiari. Desigur, nu toți la un nivel artistic adecvat. Tălmăcirile unora au, astăzi, doar valoare documentară. „Itinerariul maghiar” al lui Nichita a început în condiții mult mai prielnice, cititorii și traducătorii maghiari avînd acumulate deja cunoștințe atât în domeniul poeziei românești cit și în ceea ce privește exegeza literară, măiestria profesională. Dacă primii traducători ai lui Eminescu au fost, din punct de vedere literar și poetic, mai puțin înzestrați (sîntem la sfîrșit și început de veac), în cazul lui Nichita avem de-a face cu o pleiadă consacrată în ceea ce privește vocația și măiestria. Bilanțul primului deceniu (1961—1970) este îmbucurător. Din fișele întocmite reiese că primul traducător a fost Deák Tamás care, în revista „Igaz Szó” din 1960, a publicat poezia „Cîntec”. Au urmat, apoi, Majtényi Erik, Franyó Zoltán, Jánosvázy György, Hervay Gizella, Szöcs Kálmán, Jánky Béla, toți poezi maghiari din România, cărora li s-a alăturat, primul din Ungaria, Jékely Zoltán, un maestru recunoscut, un prieten, și traducător excelent al poeziei românești. Într-un singur deceniu, lui Nichita i s-au asociat douăzeci de expansioniști. În mod firesc, au urmat antologiile, dintre care amintim volumul „Amphion, constructorul” (1967), consacrat poeziei tinere, în care Nichita avea ponderea cuvenită și, nu întîmplător, titlul volumului era sugerat de o piesă a lui.

Primul volum de mare anvergură al lui Nichita în limba maghiară a apărut în 1974, la editura „Kriterion”, cu titlul „Vizio-gona” („Orga de apă”) și a fost întormit și transpus în întregime de congenialul poet Szilágyi Domokos (1938—1976). Următorul volum, intitulat „A szavak ellen” („Împotriva cuvîntelor”), Editura „Albatros”, 1982, a fost realizat de autorul acestor rînduri. Am continuat transpunerea poeziei lui Nichita întreruptă prin regretata plecare timpurie a lui Szilágyi Domokos. Din cele 65 de piese cuprinse în volum, majoritatea au fost selectate din „Epică magna” (1973) și „Operele imperfecte” (1979). N-a fost o muncă ușoară. A fost o cinste pentru mine că am avut prilejul să mă alătur expansioniștilor, pentru a cucerii noi adepți acestei fermecătoare și perene poezii.

2 aprilie 1991.

„Asceza timpurilor moderne este
cultura în sensul cel mai înalt”

O nouă carte scrisă de Anton Dumitriu, „Homo Universalis”, anunțată de România Literară încă din 21 februarie, poate fi, în sfîrșit, în mîinile dv., la ora apariției acestor rînduri.

Personalitate de seamă a culturii române, Anton Dumitriu este, pentru atât de mulți dintre noi, un maestru pe calea redresării morale și a devenirii, prin cultură. **Philosophia Mirabilis,**

Cartea Întîlnirilor Admirabile, Culturi Eleate și Culturi Heraclitice, Aletheia (încercare asupra ideii de adevăr în Grecia antică), iar acum, **Homo Universalis**, au o importanță decisivă pentru formarea, cel puțin a generațiilor care vin,

Reproducem, din încheierea recentei apariții editoriale câteva gînduri revelatoare: „Este misiunea ei (n.n., a culturii adevărate) să transforme omul în esența lui, să-l dea înțelegerea propriei sale existențe, a rolului său în lume, să-l învețe să-și conștientizeze propria lui gîndire, să-i insufle respect pentru această minune care este el însuși. Asceza timpurilor moderne este cultura în sensul cel mai înalt. Asimilarea ei, practicarea ei ca știință deșteptătoare, în sensul lui Platon, poate fi, cum am spus, metoda de a tinde în timpul nostru la starea de perfecțiune umană într-o civilizație armonică organizată”.

Bete în roata istoriei

Cind scriu aceste rânduri, domnul Iliescu abia își începe vizita la Moscova. Dar nici o minune nu se poate întâmpla (o, dacă ar fi ce bine-ar fi, ce tare m-aș bucura dacă presupunerile și previziunile mele ar fi dezmințite!), obiectul și coordonatele vizitei sînt cunoscute, așa că pot vorbi de ea ca și cum s-ar fi terminat.

În principal, domnul Ion Iliescu s-a dus acolo ca să iscălească noul tratat româno-sovietic. Ca în vremurile bune, cînd astfel de tratate se încheiau automat, în termenii impuși de Moscova și fără crîncire din partea României, ca să nu mai vorbim de ne-socotirea totală a intereselor și voinei poporului român. Dar acum sînt ale vremuri, un nou tratat cu Sovietele ar fi trebuit neapărat condiționat de rezolvarea a două probleme fundamentale: restituirea de către U.R.S.S. a tezaurului României și retrocedarea Basarabiei.

Referitor la tezaure, citez dintr-un articol al prof. Traian Dumitrescu, publicat în revista basarabească „Țara”: „În decembrie 1916, guvernul român a dispus conducerii centrale a Băncii Naționale Române să trimită tezaurul său la Banca Imperială Rusă, adică o cantitate de 91 330 kilograme aur, care, calculat la prețul mondial din 1938, reprezenta suma de 55 miliarde lei, operațiunea de restituire fiind garantată de guvernele aliate ale Angliei, Franței, Italiei și Japoniei. În 1917 se trimit alte transporturi, sute de lazi cu aur, bijuterii, tablouri, în valoare totală de 418 miliarde lei. Toate au fost sechestrate de regimul bolșevic. Din toate tezaurele, ni s-a restituit doar «Cloșca cu pui», și acesta descompletat. Prin armistițiul încheiat la 12 septembrie 1944, România a fost obligată să suporte daune de război de 300 de milioane de dolari și deși am avut o contribuție majoră la scurtarea războiului cu cel puțin un an de zile, ni s-au luat prizonieri circa 186 000 de ostași după 23 august 1944, adică toate unitățile din Moldova care au crezut în comunicatul difuzat în ziua respectivă, ca să fraternizeze cu armata sovietică. Statul român a fost obligat să predea U.R.S.S. vite, cereale, petrol, cherestea, mult peste prevederile armistițiului, însumind multe miliarde de dolari, în afară de jafurile și asasinatelor comise de armata sovietică «eliberatoare» și întreținerea circa 10 ani a armatei sovietice de ocupație compusă dintr-un milion de ostași. Regimul comunist instalat la putere prin fraudă și cu sprijinul tancurilor sovietice a predat exploatarea bogățiilor solului și subsolului «Sovromurilor», jefuindu-ni-se țara de multe miliarde de lei. În plus, U.R.S.S. ne-a furat și 40 de vagoane de aur, tot tezaurul României realizat cu mari sacrificii între 1918-1944». A ridicat oare domnul Iliescu mai înainte de vizită și în timpul vizitei la Moscova chestiunea restituirii de către U.R.S.S. a tezaurului românesc, a ceea ce ne aparține? Dacă da, cu ce rezultat? Cum se oglindește problema datoriilor U.R.S.S. către România în noul tratat?

Despre problema Basarabiei am scris în multe rânduri. Acum redau fragmente din două corespondențe ale unor agenții de presă străine, trimise în ajunul plecării lui Ion Iliescu la Moscova. „Fiind de acord — scria Taniug — cu o asemenea definiție («inviolabilitatea frontierelor existente în Europa», cuprinsă în Actul final de la Helsinki — n.n.), România a demonstrat că nu dorește să joace pe cartea separatiștilor moldoveni, care amenințau Kremlinul că vor obține secesiunea, arătînd în acest sens cu degetul spre București, care, chipurile, i-ar fi sprijinit”. La rîndul său, Reuter scria: „În ultimul timp, relațiile României cu Moscova au fost tensionate din cauza micii republici sovietice de frontieră, Moldova, unde populația majoritară de limbă română (numai de limbă? — n.n.) dorește autonomie sporită. Dar purtătorii de cuvînt români afirmă că actuala conducere a președintelui Iliescu — el a studiat la Moscova în anii '50 și a fost mult timp o înaltă oficialitate comunistă în România — nu are nici o pretenție în privința Moldovei”. Fantastic, nici Ceaușescu n-avea astfel de pretenții! Este limpede că pentru a fi prilejuit, prin atitudinea și actele sale politice, asemenea comentarii, domnului Iliescu ar trebui să-i dogorească obrazul de rușine.

Ținînd cont și de faptul că Gorbaciov însuși este puternic contestat în propria lui țară, se poate spune că întîlnirea dintre cei doi și tot ce ține de ea nu este altceva decît o încercare de a pune bete în roata istoriei. Însă orice făcut are și un desfăcut. Praful și pulberea s-au ales de cele făcute de Ceaușescu, praf și pulbere o să se aleagă și de cele făcute de Iliescu în contra națiunii române, a bunăstării, demnității și unității ei.

ION D. GOIA ■

Vom vorbi, așa cum am promis, despre monedele de aur și cursul lor în bursa valorilor. Dar, pentru început, numai cîteva date statistice ținînd de fascinantă istorie a aurului. Cea mai mare pepită de aur a cîntărit nu mai puțin de 350 kg și a fost găsită, evident, în Africa de Sud urmată la mare distanță, de una de 95 kg și alta de 72 kg găsite, ambele, în Australia. Cea mai nouă exploatare masivă este mina de aur deschisă pe Insula Graham, teritoriu canadian, în 1978, zăcămintul fiind evaluat la aproximativ 2 miliarde \$.

Să revenim acum la piața aurului, spunîndu-vă că, în decursul istoriei, din cele aproximativ 150 000 tone de aur extrase, 50 000 tone s-au pierdut prin uzură sau neglijență, între 40 000 și 50 000 tone au fost folosite pentru fabricarea bijuteriilor și altor obiecte prețioase, iar o cantitate egală a fost teaurizată de state sau de particulari. Această teaurizare s-a făcut fie sub forma barelor sau lingourilor, fie sub cea a monedelor. Bursa actuală de monede face o distincție foarte clară între așa-numitele „piese de colecție” care au uneori o valoare imensă prin raritatea sau epoca istorică din care provin și monedele de uz curent, recente, care au, în genere, valori fixe consemnate în cataloage. Mai există încă o specie de monede, situa-

te de bursă la valori intermediare, cele „jubilare”, editate în serii scurte sau foarte scurte de state sau organizații particulare. În general însă, bursa monedelor acceptă un număr limitat de monede de aur, cele la care ne vom referi în continuare. Iar criteriul de comparație va fi bursa de valori pariziană.

La Paris, deci, sînt acceptate urmă-

UN SECOL LA SFÎRȘITUL SĂU

Piața aurului (2)

toarele monede: napoleonul (val. nominală 20 Fr.), piesa de 10 florini olandeză (10 tipuri diferite), piesa americană de 20 \$ (două tipuri), piesa americană de 10 \$ (două tipuri), piesa americană de 50 pesos, moneda engleză de o liră elisabetană (numai cele bătute între 1957 și 1968), piesa de 20 Fr. elvețieni, piesa britanică sovereign (toate monedele bătute de la reforma monetară din 1816 încoace, făcînd excepție monedele cu același nume australiene și sud-africane), apoi

piesele de 20 Fr. ale Uniunii latine (exemplare bătute în Austro-Ungaria, Belgia, Bulgaria, Grecia, Italia, România, Rusia, Sardinia, Serbia și Monaco). În cazul acestora din urmă, iată și datele exacte: diametru 21 mm., greutate 6,45 gr. (aur fin: 5,8 gr), puritate între 900 și 1 000/00.

Mai există o serie de monede care, spre deosebire de cele menționate pînă

acum, care au o cotare zilnică la bursa de valori, sînt cotate săptămînal: moneda tunisiană de 20 Fr., 5 \$ americani, moneda rusească de 5 ruble (perioada țarului Nicolae al II-lea), napoleonul de 10 Fr., moneda de 20 de mărci, sovereign englezesc (Elisabeta a II-a). Există și emisii monetare interzise pe piața pariziană așa cum sînt Krugerrand (1967 — 1978), Servonet (moneda de 10 ruble) și moneda de 50 \$ canadiană. Mai există și piese de aur care nu sînt cotate la bursa de

Elena Ceaușescu și cutia cu bomboane otrăvite

Aflăm din „Le Figaro” că la „Concursul internațional de pleoarii destinate apărării drepturilor omului”, desfășurat la Caen (Franța), avocata pariziană Veronique Chauveau a cîștigat premiul I, în valoare de 50 000 de franci, susținînd cauza Elenei Ceaușescu. Desigur, jocuri de acestea se pot face, un fel de hobby, ca multe altele. Un astfel de joc stă la baza unui roman polițist celebru, „Cutia cu bomboane otrăvite”, al englezului Berckley. Tot un joc de acesta a făcut și rusul Valev, umblind cu creionul deasupra hărții României. De ce n-ar umbla și d-na Chauveau cu principiile democratice deasupra dosarului procesului de la Tirgoviste? Numai că exercițiul de virtuozitate al avocației seamănă izbitor de tare cu militanșismul comunist al unor indivizi care trăiesc în libertate, belșugul și confortul orînduirii burgheze occidentale. Mulți comuniști de-acolo, dacă ar fi stat doar citeva săptămîni în țările comuniste, trăind traiul omului de rînd, ar fi fugit de comunism ca de SIDA. Și doamna Chauveau dacă ar fi trăit sub mina Elenei Ceaușescu măcar o lună de zile, necum ani sau decenii, ar fi făcut o cu totul altă pledoarie. Fiindcă Elena Ceaușescu avea blestemul lui Midas, dar altfel, ce atîngea ea nu se prefăcea în aur, ci în venin. Ea a otrăvit și a spurcat tot ce-a atîns și-a privit. Răul imens făcut de ea, viperă și scorpione, poporului român este de neiertat și vina ei n-o stinge nici o pedeapsă. Cît privește judecata sumară și execuția — la noi a avut loc o revoluție violentă, și în toate ocaziile de acest fel din lume, inclusiv în Franța, tiranii au sfîrșit pe eșafod. De ce trebuia în România să fie altfel? Locul Elenei Ceaușescu după revoluție nu putea fi altul, cu sau fără proces, decît la zid, în fața plutonului de execuție; aerul mult chinuției țării românești nu-i mai putea suporta respirația ucigătoare. Pe bariadele revoluției române din 1989 au murit peste 1 000 de oameni. Ei va apăra și pe ei doamna Veronique Chauveau la viitoarea ediție a Concursului internațional de pleoarii?

De ce americanii nu s-au descotorosit de Saddam?

Ar fi fost ușor pentru americani și pentru aliații lor ca după alungarea trupelor de ocupație saddamiste din Kuweit să continue războiul și în Irak, să ocupe Bagdadul și să-l înla-

ture pe dictator de la cirna țării. Mulți credeau că așa vor și face și că așa și trebuiau să facă. Dar americanii s-au oprit, invocînd lipsa unui mandat special din partea O.N.U. Argument subred, tras de păr, toți specialiștii fiind de acord că mandatul era cuprins în prevederea din rezoluția Consiliului de Securitate potrivit căreia trupele aliate aveau misiunea de a „reinstaura pacea și stabilitatea în regiune”; or, acest lucru implica eliminarea de la putere a lui Saddam. Și atunci? De ce americanii nu s-au descotorosit de Saddam? Iată cum răspund de la această întrebare prestigiosul cotidian britanic „The Times”: „Motivul real care are stat la baza deciziei americane, în afara riscului pierderilor, țin de domeniul «realpolitik». Un Irak puternic, sau destul de puternic, și unit este considerat esențial pentru asigurarea echilibrului puterii în zonă. Dacă Irakul se dezmembrează — gîndesc strategii —, locul său va fi luat de către Iran, care, fiind o țară islamică mai mare și mult mai militantă decît Irakul, este și mult mai periculos. Această judecată a dus pînă la sfîrșitul lunii iulie anul trecut la politica conciliantă față de regimul lui Saddam, politică ce l-a încurajat în mod evident să procedeze la invadarea Kuweitului. «Realpolitik» are deseori consecințe neașteptate și înfricoșătoare, provocate involuntar de către politicienii și oficialitățile care se mindresc mai mult decît orice cu realismul lor. Totuși, genul de «realpolitik» în vogă înainte de august 1990 este aplicat din nou. La Departamentul de Stat american — și probabil și la departamentul britanic de relații externe — se află persoane influente care speră că Saddam îi va supune în curînd pe kurzi și pe musulmanii šiiti. Și trebuie să admitem că există o anumită logică în această poziție. Dacă se consideră că este nevoie într-adevăr de un guvern puternic la Bagdad care să conducă un Irak unit, Saddam Hussein, este persoana care poate realiza acest lucru. Într-adevăr, nu mai este nimeni altcineva care să o poată face. Raționamentul celor pro-Saddam la Washington și Londra pare solid dacă îi acceptăm premisele (care totuși sînt de neacceptat), dar el nu poate fi prezentat populației din țările victorioase. Factorul care a dus la ralierea acestor popoare în războiul din Golf a fost evidentă mirșăvie a lui Saddam. Dacă era ticălos atunci cînd îi ucidea pe kuweitieni, este el acum mai puțin ticălos cînd îi omoară pe kurzi și šiiti? «Nu», este singurul răspuns care poate fi oferit în public. În propriul club ai putea spune, zîmbînd, că Saddam a fost un ticălos neconvenabil care a devenit unul convenabil acum, cînd face din Irak o barieră împotriva Iranului”.

România din nou nu e pe listă

Am citit recent un comentariu al AFP despre cine a pierdut și cine a cîștigat în războiul din Golf. Sînt pomenite acolo Statele Unite, Anglia, Franța, Turcia, Japonia, Iranul și altele, care cit de tare s-a angajat, care cit a cîștigat, care cit a pierdut și cum își va scoate paguba. România lipsește de pe listă. Și totuși noi am fost printre marii păgubiți ai războiului, intrucît, după ce că plata datoriei Irakului către noi, de 2 miliarde de dolari, a fost sistată, România a mai pierdut din celelalte împrejurări ale războiului 3 miliarde de dolari. Poate că suma, compensată cu efortul de război al Statei Unite și a altor aliați ai ei, și chiar cu contribuția japoneză, de „numai” 13 miliarde de dolari, să pară modestă, dar în realitate suma este pentru noi uriașă, ea făcînd sărăcia noastră și mai mare. Este cazul ca listele cu țările implicate în războiul din Golf și afectate de acestea, chiar și cînd nu-i vorba de documente oficiale ci doar de materiale de presă, să fie cu mai multă grijă întocmită.

Cadrilaterul, mon amour...

Intr-un articol publicat în cotidianul „Democrația”, Blagovest Neagulov deplînge faptul că în presa românească se spune că întreaga Dobrogea, deci și Cadrilaterul, „este și va rămîne pămînt românesc”. Remarcînd tonul civilizat al autorului, fenomen rar în zilele noastre, trebuie să amintim cîteva lucruri pe care ziarul bulgar le omite. În primul rînd, că în 1940 Bulgaria a solicitat Cadrilaterul de la România într-un moment foarte greu pentru țara noastră, supusă la presiuni și hărțuiri din toate părțile, fapt ce echivalează cu înfigerea unui cui în spatele cuiva care e ținut strîns de mîini. În al doilea rînd, că pretențiile teritoriale ale Sofiei au fost formulate în urma incitării Kremlinului, care i-a îndemnat pe bulgari să ceară toată Dobrogea, dar ei n-au vrut, ca să nu aibă graniță comună cu U.R.S.S. În sfîrșit, că România a fost sprijinitoarea fermă, sinceră și generoasă a Bulgariei în lupta acesteia pentru independență și progres și că răsplată pentru acest lucru a fost alinierea de fiecare dată a Bulgariei în tabăra adversă României. (I.D.G.).

valori, ceea ce înseamnă că, oficial, nu sînt achiziționate, ele făcînd cel mult obiectul unor tranzacții separate sau sînt achiziționabile de către magazinele specializate la cote fixate prin bună înțelegere.

Printre acestea, la bursa neoficială pariziană, se numără moneda de 20 de dinari, moneda italiană de 100 de lire, cea de aceeași valoare aparținînd Vaticanului, moneda albaneză de 100 de franci, moneda bulgară de 100 de leva, șilingii austrieци, moneda cubaneză de 20 de pesos, moneda Britannia lansată în 1987, etc. Trebuie să vă mai spunem că, în marile capitale occidentale, există magazinele specializate ale anticarilor ce se ocupă de monede și altele care oferă simple servicii de cumpărare a monedelor exclusiv pe criteriul valorii lor stabilite prin gramaj și procentajul de puritate. La întrebarea: se vînd bine monedele de aur?, răspunsul este clar: da, dar numai monedele cotate realmente în bursa de valori acceptată de bursă. Dacă nu, prețul unei monede „oarecare” poate fi cam același cu cel al unei cămăși bărbătești într-un magazin de lux... Iar dacă vreți să investiți, sfatul nostru este să cumpărați acțiuni în minele de aur, sau, direct, lingouri și bare...

În numărul viitor, despre piața pietrelor prețioase.

CRISTIAN UNTEANU ■

— Domnule Nicolae Dabija, ce se întâmplă în aceste clipe în Republica Moldova?

— Ne aflăm în preajma unei dictaturi militare care-l va avea, probabil, în frunte pe Gorbaciov. La ora actuală s-a activizat armata (în plan unional), s-au activizat elementele conservatoare, partidul comunist (care pierduse foarte mult teren). Ei văd că unică soluție a soarelui țării de pe această linie moartă doar instaurarea unui regim forte.

— Ce-ar însemna aceasta pentru Moldova?

— Revenirea la ceea ce a fost odinioară, desigur, revenirea nu mai e posibilă. Cei cîțiva ani de libertate au însemnat deșteptarea popoarelor mici din acest imperiu uriaș. Harta Uniunii Sovietice seamănă, la ora actuală, cu o pinză care arde. Sau fumegă. Sau e gata să ia foc! Drum înapoi nu există. Chiar românii din Basarabia de azi nu mai sînt cei de acum cîțiva ani. Ei și-au dobîndit conștiința de sine, conștiința că sînt români, în primul rînd.

— Se fac presiuni, în continuare, asupra Moldovei?

— Generalul Ivan Morozov, comandantul districtului militar Odesa, a anunțat că armata sovietică e gata să apere rămînerea Basarabiei în componența U.R.S.S. deoarece — zice el — ostașii sovietici au vărsat prea mult sînge în 1940, cînd au „eliberat” acest teritoriu...

— De sub ocupația imperialiștilor români, nu?

— Se știe, însă, că în 23 iunie 1940, România a cedat fără luptă acest teritoriu. Noi i-am reproșat României tocmai faptul că n-a tras nici un foc de armă, dacă nu la Nistru, măcar la Prut! Singele vărsat, deci, nu e deloc al ostașilor noștri pe tancuri, ci al românilor basarabeni, al miilor și zecilor de mii care au umplut gropile comune, care au fost deportați în închisorile siberiene, colectivizați cu silă, cărora li s-a smuls limba din gură să uite de mamă și de tată.

— Care e poziția lui Gorbaciov în această privință?

— La Congresul al IV-lea al Deputaților din U.R.S.S., Gorbaciov ne-a reproșat că noi am vrea să ne unim cu România.

— Cum, a spus, textual?

— Voi susțineți că nu există ca republică unională, ci sînteți teritoriu românesc ocupat...

— Mă scuzați, în ce calitate ați participat la întîlnirea cu Gorbaciov?

— Am fost purtătorul de cuvînt al președintelui Mircea Snegur la întîlnirea cu Gorbaciov, care ne-a cerut să anulăm hotărîrea Sovietului Suprem al Republicii Moldova asupra rezultatului Comisiei pentru cercetarea evenimentelor legate de semnarea Pactului Ribbentrop-Molotov din 1939. Concluziile acestei Comisii s-au aprobat în Parlamentul nostru.

— Și care sînt aceste concluzii?

— Că Basarabia este, în urma înțelegerii dintre Hitler și Stalin, un teritoriu ocupat, în 1940, că anexarea R.S.S. Moldovenești nu are nici un temel juridic. Ne-am declarat — prin urmare — republică suverană care se află, deocamdată, sub ocupația sovietică dar care cere independența deplină, retragerea administrației și armatei de ocupație de pe teritoriul republicii noastre. Acest lucru i-a iritat nespuse de mult pe cei de la Moscova.

— Cînd au fost votate concluziile Comisiei în Parlament?

— În 23 iunie, 1990. În consecință, Moscova a și „creat” cele 2 republici fantomă pe teritoriul republicii noastre, una găgăuză și una „moldovenească-transnistreană”. La Congresul al IV-lea, din decembrie, am discutat cu Gorbaciov să desființeze printr-un decret prezidențial aceste două republici anticonstituționale.

— Din decembrie pînă acum au trecut, iată, cîteva luni.

— Găgăuzii se pare că s-au resemnat și și-au lichidat așa-numitul Soviet Suprem al Republicii Găgăuze, dar transnistrenii au declarat că ei nu se supun președintelui U.R.S.S., deoarece, la ora actuală, U.R.S.S., n-are președinte.

— Cîți găgăuzi sînt în Moldova?

— O sută cincizeci de mii.

— Și transnistrenii?

— Cam două sute de mii, dar dintre aceștia, șaptezeci de mii sînt români care locuiesc la sate.

— Păi, în cazul acesta și Bucovina de nord s-ar putea declara republică.

— Bucovina sînt într-o situație și mai rea decît noi. Naționalismul ucrainean e mai agresiv decît cel rusesc. Ei au închis majoritatea școlilor românești din Bucovina. Am fost la Herța, satul lui Gheorghe Asachi. Casa în care s-a născut marele om de cultură e acum școală. 98 la sută dintre elevi sînt români, dar studiile se fac în limba rusă.

— Să revenim puțin la Comisia pentru cercetarea evenimentelor legate de Pactul Ribbentrop-Molotov. Cînd s-a înființat?

— În aprilie 1990, la prima sesiune a Parlamentului, și se ocupă cu studiul documentelor din 1939—1940. Documente secrete germano-sovietice. Multe dintre acestea au apărut în revista *Literatura și arta*. Ele se cunosc și în România, dar în arhivele din U.R.S.S. s-au descoperit și documente necunoscute în Țară.

— Vă cunosc poezia. Sînteți și istoric?

— Din păcate, cei care ar fi trebuit să se ocupe de istorie sînt tocmai cei ce au defăimat mereu acest popor.

— Un fel de anti-istoric?

— Scopul lor a fost să falsifice adevărata istorie și să găsească în trecut argumente ideologice de justificare a prezentului de sclavie, argumente ale înrobirii noastre pentru totdeauna. Manualul de istorie a Moldovei nu era decît un fel de culegere despre relațiile moldo-ruso-ucrainene.

— S-au schimbat manualele? Cele de istorie, de limbă și literatură?

— Se scriu acum alte manuale. Chiar eu sînt autorul unui manual de istorie pentru cls. I, *Dacia*. Sîntem unica țară din lume în care elevii încep să învețe istoria încă din cls. I. Vrem să recuperăm, într-un fel, timpul și istoria pierdută. Mai fac un manual, *Istoria neamului*, pentru cls. V—VIII, în care nu includ numai Moldova, ci trec Carpații dincolo de Milcov și vorbesc despre istoria tuturor românilor. Acest lucru îl fac și alți colegi de-ai mei, Grigore Vieru, Spiridon Vangheli, Vasile Romanciuc, Aurelian Silvestru. Ei fac abecedare, manuale de istorie și literatură română.

— Sînt, oarecum, surprins. Nu aveți specialiști în pedagogie?

— Avem pedagogi, dar la noi, scriitorii au dat tonul în toate direcțiile. Erau atît de multe de făcut de la început încît poezii, fiind un gen de oameni nerăbdători, s-au apucat și de manuale.

— Om politic sînteți, istoric, pedagog... Ce funcții mai acumulează un poet în Republica Moldova?

— Evtușenko spunea că în Rusia un poet e mai mult decît un poet. În Basarabia, un scriitor este încă și mai mult decît un scriitor în Rusia. Primul nostru ministru, Mircea Druc, a precizat la o întîlnire cu activul Academiei din Chișinău că dacă Revoluția română a făcut-o copiii, Revoluția din Basarabia a

România nu sînt gratuite. Prin ele ne-am sincronizat cu Europa și cu lumea. Înainte de a intra în Europa din punct de vedere politic, am intrat pe filieră culturală, prin sincronizarea cu valorile lumii contemporane.

— Cred că România are, la ora actuală, o imagine incorectă, inexactă despre poezia din Basarabia. Același Grigore Vieru are poeme foarte moderne, poemetele lui sociale se ridică la vreo 10—15, nu mai multe. La fel, una din poezile noastre cele mai moderne este Leonida Lari. Un poet modern este și Dumitru Matcovschi sau Arcadie Suceveanu. Sau Ion Vatamanu.

— În ce sens folosiți cuvîntul modern?

— În sensul unor experimente care ar putea concura experiența poezilor români.

— Poate a scriitorilor din generația '69. Dar a poezilor din valul '70, sau '80, nicidecum!

— Poetul din Basarabia scrie pentru un cititor concret de care nu poate face abstracție. Cărțile noastre de poezie sînt editate în tiraje mari, de la 10 la 50 de mii de exemplare. Cartea mea despre Transnistria a apărut în 200 mii de exemplare. La noi, cărțile sînt căutate de cititori. Cînd un cititor va deschide cartea cutărui sau cutărui poet și nu va recunoaște nimic din trăirile lui, evident că această carte nu va mai fi căutată.

— Cum definiți, de fapt, dumneavoastră valoarea?

— Pentru mine valoarea este ceea ce poate concura cu timpul. Un poem scris azi trebuie să trezească aceleași ecouri în inima unui cititor de peste 100 sau 500 de ani, sau în sufletul unui om care a murit acum 100, sau 500 de ani, dacă lucrul acesta ar fi posibil. Eminescu ar fi fost gustat și de contemporanii lui

grăbească să-l aștearnă pe hirtie, fiind ținut lingă halba lui de bere din barul Uniunii scriitorilor, nopți întregi, cînd timpul trece atît de vertiginos și veșnicia se consumă și ea, cred că lenea nu va putea substitui niciodată literatura sau publicistica literară, care face și ea parte integrantă din procesul literar din Basarabia și care e genul literar cel mai interesant la ora actuală.

— Sînt și scriitori care au intrat cu o singură carte în istoria literaturii. Fiecare creator are ritmul său de viață și creație.

— Sîntem 200 de scriitori în Uniune. Ei toți susțin că au făcut restructurarea, dar, în realitate, au făcut-o vreo 10, cel mult 15 scriitori. Ceilalți au stat deoparte așteptînd să vadă ce-o să se întîmple. Mai mult, au fost scriitori care au făcut declarații că sînt împotriva limbii române și a alfabetului latin. Acum, acești scriitori acordă interviuri în presa din România și spun că noi, scriitorii, ne-am luptat pe viață și pe moarte pentru limbă și alfabet!

— Nu întotdeauna eticul se suprapune cu esteticul, deși ideal ar fi...

— O poezie socială care a ajutat la apropierea realizării idealurilor naționale, chiar dacă o arunci la gunoi după aceea, și-a făcut datoria în fața istoriei. — dacă nu în fața istoriei literare. La seratele noastre literare, la Palatul Național, la Teatrul de vară, unde vine lumea să-și vadă poezii, să dialogheze cu ei, poporul simte necesitatea acută să comunice cu scriitorii.

— Și totuși valoarea unui scriitor nu e garantată de audiența pe care o are, la un moment dat, în epocă.

— Noi nu avem încă mari pedagogi. Preoții noștri sînt inculti, într-un fel. Avem nevoie de toate genurile de poezie. Aș putea și eu scrie un poem de dragoste, chiar nefiind îndrăgostit, dar la ora actuală cînd cititorul caută un refugiu, sau semne de confirmare a opțiunilor lui în mijlocul atîtor probleme zilnice, el le găsește în poezia socială, pentru că nu se poate ascunde de sine oriunde. A te dezice de acest gen de poezie e ca și cum i-ai trăda. Cititorul are permanentă nevoie să fie susținut de poet.

— Dar istoria literară e altceva decît istoria!

— Pe Grigore Vieru nu-l scoate nimeni din nici o istorie. Același lucru se poate spune și despre Lari, Vatamanu, Matcovschi. Și Eminescu are o odă închinată reginei, sau poemul *Împărat și proletar*. Nu trebuie redusă opera sa la aceste poeme. Există poezie politică bună și poezie politică proastă. Cum există poezie modernă proastă. Dacă e să aleg între un poem politic prost și unul modern la fel de prost, atunci aleg poemul politic.

— La noi, acest timp de discurs e total compromis.

— Timpul va selecta o poezie adevărată de una proastă. Dar scriitorul — mă refer la scriitorul cîntit — poate explica mai accesibil pentru omul simplu evenimentele din jurul lui. De aceea iluminismul acesta! Mersul în popor e necesar. Scriitorul nu mai poate face abstracție de ceea ce se întîmplă în jurul său. El e implicat de voie sau de nevoie. Fac politică și cei care n-o fac. De tot ceea ce s-a întîmplat în România sînt vinovați și scriitorii că n-au luat atitudine la timp. Revoluția română a început nu în 1989, ci cînd Dinescu, Paler, Aurel Dragoș Munteanu s-au opus dictaturii. Dacă această opoziție din '87, '88 exista și în anii dinainte, Revoluția venea mai devreme!

— Cred că și în România scriitorii se vor întoarce la oameni pentru că sînt prea multe forțe care îi mint și înșală.

— Chiar cînd a fost cu alfabetul și limba de stat, ni s-a spus așa: „Introducerea alfabetului latin va costa miliarde de ruble. Noi sîntem un popor internaționalist și nu putem accepta o singură limbă de stat în Basarabia”. Atunci, ne-am dus prin sate, am umblat din sat în sat, am avut întîlniri cu oamenii la școli, la case de cultură, le-am explicat oamenilor că lucrurile stau exact invers. Pierderile vor fi nule față de cîștigul imens pe care-l vom avea.

— Și oamenii au înțeles?

— Nu demult, o femeie i-a spus mamei mele, la cîmp: apăi cumătră, din cauza băietului matală, n-avem nimica la magazin. Nu ni-o spus cel de la raion (raikom) că alfabetul latin costă miliarde și din cauza lui n-o să mai avem nimica? Și, iată, cumătră e-am ajuns la cuvintele lui! Am rugat-o pe mama s-o întreb pe vecina sa: dar rușii la ce alfabet au trecut că ei n-au nici măcar cit avem noi? Și uite, dacă nu mergeam noi să explicăm lumii aceste lucruri elementare, nu știu ce neccazuri mai aveam!

— Cu ce-ați dori să vă ajute cei din România?

— Să nu uite că dincoace de Prut locuiesc frați de sînge și dacă vom fi vreodată — doamne ferește! — iar tîrîți prin Siberii sau maltratați pentru simplul motiv că sîntem români și mai vorbim românește, cei din România să nu se prefacă încă o dată că nu ne cunosc!

ION ZUBAȘCU ■

Față în față cu Gorbaciov

Interviu cu scriitorul
NICOLAE DABIJA,
deputat în Parlamentul U.R.S.S.
și în Parlamentul
Republicii Moldova

fost făcută de scriitori. Și Eminescu a fost, pe lingă poet, un publicist și un mare om politic. Sau Alecsandri, care a dominat într-un fel secolul prin implicarea sa în viața politică a României. Sau Bălcescu, Kogălniceanu, Negruzzi, toți erau nu numai scriitori.

— La noi majoritatea scriitorilor au fost numai scriitori. Cel mult, lucrau undeva să-și cîștige o piine.

— Am avut dintotdeauna repulsie față de scriitorul activist, scriitorul „tribun”, în sens prost, mai ales că mulți dintre scriitorii noștri au făcut servicii proaste acestui popor cîntindu-i robia, starea umilă de robi în care ne aflăm. Același lucru l-au simțit și colegii mei Grigore Vieru, Leonida Lari, Dumitru Matcovschi, care erau invinuiți mereu de apolitism. Atunci, însă, cînd au fost puse în joc destinele țării noastre, fiecare dintre noi a devenit, fără voie, tribun. Dar tribuni au devenit nu toți scriitorii, ci doar cei în care poporul credea. N-am devenit tribuni într-o noapte. S-au impus acei scriitori îndrăgști și înainte de Revoluția noastră. Mai mulți au încercat să speculeze anumite teme dar lumea nu i-a crezut. Unii care au cîntat partidul comunist au încercat să scrie poeme și despre Frontul Popular, dar oamenii nu i-au mai crezut. În schimb, poeziile noastre au devenit adevărate lozinci ale mulțimii.

— Probabil pentru că nu erau o comandă oficială.

— A fost o comandă a inimilor și a timpului pe care îl trăim. În acest fel, poezia a ajutat la apropierea multora dintre victoriile noastre de acum, alfabetul latin, limba de stat, tricolorul, imnul național.

— La noi există o respingere față de temele mari.

— Înțeleg această repulsie a scriitorilor din România pentru tema socială, care a fost compromisă. Și eu, dacă aș trăi într-o Românie cu frontierele de pînă la 1940, aș scrie poezie de dragoste, sau aș face diverse experimente poetice. Dar atunci cînd nu se știe dacă vom mai avea cititori peste 30—40 de ani, este foarte riscant să scrii pentru eternitate. Să ne salvăm cititorul, vorbitorul de limbă română, acesta a fost scopul nostru numărul 1.

— Nici căutările literaturii tinere din

Correspondență de la trimisul nostru special

Un punct pierdut, sau unul câștigat?

De la Sf. Nicolae la Paști sau de la 6-0 (cu San Marino) la 0-0 (cu Elveția, în deplasare). Nu a fost o păcăleală: plecați luni, 1 aprilie, cu un „charter” care transporta totul de tineret-olimpic, escală la Milano pentru recuperarea „tricolorilor” (care s-au pregătit la Monza) și aterizare la Geneva, în patria lui Wilhelm Tell. Numai că doar „olimpicul” Panduru a oștit de două ori poarta gazdelor. Vremea, în consonanță parcă și ea cu stările noastre de spirit: o primăvară frumoasă la venire, cer mohorit și burniță la plecare. Aflașele din Neuchâtel subliniau dilema în care se afla antrenorul Uli Stielike: în poartă Huber sau Walker? Și a fost inspirat alegându-l pe primul... „La Suisse” din 2 aprilie titra: „Ultimul bastion al Elveției împotriva României”. Stielike, prezent marți la Fribourg, la meciul olimpicilor (victorie românească cu 2-0), a plecat precipitat. A avut și de ce, s-a văzut a doua zi. Antrenorul Constantin Teacă era nemulțumit că ambele echipe au jucat bătrânește. În schimb, un arbitraj exemplar prestat de o brigadă portugheză, în frunte cu Fortunato Alves Acevedo. Toate gândurile se îndreaptă spre meciul de miercuri: ce ar fi să repetăm victoria? Situat chiar în centrul orașului Neuchâtel (cu o populație de cca. 40 000 locuitori), cu o capacitate de 20 000 locuri, stadionul „La Maladière” (care a găzduit pentru a patra oară o partidă internațională oficială) primea ultimele retușuri în cursul dimineții: scaunele — din fibră de sticlă — erau spălate cu buretele și cu

detergent, gazonul era „periat” de o mașină electrică. Tot atunci, conducerea federației helvete de fotbal însoțea brigada franceză de arbitri (G. Biguet, R. Harrel și J.M. Lartigot) și pe observatorul italian din partea U.E.F.A. pentru o primă luare de contact cu starea terenului. Prețurile biletelor de intrare: de la 12 franci elvețieni (FS) la 40, iar la bursă 1\$ USA era cotat cu 1,40 FS... Și totuși, 15 700 spectatori plători! Singele apă nu se face: printre cei care au fost în apropierea echipei noastre: Mircea Lucescu, Radu Nunweiller, Marcel Răducanu, Octavian Ionescu, Nicolae Lupescu. Frinturi de declarații după meci: „Elvețienii erau mai terminați decât noi. M-am așteptat ca în final să riscăm ceva” (antrenorul Mircea Lucescu), Dan Petrescu și Sabău erau cei mai afectați. D. Petrescu: „Am pierdut un punct mare”. Hagi: „Din 3 ocazii, Bulgaria ne-a dat 3 goluri, iar noi acum...”. Antrenorul Mircea Rădulescu: „Dacă mai luam încă un punct, era și mai bine”. Multă lume ar fi preferat prezența lui Panduru în prima selecționată. Ar fi repetat el isprava de la olimpici? Am sperat într-un „Lau-sanne 1969” (când am câștigat cu 1-0), dar nu a ieșit decât o „Berna 1981” (tot remiză albă). „Journal de Genève” de joi, 4 aprilie: „În fața unei echipe române ca aceea de ieri seară se poate spune că este vorba de un punct câștigat”. Urmatorele meciuri din grupă, la 1 mai: Bulgaria — Elveția și San Marino — Scoția.

POMPIU L. DUMITRESCU

● Bun venit „Lider”-ului! Presa sportivă are și un „Lider”. Este titlul ultimei publicații sportive apărute, director Marcel Popescu, care ne promite în editorial, că vom cunoaște „campionii și dincolo de arenă, în intimitatea trăirii lor”. Bun venit unui „Lider” îndrăgostit de sport, de adevăr și de fair-play! ● Panduru punctează de două ori! În sfârșit, o veste bună din fotbal, care vine de la olimpiicii noștri, învingători cu 2-0, în deplasare, în fața Elveției. Felicitări echipei și antrenorilor Dumitriu și Ștefănescu. ● Din nou în grupa B la hochei. E-

rită vouă pe „Salatiera de argint” este trecută România. ● 37 de milioane de franci premii! Se apropie turneul de tenis de la Roland Garros. 2 448 000 franci va încasa câștigătorul probei de simplu masculin. O motivație financiară mai mult decât serioasă! Până una alta vine meciul de Cupă Davis cu echipa Irlandei, de la începutul lunii mai, în care nu avem nevoie decât de victorie! ● O nenorocire nu vine niciodată singură. Diego Maradona este într-un mare impas: suspendat o etapă după meciul Sampdoria — Napoli, interogată în legătură cu un

BREVIAR

chipa de hochei a României părește grupa C a C.M. printr-o comportare meritorie și revine în a doua grupă valorică. Să fie într-un ceas bun! ● Box profesionist la circ. A doua gală de box profesionist a avut loc marți, 9 aprilie la Circul București. Vom reveni cu amănunte din desfășurarea ei ca și de la galele „Centurii de Aur”, gale punctate de destule surprize. ● Suspendat și Adrian Ghimes! Steaua l-a suspendat până la sfârșitul acestui an pe handbalistul Adrian Ghimes. El va putea juca totuși, în meciurile echipei naționale. Sperăm că Steaua va reveni asupra suspendării lui Ermurache și va decide reducerea ei, pentru că doi ani pot însemna sfârșitul carierei acestuia de sportiv. ● Ilie Năstase la muzeu! Este vorba, bineînțeles, de muzeul celor mai mari jucători de tenis din toate timpurile, așa-numitul „Hall of Fame”. Bravo Ilie, și fii mai aproape de noi și de tenisul românesc a cărui glorie se leagă de tine și de Ion Țiriac! Dato-

trafic de stupefiant și găsit pozitiv la controlul antidoping, el a părăsit Italia cu destinația Argentina, unde „va avea răgazul să reflecteze la cele întâmplate”. Să fie acesta punctul final al carierei lui de fotbalist? Să sperăm că nu. ● Echipa mari în cădere... Real își continuă degringolada și pierde din nou acasă, 0-1 cu Burgos. A.C. Milan, după suspendarea pe timp de un an din cupele europene, este eliminată de Roma în Cupa Italiei, cu 1-0, prin autogolul lui... Van Basten, deși a avut o casetă tehnică net favorabilă, cu 17 șuturi pe poartă față de doar unul al adversarilor. Se întâmplă și la case mai mici, din păcate... ● Matrimoniale. Isabelle Duchesnay se va căsători cu Christopher Dean, coregraful cuplului deja celebru de patinatori. Martor va fi... Paul Duchesnay. Le dorim și lor tradiționala „casă de piatră” și succes la J.O.!

MIHAI SÂNDOIU

F.C. ROMANCERAM S.A. Roman — o firmă la dispoziția dumneavoastră

ROMANCERAM a fost înregistrată ca societate pe acțiuni la Camera de comerț și industrie Piatra Neamț la data de 3 ianuarie 1991, poziția I. De la Roman pleacă, atât spre beneficiarii interni cit și externi, o gamă variată de produse care s-au impus repede pe piața internă și din străinătate prin calitatea deosebită și fantezia creatorilor. Dl. director Ioan Gabor (inginer, 28 de ani vechime în funcții de conducere) îmi relatează: „În 1955 s-a simțit nevoia înființării unei fabrici de cărămizi. Când prefabricatele au înlocuit cea mai mare parte construcțiile de locuințe, ne-am reorientat și noi spre alte produse, pe care le-am propus cumpărătorilor. În primul rând obiectele sanitare din porțelan,

mult apreciate de străinătate. Avem în această privință contracte cu firmele: BIARD (Belgia), SUMACA (Franța), KURSAK (Turcia), BENA-COUPULOS (Grecia) și altele. „Valoarea totalului exportului, adăugă d-na director adjunct la sută din producția obiectelor sanitare. În privința beneficiarilor interni, numărul cerințelor a întrecut cu mult posibilitățile noastre de producție. Societatea Comercială Romanceram S.A. este autorizată pentru efectuarea operațiunilor de comerț exterior, direct sau prin intermediul societăților specializate. Cert e că odată, cu trecerea la societate pe acțiuni, rentabilitatea a crescut, iar beneficiul este superior. Pe prima lună a

anului 1991, de exemplu, ne înregistrăm cu un beneficiu de 1 milion lei”.

R.C. ROMANCERAM S.A.
PRODUCE:

- Obiecte sanitare din porțelan
- Două tipuri de garnituri baie în diferite culori

● Garnituri standard necesare echipării camerelor de baie pentru apartamente.

- Căhile din teracotă
- Plăci ceramice pentru finisaje exterioare
- Plăci ceramice pentru finisaje interioare
- Cărămizi subțiri din șamotă pentru sobe

ABONAȚII NOȘTRI CÂȘTIGĂ

În urma liberalizării prețurilor (scumpirea hirtiei și a manoperei tipografice) sîntem siliți să ajungem acum la prețul pe care revistele de 16 pagini îl practică de mult. Facem în continuare tot ce se poate ca punga cititorilor noștri să sufere cit mai puțin din cauza cenzurii pe informație pe care o reprezintă noua scumpire.

Bineînțeles, pentru cei care s-au abonat pînă acum, prețul revistei rămîne 6 lei pînă la sfîrșitul anului 1991. Chiar dacă, în actualul proces de inflație galopantă, prețul publicațiilor va crește, ne vom proteja în continuare abonații: nici 10 lei (la urma urmei prima monedă post-revoluționară!) nu reprezintă un preț mare dacă vă abonați acum!

A murit înfricoșător, la numai 36 de ani, Vasile Neagoe, apreciatul redactor șef al revistei „Zig-Zag”, publicist autentic, afirmat ca o valoare inconfundabilă a presei post-revoluționare. Zilele și nopțile contopite într-un efort mistuitor de mai bine de un an nu pot ține locul anilor pe care i-ar mai fi trăit. Ele au dat, totuși, un sens acestui sacrificiu: Vasile Neagoe a căzut la datorie!

Sîntem alături de colegul nostru Mihai Stănescu în greaua pierdere suferită prin trecerea în neîntîlnire a mamei sale.

Redacția publicațiilor
„Flacăra”

Vremurile sînt cum sînt

DAR VREMEA?

Proгноza vremii pentru
10-16 IV 1991

Ultimul interval de prognoză nu ne-a oferit nimic spectaculos în evoluția vremii. O primăvară calmă, destul de caldă, într-un cuvînt normală. Nori au fost mulți, dar nu au fost purtători de ploale. Picurii de apă

căzuți nu au făcut decât să ude puțin pămîntul și asfaltul. Regimul termic, în continuă creștere climatică, s-a încadrat în limite normale: valorile minime au fost cuprinse între 2° și 10°, iar cele maxime între 12° și 18°. În cele cîteva zone din estul Transilvaniei și nordul extrem al Moldovei, unde în unele nopți termometrele au indicat temperaturi negative, s-a format brumă.

În ultimele zile de vacanță, apreciem că evenimentele meteorologice ce vor urma nu vor diferi prea mult de cele din ultimul timp. Cerul va fi plin de

nori mai ales în vestul, nordul și centrul țării unde în primele zile va ploua. Va ploua destul de mult, suficient, deocamdată, pentru agricultură. Cantitățile de apă pot depăși pe alocuri 10 l/mp în 24 de ore. În restul țării, norii care vor acoperi cerul nu vor fi prea numeroși, iar condițiile de ploaie sînt mult mai mici. Aceste precipitații se datorează unor fronturi atmosferice ce vor afecta țara noastră. O dată cu sosirea lor, vîntul se va intensifica în Banat, Criș-

na, Maramureș și nordul Moldovei. Regimul termic va fi în general normal: 12°-20°C temperaturile maxime, și 2°-10°C cele minime. Debutul săptămîinii viitoare, după materialele de care dispunem acum, va fi marcat de o răcire semnificativă. Temporar precipitațiile pot fi pe alocuri și sub formă de ninsoare, iar vîntul se va intensifica din sector nordic.

Meteorolog IOANA MAȘEK

DIRECTOR
George Arion

Flacăra

Redactori șefi:
Constantin Dumitru
Ion D. Goia

Secretar general de redacție:

Eugen Mihăescu

■ PUBLICIȘTI COMENTATORII (1700): Dumitru Constantinescu, Horia Pătrașcu

■ EVENIMENT (2542): Mihail Gălățanu, Petre Barbu, Pașcu Balaci, Radu Ciobotea, Alexandru Mihăilă.

■ DREPTURILE OMULUI (2600): Roxana Paicu-Manollescu, Valeria Dorneanu, Elena Grecescu, Oltea Mutulescu, Cornelii Olteanu, Cristian Pavel, Mihai Stănescu

■ CULTURĂ - ÎNVĂȚĂMÎNT (2559): Mihai Săndoiu, Paul Vinicius

FLACĂRA BIS

Redactor șef:

Dorin Gherghinescu

Secretar general de redacție:

Liana Tatos

Liviu Timbus, Aurelia Boriga (17 16 39)

REBUS

Redactor șef:

Tudor Octavian (1457)

Secretar general de redacție:

Alexandru Păsărin (2036)

Adrian Mitu, Bogdan Vlad (1457), Aurel Ștefan Alexandrescu, Mihai Zgubea, Simona Simzianu (2036)

FLACĂRA BASARABIEI

Redactor șef:

Ion Zubașcu

Secretar general de redacție:

Dorin Sălăjan

Mihai Potirniche (correspondent special din Basarabia) (2559)

EDITURA FLACĂRA

Domnița Ștefănescu (2559),

■ FOTOREPORTAJ (2528): Mihai Cristian Călugăr, Elena Ghera, Gig Motoianu, Silviu Stan

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 1453, 2072): Mircea Popp, Maria Bărbulescu, Alexandru Benga, Pompiu Dumitrescu, Anton Ene-Filip, Gabriela Nicolescu, Sevghin Omer, Smaranda Petrea, Adrian Petrescu, Cornel Speriatu, Angela Ștefănescu

■ SECRETARIAT - ADMINISTRATIE (2002, 2558): Dan Mircea Popa, Liliana Crețu, Mihaela Moroșanu, Eugenia Vasile.

■ Adresa redacției și administrației: București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în paranteze de mai sus); secretariat director: 2002; redactori șefi: 2143 (C. Dumitru), 2124 (I. D. Goia), secretar general de redacție: 17.48.91; public relație: 2600.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRES-FILATELIA. Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.

■ Administrația: EDITURA „PRESA LIBERĂ” (ec. Ioan Ciucescu, ing. Stan Pelteacu).

■ Tiparul: Combinatul Poligrafic București

16 pagini — 10 lei

Optimisti

sau

pesemiști?